Ministerie van Financiën

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl/fin

Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-GeneraalPostbus
200182500 EA DEN HAAG

**Ons kenmerk**
2025-0000542250

**Uw brief (kenmerk)**

**Bijlagen**
(geen)

| | |
|---|---|
| Datum | 16 oktober 2026 |
| Betreft | Schriftelijke beantwoording wetgevingsoverleg I pakket Belastingplan 2027 |

Geachte voorzitter,

In deze brief treft u de schriftelijke antwoorden op een deel van de vragen die zijn gesteld tijdens het wetgevingsoverleg van maandag 12 oktober 2026 over het pakket Belastingplan 2027. De resterende vragen worden op maandag 26 oktober 2026 mondeling beantwoord.

De antwoorden in deze brief zijn per wetsvoorstel geclusterd. Daarnaast is een aantal vragen gesteld die niet direct betrekking hebben op de wetsvoorstellen die geagendeerd waren voor het wetgevingsoverleg. Deze vragen worden aan het einde van deze brief beantwoord, bij het kopje *Overig*. In deze brief wordt verder de volgorde van de wetsvoorstellen in het pakket Belastingplan aangehouden.

## Wetsvoorstel Belastingplan 2027

*Inkomensbeleid*

De heer Oosterhuis, de heer Grinwis en mevrouw Beckerman hebben gevraagd naar de relatie tussen de zorgpremies, het eigen risico en de tarieven in de inkomstenbelasting.

Zorgpremies vallen onder het inkomstenkader
Zorgpremies maken – ondanks het feit dat ze geïnd worden door zorgverzekeraars – onderdeel uit van het inkomstenkader. De zorgverzekering is wettelijk verplicht en de hoogte van de premies volgt rechtstreeks uit de omvang van de Zvw-uitgaven, waarover het kabinet besluit. Zorgpremies zijn vanwege het verplichte karakter van de zorgverzekering inkomstenkaderrelevant, net als de zorgtoeslag.
Met het inkomstenkader legt het kabinet het beleidsmatige pad vast voor de ontwikkeling van de inkomsten in de kabinetsperiode. Het inkomstenkader heeft als doel om tegelijkertijd de overheidsfinanciën en de lastendruk voor burgers en bedrijven te beheersen. Als de ontvangsten door economische ontwikkelingen hoger of lager zijn dan verwacht, lopen de mee- of tegenvallers in het saldo en is geen aanvullend beleid nodig (trendmatig begrotingsbeleid). Beleidsmatige aanpassingen daarentegen moeten gecompenseerd worden met andere

lastenmaatregelen. De som van alle beleidsmatige mutaties moet nul zijn om het inkomstenkader weer te sluiten.

De schuif tussen inkomstenbelasting en zorgpremies
Hogere uitgaven aan de zorg (een tegenvaller), leiden tot hogere premies, en daarmee tot hogere ontvangsten (en omgekeerd). Hierdoor heeft besluitvorming over de uitgaven aan de Zvw altijd een directe doorwerking op het inkomstenkader. Een tegenvaller in de zorguitgaven heeft dus twee effecten op de kaders: het leidt aan de ene kant tot minder ruimte onder het uitgavenkader omdat de uitgaven hoger zijn. Aan de andere kant leidt het tot een overschot binnen het inkomstenkader, omdat de zorgpremies automatisch hoger worden. Minder zorguitgaven (een meevaller) zorgen op dezelfde manier voor ruimte onder het uitgavenkader en een tekort binnen het inkomstenkader (door de lagere zorgpremies). Tot slot werkt de nominale zorgpremie ook door op de hoogte van de zorgtoeslag, die ook onderdeel van het inkomstenkader is.
In de begrotingsregels staat dat als er sprake is van een kaderrelevante tegenvaller aan de uitgavenzijde dit wordt opgelost binnen het uitgavenkader, waardoor per saldo de zorgpremies toenemen. Door de hogere premies ontstaat er ruimte aan de inkomstenkant. In principe wordt die ruimte ingevuld met een compenserende lastenverlichting, die zo goed mogelijk aansluit bij de doelgroep die nadeel heeft van de hogere premies. De gebruikelijke systematiek is het aanpassen van het tarief van de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting (voor de nominale zorgpremie) en de Aof-premie (voor de inkomensafhankelijke bijdrage).
Een per saldo meevaller aan de uitgavenzijde wordt, indien mogelijk na saldering met eventuele tegenvallers elders in de zorg en op de VWS-begroting, ingezet voor een verlaging van de premies. Tegenover de lagere zorgpremies in het inkomstenkader wordt in principe geen compenserende lastenverhoging gesteld. In zo’n geval wordt een kadercorrectie toegepast.

Concrete gevolgen van de systematiek voor het jaar 2027
Het vorige kabinet wilde het eigen risico verlagen en heeft, anticiperend op de hogere zorgpremies die daaruit zouden volgen, de inkomstenbelasting verlaagd. Dit kabinet heeft deze verlaging van het eigen risico teruggedraaid. Hierdoor dalen de zorgpremies ten opzichte van het basispad. Ten behoeve van het EMU-saldo heeft het kabinet besloten om hier compenserende lastenverzwaring tegenover te zetten. Daarnaast heeft het kabinet besloten om de door dit kabinet eerder voorgenomen verhoging van het eigen risico (met € 60) met een jaar uit te stellen. De zorgpremies nemen in 2027 toe met grofweg een miljard euro als gevolg van het uitstellen van de verhoging van het eigen risico met € 60. Omdat deze maatregel onder meer een budgettaire opbrengst beoogt, is hierbij bij uitzondering geen compenserende lastenverlichting toegepast. Als wel gekozen zou worden voor compenserende lastenverlichting, zou de inkomstenbelasting met € 716 miljoen verlaagd worden. Dit zou in deze systematiek resulteren in 0,14%-punt lagere tarieven in de eerste en tweede schijf. Per saldo gaan de tarieven in 2027 met 0,60%-punt omhoog door de maatregelen rondom het eigen risico. Daarvan is echter 0,14%-punt niet langer gerelateerd aan het eigen risico door het uitstellen van de verhoging met € 60.

Zonder ingrijpen van dit kabinet was de zorgpremie (en zorguitgaven) in 2027 sterker gestegen vanwege onder andere het eerdere voornemen van het vorige kabinet om het eigen risico te halveren. Door het beleid van dit kabinet (waardoor

het halveren van het eigen risico niet doorgaat) wordt de stijging van de premies beperkt.

Onderstaande tabel toont de inkomenseffecten van het terugdraaien van de halvering van het eigen risico en de daardoor hogere zorgpremie. Dit is exclusief de doorwerking op de schijftarieven. Het mediane inkomenseffect is 0,1%.

| **Inkomensgroep** | **Iedereen** |
|---|---|
| 1e (<=108% WML) | -0,2% |
| 2e (108-174% WML) | 0,0% |
| 3e (174-257% WML) | 0,1% |
| 4e (257-381% WML) | 0,2% |
| 5e (>381% WML) | 0,1% |
| **Inkomensbron** | |
| Werkenden | 0,2% |
| Uitkeringsgerechtigden | -0,1% |
| Gepensioneerden | 0,0% |
| **Huishoudtype** | |
| Tweeverdieners | 0,1% |
| Alleenstaanden | 0,0% |
| Alleenverdieners | 0,2% |
| **Kinderen** | |
| Huishoudens met kinderen | 0,2% |
| Huishoudens zonder kinderen | 0,1% |
| **Alle huishoudens** | **0,1%** |

Onderstaande tabel toont het inkomenseffect van de gecombineerde beleidswijzigingen, het besluit om eigen risico niet te halveren en de compenserende lastenverzwaring. Het mediane inkomenseffect bedraagt -0,4%.

| **Inkomensgroep** | **Inkomenseffect** |
|---|---|
| 1e (<=108% WML) | -0,6% |
| 2e (108-174% WML) | -0,5% |
| 3e (174-257% WML) | -0,4% |
| 4e (257-381% WML) | -0,4% |
| 5e (>381% WML) | -0,4% |
| **Inkomensbron** | |
| Werkenden | -0,4% |
| Uitkeringsgerechtigden | -0,6% |
| Gepensioneerden | -0,6% |

| | |
|---|---|
| **Huishoudtype** | |
| Tweeverdieners | -0,4% |
| Alleenstaanden | -0,5% |
| Alleenverdieners | -0,3% |
| | |
| **Kinderen** | |
| Huishoudens met kinderen | -0,3% |
| Huishoudens zonder kinderen | -0,4% |
| | |
| **Alle huishoudens** | **-0,4%** |

Compensatie in tarief eerste schijf, tarief tweede schijf en Aof-premie
Bij de keuze van het compensatie-instrument wordt gekeken naar de verdeling van de lasten. De nominale premie drukt op huishoudens en wordt gecompenseerd via de tarieven in de eerste en tweede schijf van de inkomstenbelasting. De inkomensafhankelijke bijdrage Zvw drukt grotendeels op werkgevers en wordt gecompenseerd via de Aof-premie. Zo blijft niet alleen het totaal, maar ook de verdeling van de lasten tussen huishoudens en bedrijven in evenwicht.
De heer Grinwis noemt dat met € 39 miljard aan arbeidskorting de belastingtarieven in de eerste en tweede schijf ook met 8 %-punt verlaagd zouden kunnen worden. Daarnaast is hij van mening dat het verlagen en inkomensonafhankelijk maken van de arbeidskorting en de algemene heffingskorting leidt tot een overzichtelijkere inkomstenbelasting zonder drastische systeemwijziging. Hij vraagt om een reactie hierop.
Het kabinet deelt de constatering dat het belastingstelsel in de loop der jaren complexer is geworden en toe is aan herziening. Het inkomensonafhankelijk maken van de arbeidskorting en de algemene heffingskorting kan bijdragen aan een begrijpelijker stelsel. Een dergelijke wijziging brengt echter inkomenseffecten mee. Een herziening van het belastingstelsel vergt tijd, ambitie en breed draagvlak. Het kabinet is dan ook bezig met het opstellen van een hervormingsagenda. Hierbij wordt onder meer gekeken naar het stapsgewijs beperken van de veelheid aan inkomensafhankelijke regelingen in de fiscaliteit, waaronder de heffingskortingen.

De heer Oosterhuis vraagt of het kabinet een aanpassing van de tarieven als alternatief heeft overwogen voor de invulling van het koopkrachtpakket, zoals het minder laten stijgen van de tweede schijf van de inkomstenbelasting dan de eerste schijf. Bij de technische invulling van het koopkrachtpakket is ook gekeken naar aanpassingen van het tarief van de eerste en tweede schijf. Specifiek geldt voor een verdere verlaging van het tarief tweede schijf ten opzichte van het tarief van de eerste schijf dat op termijn de budgettaire derving toeneemt vanwege de houdbaarheidsbijdrage. De houdbaarheidsbijdrage is geïntroduceerd omdat het toenmalige kabinet de houdbaarheid van de overheidsfinanciën wilde verbeteren.[1] Door de houdbaarheidsbijdrage wordt het aanvangspunt van de tweede schijf jaarlijks met 75% van de toegepaste tabelcorrectiefactor geïndexeerd in plaats

[1] In de memorie van toelichting bij het Belastingplan 2009 is deze bijdrage als volgt gemotiveerd: “Door nu maatregelen te nemen heeft Nederland straks een antwoord op de vergrijzing. Een meer gelijkmatige verdeling van de vergrijzingkosten tussen ouderen en jongeren zal in belangrijke mate bijdragen aan een houdbare oudedagsvoorziening.”

van volledige indexatie met de toegepaste tabelcorrectiefactor. Hierdoor valt relatief steeds minder inkomen in de eerste schijf, waardoor een tariefsverhoging in de eerste schijf structureel minder oplevert dan op de korte termijn. Om alsnog aan een benodigde structurele opbrengst te voldoen, zal daarom een grotere tariefswijziging benodigd zijn wat gepaard gaat met overdekking in de kabinetsperiode. Door een gelijke verhoging van het tarief eerste en tweede schijf wordt die structureel lagere opbrengst of overdekking tijdens de kabinetsperiode voorkomen. Op basis van het budget, de koopkrachtuitkomsten en de wensen vanuit uw Kamer[2] is het kabinet gekomen tot het koopkrachtpakket dat in het Belastingplan 2027 aan u wordt voorgelegd.

Daarnaast vraagt de heer Oosterhuis welke variant de grootste bijdrage levert aan de arbeidsparticipatie, gegeven de marginale druk. In CPB (2020) Kansrijk belastingbeleid heeft het CPB een schatting gemaakt van het effect van aanpassingen in belastingen op het arbeidsaanbod. Daaruit blijkt dat een generieke intensivering van de arbeidskorting (met € 1,5 miljard euro) gepaard gaat met een toename van het arbeidsaanbod van 0,1% op de lange termijn. Anderzijds leidt het verlagen van één van de tarieven in deze studie niet tot een significant hogere arbeidsparticipatie. Het CPB heeft gerekend met een verlaging van € 1,5 miljard. Het gaat hierbij om een schatting op basis van wetenschappelijke literatuur en de modellen Mimosi en Micsim. Het kabinet maakt integrale afwegingen bij de koopkrachtbesluitvorming en is voor de technische invulling van het koopkrachtpakket uitgekomen op het pakket dat aan uw Kamer is voorgelegd. Overigens blijkt uit de evaluatie van de heffingskorting en tariefstructuur dat de arbeidskorting slechts beperkt doelmatig is als het gaat om de effecten op arbeidsparticipatie.[3]

Daarnaast vraagt de heer Oosterhuis welke variant de grootste bijdrage levert aan de arbeidsparticipatie, gegeven de marginale druk. In CPB (2020) Kansrijk belastingbeleid heeft het CPB een schatting gemaakt van het effect van aanpassingen in belastingen op het arbeidsaanbod. Daaruit blijkt dat een generieke intensivering van de arbeidskorting (met € 1,5 miljard euro) gepaard gaat met een toename van het arbeidsaanbod van 0,1% op de lange termijn. Anderzijds leidt het verlagen van één van de tarieven in deze studie niet tot een significant hogere arbeidsparticipatie. Het CPB heeft gerekend met een verlaging van € 1,5 miljard. Het gaat hierbij om een schatting op basis van wetenschappelijke literatuur en de modellen Mimosi en Micsim. Het kabinet maakt integrale afwegingen bij de koopkrachtbesluitvorming en is voor een evenwichtiger koopkrachtbeeld uitgekomen op het pakket dat aan uw Kamer is voorgelegd.

De heer Grinwis noemt dat met 39 miljard euro aan arbeidskorting de belastingtarieven in de eerste en tweede schijf ook met 8 %-punt verlaagd zouden kunnen worden. Daarnaast is hij van mening dat het verlagen en inkomensonafhankelijk maken van de arbeidskorting en de algemene heffingskorting leidt tot een overzichtelijkere inkomstenbelasting zonder drastische systeemwijziging. Hij vraagt om een reactie hierop.
Het kabinet deelt de constatering dat het belastingstelsel in de loop der jaren complexer is geworden en toe is aan herziening. Het inkomensonafhankelijk maken van de arbeidskorting en de algemene heffingskorting kan bijdragen aan een begrijpelijker stelsel. Een dergelijke wijziging brengt echter inkomenseffecten

[2] Kamerstukken II 2026/27, 37020, nr. 62.
[3] Kamerstukken II 2023/24, 32140, nr. 185.

mee. Een herziening van het belastingstelsel vergt tijd, ambitie en breed draagvlak. Het kabinet is dan ook bezig met het opstellen van een hervormingsagenda. Hierbij wordt onder meer gekeken naar het stapsgewijs beperken van de veelheid aan inkomensafhankelijke regelingen in de fiscaliteit, waaronder de heffingskortingen.

De heer Grinwis en mevrouw Beckerman vragen of het kabinet erkent dat door de doorberekening van de Aof-premie de lastenverzwaring van de vrijheidsbijdrage bijna geheel bij werkenden terechtkomt. Zij vragen zich of het kabinet dit een eerlijke verhouding vindt.
Het kabinet herkent dat de verhoging van de Aof-premie op termijn voor een significant deel bij werknemers terecht kan komen. In eerste instantie komt de verhoging terecht bij werkgevers. Zij dragen de premie af over de loonsom die zij betalen. De directe kosten van deze verhoging komen dan ook terecht bij werkgevers. Op termijn kan deze verhoging van de loonkosten voor werkgevers doorwerken in de lonen. Of en in welke mate dit gebeurt, zal verschillen per bedrijf en per sector. Hoe de verdeling van de kosten uitpakt zal dus ook per sector verschillen. In algemene zin geldt dat effecten van heffingen niet beperkt blijven tot enkel de direct belastingplichtige. Om deze reden rapporteert het kabinet naast de verdeling van beleidsmatige lasten tussen burgers en bedrijven ook de verdeling naar verschillende economische activiteiten (arbeid, kapitaal, consumptie). Daarnaast heeft het kabinet ieder jaar oog voor de uiteindelijke koopkrachtontwikkeling, waarin dergelijke economische ontwikkelingen samenkomen.

De heer Grinwis vraagt daarnaast naar mogelijkheden om de vrijheidsbijdrage op een andere manier op te halen dan via de premies, zoals via de vennootschapsbelasting of het invoeren van een nieuwe werkgeversbelasting. Het kabinet heeft hier niet voor gekozen en heeft de vrijheidsbijdrage ingevuld door middel van een beperkte toepassing van de tabelcorrectiefactor en een verhoging van de Aof-premie. Dit staat nog los van de vraag of bijvoorbeeld een nieuwe werkgeversbelasting uitvoerbaar zou zijn op korte termijn.

De heer Dassen vraagt waarom dit kabinet de lasten op arbeid verzwaart en niet de schenk- en erfbelasting verhoogt. Het kabinet heeft gekozen om zowel een vrijheidsbijdrage aan burgers als aan bedrijven te vragen om extra uitgaven te kunnen financieren voor onze veiligheid. Bij burgers doet het kabinet dat door het beperkt toepassen van de tabelcorrectiefactor op de indexatie van de schijfgrenzen in box 1. Bij bedrijven doet het kabinet dat door de Aof-premie te verhogen. Hierdoor worden de kosten over zo breed mogelijk verspreid over burgers en bedrijven. De realiteit is dat de grondslag arbeid vele malen groter is dan de grondslag voor de schenk- en erfbelasting. De totale belastinginkomsten die worden gegenereerd met deze invulling van de vrijheidsbijdrage is bijna het dubbele aan wat er jaarlijks de schatkist binnenkomt als gevolg van de schenk- en erfbelasting. Om dergelijke bedragen op te halen bij schenk- en erfbelasting zouden de tarieven zeer fors moeten stijgen. Dat zijn geen gemakkelijke politieke keuzes. Een schenk- en erfbelasting is economisch gezien efficiënt omdat schenkingen en erfenissen leiden tot draagkrachtvermeerdering bij de verkrijgers zonder dat zij hiervoor een inspanning is verricht. Het belasten ervan brengt dan ook weinig economische verstoring te weeg en is daarmee doelmatig. Een goed vormgegeven schenk- en erfbelasting zou eveneens kunnen bijdragen aan het verminderen van vermogensongelijkheid.

*Verhogen onbelaste reiskostenvergoeding en andere forfaitaire aftrekbedragen*

Mevrouw Van Dijk vraagt in het kader van de onbelaste reiskostenvergoeding of er niet gekeken kan worden naar een brandstofpas voor of bijvoorbeeld social lease voor tweedehands elektrische auto's voor lage inkomens. Het kabinet deelt de inzet om zo gericht mogelijke ondersteuning te bieden voor de hoge brandstofprijzen. Afgelopen voorjaar heeft het kabinet er daarom voor gekozen om de onbelaste reiskostenvergoeding te verhogen, zodat alleen de hogere brandstofkosten voor noodzakelijke ritten (woon-werkverkeer) worden vergoed. Het kabinet is zich ervan bewust dat het hiervoor noodzakelijk is dat werkgevers hun werknemers ook daadwerkelijk een hogere reiskostenvergoeding uitkeren en wil hen hier nogmaals toe oproepen. Daarnaast werkt het kabinet aan een inkomensafhankelijke inruilregeling voor elektrische auto's. Lage inkomens zullen via deze regeling financieel worden geholpen om een elektrische auto aan te schaffen, wat in het verlengde ligt van het voorstel van mevrouw Van Dijk voor een social lease regeling voor elektrische auto's. Het kabinet heeft tot slot op verzoek van uw Kamer eerder gekeken naar het idee van een brandstofpas[4]. Uit deze verkenning kwamen meerdere aandachtspunten naar voren. Zo is het systeem potentieel fraudegevoelig en niet op korte termijn uitvoerbaar. Het kabinet heeft daarom niet gekozen voor deze maatregel.

*Geleidelijker transitiepad youngtimerregeling en overgangsregeling versobering youngtimerregeling*

De heer Oosterhuis vraagt naar de mogelijkheden om de youngtimerregeling dicht te zetten voor nieuwe auto's en bijvoorbeeld auto's met een eerste ingebruikname na 1 januari 2011 niet meer toe te laten tot deze regeling. Het volledig afbouwen van de youngtimerregeling – ook alleen voor de bestaande groep gebruikers - ligt niet voor de hand. De gedachte van de structurele verhoging naar 20 jaar is dat deze grens passender is bij het doel van de regeling: een aangepaste waardering van het privévoordeel voor oudere auto's van de zaak. De leeftijdsgrens waarbij auto's over het algemeen meer gebreken gaan vertonen en hogere onderhoudskosten kennen ligt tegenwoordig hoger dan in het verleden. Het kabinet acht de grens van 20 jaar daarom passend. Het kabinet kiest daarom voorlopig voor behoud van de youngtimerregeling op – vanaf 2028 - een leeftijdsgrens van 20 jaar. Tot slot laat het kabinet ook onderzoeken of en zo ja in welke mate de geldende bijtellingspercentages nog aansluiten bij het doel van de bijtellingsregeling: bij benadering borgen dat hiermee het privévoordeel van een auto wordt belast. Naar verwachting wordt uw Kamer hier komend voorjaar over geïnformeerd.

De heer Vermeer vraagt naar de reden dat de grens van de youngtimerregeling per 2028 wordt verhoogd naar 20 jaar terwijl de greentimerregeling pas per 2029 wordt ingevoerd, waardoor er alsnog sprake is van een 'gat' en de regeling nodeloos ingewikkeld wordt gemaakt. Het kabinet verwacht dat een deel van de huidige gebruikers van de youngtimerregeling zullen overstappen op de greentimerregeling. Omdat daarmee gebruik kan worden gemaakt van een auto met een lagere bijtelling Dit zijn echter wel twee afzonderlijke regelingen die tot verschillende bedragen aan bijtelling leiden. De greentimerregeling kan pas worden geïntroduceerd per 2029, afhankelijk van de dan geldende beleidsopdrachten. Het kabinet heeft laten onderzoeken of de regeling eerder kan worden geïmplementeerd. Dat is niet het geval, omdat een nieuwe parameter

[4] Kamerstukken II 2025/2026, 36933, nr. 42.

moet worden ingebouwd in de aangifte inkomstenbelasting 2029 wat een structuurwijziging is. Afhankelijk van de omvang en prioriteit is er ruimte voor nieuw beleid per belastingjaar 2029. Eventuele aanpassingen van het huidige wetsvoorstel box 3 kunnen ook een beroep doen op de capaciteit in 2029.

*Versoberen en afschaffen verhoogde zelfstandigenaftrek (startersaftrek) en startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid*

Mevrouw van Dijk vraagt naar een doelmatige manier om mensen te stimuleren om vanuit een arbeidsongeschiktheidsuitkering aan de slag te gaan als IB-ondernemer. Dit in het kader van het voorstel om de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid af te schaffen. Het is allereerst positief als arbeidsongeschikten aan de slag gaan als IB-ondernemer. Dit kan voor hen een goed alternatief zijn als het niet mogelijk is om te starten in loondienst. De stap van uitkering naar ondernemerschap kan op zichzelf al financieel lonend zijn. Als extra stimulans zijn er verschillende prikkels aan de kant van de uitkering – denk aan gedeeltelijke verrekening – en in de fiscaliteit. De belangrijkste fiscale stimulans is de arbeidskorting. De zeer specifieke startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid is volgens SEO naar verwachting slechts beperkt doeltreffend. En doordat deze fiscale regeling zo specifiek is, gaat deze gepaard met relatief hoge uitvoeringskosten. Het is volgens de evaluatie een marginale regeling. Het aandeel ondernemers dat gebruikmaakt van de startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid daalt na 2010 van 0,5 naar 0,1 procent. De startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid is dus geen doeltreffende en doelmatige manier om het genoemde doel te bereiken.

De heer Stoffer vraagt naar de startersaftrek en of er niet nog een extra stap nodig is om de lasten voor ondernemers te laten dalen. Het afschaffen van de starteraftrek is op 20 april jl. aangekondigd in het maatregelenpakket energieschok.[5] Omdat afschaffing van de startersaftrek per 1 januari 2027 niet uitvoerbaar is, vindt eerst per 1 januari 2027 een verlaging plaats van de startersaftrek van € 2.123 naar € 10. Vervolgens wordt de startersaftrek per 1 januari 2028 afgeschaft. Met deze vormgeving vindt de realisatie van de budgettaire opbrengst in 2027 alsnog zoveel mogelijk plaats.

*Afschaffen aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten*

De heren Oosterhuis, Grinwis en Stultiens vragen naar een alternatief voor de aftrek van uitgaven voor specifieke zorgkosten. Zij erkennen dat er (grote) tekortkomingen zijn in de huidige regeling, maar willen graag snel meer duidelijkheid over een alternatief. Ook vragen zij of het kabinet niet moet wachten met het afschaffen van deze aftrek voordat het juiste alternatief is opgetuigd. Ook vraagt het lid Van Eijk hoe het proces eruitziet voor de uitvoering van de motie Bikker.c.s, waarin wordt opgeroepen om mogelijkheden binnen en buiten de fiscale regeling opnieuw te verkennen en wat dit betekent voor de begrotingen van 2027 en latere jaren. Conform de appreciatie van de motie Bikker c.s. onderzoekt het kabinet verbeteropties van de aftrek specifieke zorgkosten binnen en buiten de fiscaliteit. Het kabinet let daarbij op een zorgvuldige uitwerking, samenhang met het bredere pakket aan zorgmaatregelen en op de timing van de behandeling van het Belastingplan. Het kabinet heeft oog voor de stapeling van zorgkosten bij mensen met een chronische ziekte of beperking. Daarom worden de gevolgen van de afschaffing van de ASZ in samenhang bezien met andere

[5] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 1.

maatregelen die aangrijpen op de zorgkosten. Vanaf 2028 is structureel € 350 miljoen beschikbaar in de enveloppe Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken. Daarbij betrekt het kabinet inzichten uit de analyse die is uitgevoerd naar aanleiding van de motie-Stoffer, waar de afschaffing van de aftrek specifieke zorgkosten onderdeel van is en naar inhoudelijke samenhang. De precieze inzet van deze enveloppe wordt nog uitgewerkt, net als verschillende mogelijkheden voor deze inzet in lijn met de toezegging van de minister-president aan de heer Bontenbal van het CDA tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen. Zoals de minister van Volksgezondheid Welzijn en Sport tijdens de begrotingsbehandeling op 15 oktober jl. heeft toegezegd, zal het kabinet uw Kamer hierover voor de plenaire behandeling van het pakket Belastingplan 2027 informeren.
De reden waarom het kabinet u nu toch al vraagt om in te stemmen met afschaffing terwijl deze wijziging pas in 2028 in werking treedt, is dat de Belastingdienst en softwareontwikkelaars tijd nodig hebben om de afschaffing te implementeren. In die tijd werken zij aan de voorbereiding van de voorlopige aanslag inkomstenbelasting en de externe aangifteprogrammatuur. Deze moeten tijdig gewijzigd worden. Om inwerkingtreding per 1 januari 2028 mogelijk te maken is de afschaffing daarom opgenomen in het Belastingplan 2027.

De heer Stultiens vraagt om uitvoerig in te gaan op de zorgen die leven over het afschaffen van deze regeling, hoe ik deze zorgen weg ga nemen en of ik zelf met belanghebbenden heb gesproken. Ik begrijp heel goed dat er zorgen leven bij mensen die nu gebruik maken van deze regeling. De afgelopen maanden heb ik zelf kennisgemaakt met Ieder(In), waarbij zij ook hun zorgen over het afschaffen van deze regeling duidelijk hebben gemaakt. Daarnaast is er ambtelijk, samen met de ministeries van VWS en SZW, gesproken met belangenorganisaties. U kunt in de consultatieparagraaf van het wetsvoorstel hiervan een weergave lezen. De hoofdlijn is dat mensen zich zorgen maken over het verliezen van de aftrek of tegemoetkoming, terwijl nog onvoldoende duidelijk is welke regeling ervoor in de plaats komt. Ook geven belangenorganisaties en betrokkenen aan dat de zorgen breder zijn dan de aftrek specifieke zorgkosten, maar ook over andere maatregelen die in het coalitieakkoord staan. Het kabinet probeert deze zorgen weg te nemen en zal nog voor de plenaire behandeling van het pakket Belastingplan 2027 duidelijkheid geven over de alternatieven.

De heer Vermeer vraagt of de staatssecretaris erkent dat de afschaffing van de aftrek specifieke zorgkosten op individueel niveau grote negatieve inkomenseffecten kan hebben, met name voor mensen met een krappe beurs die specifieke zorg hebben. Het kabinet heeft in de stapelingsanalyse naar aanleiding van de motie Stoffer de effecten van de maatregelen in de zorg en sociale zekerheid op kwetsbare groepen in kaart gebracht. Uit die analyse blijkt dat het doorsnee negatieve inkomenseffect van deze maatregel 0,8% is, maar dat de inkomenseffecten van het afschaffen sterk uiteenlopen met forse uitschieters. De spreiding van de inkomenseffecten is groter voor de laagste inkomens, doordat het afschaffen van de aftrek bij sommige huishoudens leidt tot lagere toeslagen. Het kabinet heeft in reactie op deze stapelingsanalyse aangegeven dat het voor de uitwerking van maatregelen goed gaat kijken naar de precieze vormgeving om zo recht te doen aan de inzichten van deze analyse. Bij de vormgeving van maatregelen heeft het kabinet oog voor de inzichten uit de stapelingsanalyse en inhoudelijke samenhang. De komende tijd gaat het kabinet graag verder in gesprek om te komen tot een gedragen pakket met een meerderheid in beide Kamers, waarbij ook de enveloppe tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken zal worden betrokken die vanaf 2028 beschikbaar is en hierbij worden in lijn met

de toezegging van de minister-president aan de heer Bontenbal van het CDA tijdens de algemene politieke beschouwingen verschillende mogelijkheden voor invulling van de enveloppe bezien. Het kabinet zal uw Kamer voor de plenaire behandeling van het pakket Belastingplan 2027 hierover informeren.

De heer Vermeer vraagt waarom de gemiddelde aftrek specifieke zorgkosten bij huishoudens met een inkomen boven € 100.000 aanzienlijk hoger is dan het gemiddelde van alle gebruikers van de regeling. Ook vraagt hij of deze huishoudens meer zorg nodig hebben en welke kosten zij voor aftrek opvoeren. Daarnaast vraagt hij welke bewijsstukken en uitgaven de Belastingdienst daadwerkelijk controleert en accepteert. Het verschil in de gemiddelde aftrekbedragen kan mede samenhangen met de systematiek van de aftrek specifieke zorgkosten. De regeling kent een inkomensafhankelijke drempel, die bij hogere inkomens hoger is. Hierdoor komen huishoudens met relatief beperkte zorgkosten bij hogere inkomens niet voor aftrek in aanmerking. Daarnaast dienen uitgaven te worden voorgefinancierd door de belastingplichtige en hebben hogere-inkomensgroepen meer financiële ruimte voor voorfinanciering. Het gemiddelde aftrekbedrag van € 10.385 betreft het bedrag na toepassing van de inkomensafhankelijke drempel. De zorgkosten die aan de wettelijke voorwaarden voor aftrek voldoen, liggen voor toepassing van deze drempel dus hoger. Dit betekent echter niet dat mensen met hogere inkomens in het algemeen zieker zijn of meer zorg nodig hebben. De cijfers geven inzicht in de omvang van de aftrek bij huishoudens die de regeling gebruiken, maar niet in de gezondheidstoestand of zorgbehoefte van deze huishoudens. De hogere drempel kan bijdragen aan een selectie-effect, maar uit de beschikbare cijfers kan niet worden vastgesteld in welke mate dit het verschil in gemiddelde aftrekbedragen verklaart.
De regeling kent verschillende categorieën aftrekbare uitgaven, waaronder genees- en heelkundige hulp, bepaalde hulpmiddelen en extra gezinshulp. Of deze uitgaven daadwerkelijk voor aftrek in aanmerking komen, hangt af van de wettelijke voorwaarden. Uit het genoemde gemiddelde aftrekbedrag van € 10.385 voor huishoudens met een inkomen boven € 100.000 kan niet worden afgeleid welke specifieke uitgaven het verschil tussen de inkomensgroepen verklaren. Belastingplichtigen met hogere inkomens zijn beter in staat zich te laten adviseren. De maatregel is door zijn complexiteit discussiegevoelig. Tegelijkertijd is de Belastingdienst niet in staat medische informatie te beoordelen. Discussies gaan onder andere over medische noodzaak of kostbare (buitenlandse) behandelingen. Wanneer er geen overstemming is, kan dit leiden tot langdurige fiscale procedures. De toetsingscriteria zijn per kostensoort verschillend, de kosten moeten noodzakelijk zijn door ziekte of invaliditeit en niet elders vergoed zijn. Op voorhand is geen beeld te geven hoe de burger dat kan onderbouwen omdat de type problematiek sterk varieert binnen de diverse en brede doelgroep.

De heer Stoffer wijst op de grote financiële gevolgen die de afschaffing van de aftrek specifieke zorgkosten voor sommige huishoudens kan hebben. Hij vraagt of een slimmere vormgeving mogelijk is. Ik herken de zorgen van de heer Stoffer. De afschaffing van de aftrek specifieke zorgkosten kan voor bepaalde huishoudens aanzienlijke financiële gevolgen hebben. Uit de stapelingsanalyse naar aanleiding van de motie Stoffer blijkt bovendien dat de gevolgen van verschillende zorgmaatregelen voor sommige huishoudens (in combinatie) fors kunnen oplopen. Ik vind het daarom belangrijk om goed te kijken naar de vormgeving van de maatregelen en de samenloop daartussen. In lijn met de motie-Bikker onderzoeken we verbeteropties voor de aftrek specifieke zorgkosten, zowel

binnen als buiten de fiscaliteit.
Ik wil daarbij nadrukkelijk rekening houden met de inzichten uit de analyse naar aanleiding van de motie-Stoffer en met de inhoudelijke samenhang tussen maatregelen om tot een breed gedragen pakket aan zorgmaatregelen te komen. Daarbij betrekken we ook de enveloppe Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken, waarvoor vanaf 2028 structureel € 350 miljoen beschikbaar is en de toezegging van de minister-president aan de heer Bontenbal tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen. Het kabinet zal uw Kamer voor de plenaire behandeling van het pakket Belastingplan 2027 hierover informeren.

De heer Grinwis vraagt of de aftrek specifieke zorgkosten slimmer kan worden vormgegeven door bepaalde kosten van aftrek uit te sluiten of de inkomensafhankelijke drempel te verhogen. Hij verwijst daarbij naar varianten uit het eindrapport Aftrek Specifieke Zorgkosten die aanzienlijk besparingen kunnen opleveren. Hij vraagt wat de gevolgen van deze varianten zijn voor chronisch zieken, welke variant het kabinet prefereert en de beschikbare € 350 miljoen voldoende is. In het eindrapport aftrek specifieke zorgkosten zijn inderdaad verschillende mogelijkheden onderzocht om de bestaande regeling gerichter vorm te geven. Ik kan op dit moment nog geen voorkeur uitspreken voor een van de genoemde varianten. In het rapport is onder meer gekeken naar het beperken van aftrekbare kostensoorten en het aanpassen van de inkomensafhankelijke drempels.
Deze varianten kunnen budgettaire besparingen opleveren, maar hebben ook gevolgen voor mensen met een chronische ziekte of beperking die van de regeling gebruikmaken. Door kostensoorten uit te sluiten, komen bepaalde uitgaven niet langer voor aftrek in aanmerking. Bij een hogere drempel wordt de regeling meer gericht op huishoudens met hoge kosten ten opzichte van hun inkomen, maar kunnen huishoudens een kleiner bedrag aftrekken of hun aftrek geheel verliezen. Op langere termijn zou volgens het eindrapport de vermenigvuldigingsfactor voor niet-AOW’ers kunnen worden geschrapt, daar deze niet langer een beleidsdoel heeft.
Zoals ik ook in mijn brief aan uw Kamer heb aangegeven, bieden dergelijke aanpassingen de mogelijkheid om de regeling gerichter en doelmatiger te maken, maar nemen deze de fundamentele tekortkomingen van de regeling niet weg. De problemen rond de afbakening van de doelgroep, de foutgevoeligheid en de uitvoerbaarheid blijven bestaan.[6]
In lijn met de appreciatie van de motie-Bikker onderzoeken we verbeteropties van de aftrek specifieke zorgkosten binnen en buiten de fiscale regeling. Vanaf 2028 is structureel € 350 miljoen beschikbaar in de enveloppe ‘Tegemoetkoming zorgkosten chronisch zieken’. Bij de verdere uitwerking bezien we deze middelen in samenhang met andere zorgmaatregelen en met oog voor de toezegging van de minister-president aan de heer Bontenbal. Het kabinet zal uw Kamer voor de plenaire behandeling van het pakket Belastingplan 2027 hierover informeren.

Mevrouw van Brenk vraagt waarom het kabinet de inkomensafhankelijke effecten van de afschaffing van de aftrek specifieke zorgkosten, waaronder de mogelijke gevolgen voor toeslagen door een hoger verzamelinkomen, niet vooraf inzichtelijker heeft gemaakt. Zij vraagt of de staatssecretaris bereid is hierover voortaan meer transparantie te bieden. Tevens vraagt mevrouw van Brenk of de staatssecretaris kan garanderen dat chronisch zieken en ouderen er financieel niet op achteruitgaan voordat er een alternatief is. Daarnaast vraagt zij of de staatssecretaris bereid is de integrale effecten van een hoger verzamelinkomen

[6] Kamerstukken II, 2026-2027, 2026Z21870.

op toeslagen en gemeentelijke regelingen mee te nemen in de effectrapportages. Ik begrijp de zorgen van mevrouw van Brenk over de financiële gevolgen van de afschaffing van de aftrek specifieke zorgkosten.
De gevolgen voor inkomensafhankelijke regelingen zijn niet buiten beeld gebleven. In het Eindrapport Aftrek specifieke zorgkosten uit 2025 is de doorwerking op het verzamelinkomen, de toeslagen en de eigen bijdragen expliciet beschreven en ook financieel in beeld gebracht. Daarnaast is de Tweede Kamer hierover eerder geïnformeerd. In 2023 hebben burgers met de aftrek specifieke zorgkosten € 1.245 miljoen afgetrokken van hun verzamelinkomen. Hierdoor was het budgettair belang van de aftrekpost € 315 miljoen. De overige gevolgen staan in onderstaande tabel.

*Tabel: Doorwerking Aftrek Specifieke Zorgkosten op eigen bijdragen en toeslagen in 2023*

| Doorwerking in | Budgettaire omvang |
|---|---|
| **Tegemoetkoming specifieke zorgkosten** | € 90 miljoen |
| **Zorgtoeslag** | € 59 miljoen |
| **Huurtoeslag** | € 70 miljoen |
| **Kindgebonden budget** | € 4 miljoen |
| **Kinderopvangtoeslag** | Nihil |
| **Eigen bijdrage langdurige zorg** | € 40 miljoen |

Tegelijkertijd ziet het kabinet dat de afschaffing voor bepaalde huishoudens aanzienlijke financiële gevolgen kan hebben, zeker wanneer verschillende maatregelen samenkomen. Bij dit soort beleidswijzigingen zijn per definitie verschuivingen. Deels is dat ook de bedoeling, aangezien het doel is om de beschikbare financiële middelen zo gericht mogelijk in te zetten. De aftrek specifieke zorgkosten is o.a. negatief beoordeeld omdat de regeling ook gebruikt wordt door mensen waarvoor dat minder nodig is, en niet gebruikt door mensen die dat juist wel nodig hebben. Ik kan daarom niet garanderen dat geen enkel huishouden er financieel op achteruitgaat.
Ik vind het belangrijk dat de Kamer zo goed mogelijk inzicht krijgt in de financiële gevolgen van maatregelen, inclusief de doorwerking naar inkomensafhankelijke regelingen. Daarom heeft het kabinet in reactie op de motie Stoffer de effecten van de maatregelen in de zorg en sociale zekerheid op kwetsbare groepen in kaart gebracht. De precieze effecten van gemeentelijke regelingen zijn echter niet altijd landelijk in beeld te brengen, omdat de voorwaarden per gemeente kunnen verschillen. Daarom zijn deze niet meegenomen. De effecten op toeslagen zijn dat wel.

*Afschaffen gerichte vrijstelling branche-eigen producten*

Mevrouw Van Eijk vraagt of het kabinet alternatieven heeft overwogen bij het afschaffen van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten. Zij vraagt verder of er mogelijkheden zijn om tegemoet te komen aan de gesignaleerde problemen in de horeca. Hierbij verwijst zij specifiek naar de belastingheffing op fooien en vraagt zij of dit ondergebracht kan worden in de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Het kabinet is zich bewust dat werkgevers met veel parttimers en lage lonen vaak een relatief beperkte vrije ruimte hebben en dat de afschaffing voor hen nadelig kan zijn. Het kabinet heeft er echter voor gekozen de door uw Kamer aangenomen motie toch op te volgen, ook omdat het kabinet het streven naar vereenvoudiging en de doelmatigheid (zoals geconcludeerd door Onderzoeksbureau SEO) zwaarder weegt. Als een werkgever minder loon uitbetaalt dan waar de werknemer – bijvoorbeeld op grond van de cao - recht op

heeft of wanneer bij de vaststelling van het loon rekening is gehouden met een bepaald bedrag aan fooi, dan dient de werkgever hierover loonheffing in te houden en af te dragen. Ten aanzien van vergoedingen door de werkgever geldt dat deze, mits wordt voldaan aan het gebruikelijkheidscriterium, al ten laste van de vrije ruimte gebracht kunnen worden. Vergoedingen en verstrekkingen van in totaal ten hoogste € 2.400 per persoon per jaar beschouwt de Belastingdienst als gebruikelijk. Dat kan ook fooi zijn die geen onderdeel is van het loon waar de werknemer recht op heeft.

Mevrouw Van Eijk vraagt wanneer het kabinet de aanbevelingen uit de evaluatie van de werkkostenregeling gaat opvolgen en of daarbij wordt ingezet op een schuif van ondoelmatige of ondoeltreffende vrijstellingen naar de vrije ruimte. Hieraan gerelateerd vraagt mevrouw Van Dijk in welke mate de vrije ruimte moet worden verhoogd om studieschulden via de vrije ruimte af te lossen. Het kabinet is momenteel de overige aanbevelingen die volgen uit de evaluatie van de werkkostenregeling nader aan het onderzoeken en uitwerken. Naast het mogelijk afschaffen van ondoelmatige of ondoeltreffende vrijstellingen kijkt het kabinet hierbij ook of en op welke wijze het kabinet werkgevers de ruimte kan geven om werknemers te helpen met het aflossen van hun studieschuld via de werkkostenregeling. Begin volgend jaar zal het kabinet de Kamer hierover informeren.

Mevrouw Van Dijk vraagt naar de effecten voor de vrije ruimte van het afschaffen van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten, specifiek in de situatie dat werkgevers een cao moeten blijven uitvoeren. Ook vraagt zij hoeveel de vrije ruimte verhoogd zou moeten worden om dat effect op te vangen. Het afschaffen van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten heeft tot gevolg dat als werkgevers de personeelskorting blijven aanwijzen als eindheffingsbestanddeel – al dan niet vanwege een cao die dat verplicht - dat de korting ten laste van de vrije ruimte zal worden gebracht. Bij overschrijding van de vrije ruimte is de werkgever een eindheffing van 80% verschuldigd. Hoewel veel werkgevers dit zien als een heffing die koste wat kost vermeden moet worden, is deze heffing goedkoper dan het regulier toekennen van een netto voordeel. De eindheffing is vergelijkbaar met een regulier inkomstenbelastingtarief van ca. 44%. Ter illustratie: als een werkgever een werknemer een tegoedbon geeft voor een dagje pretpark ter waarde van € 100 is sprake van belast loon in natura. De werkgever kan ervoor kiezen dit loon aan te wijzen als eindheffingsbestanddeel en ten laste te brengen van de vrije ruimte van de werkkostenregeling. Als de vrije ruimte al volledig is benut, dan is de werkgever over dit bedrag een eindheffing van 80% verschuldigd. De totale kosten voor de werkgever komen dan uit op € 100 + € 80 = € 180. Als de werkgever dit bedrag op reguliere wijze verloont (bruteren), dan komen de totale kosten van de werkgever uit op ca. € 198 (uitgaande van een inkomstenbelastingtarief 49,5%). Welke financiële gevolgen deze maatregel voor een werkgever heeft, verschilt per werkgever. De gevolgen zijn afhankelijk van de totale vrije ruimte, het bedrag aan personeelskorting dat wordt gegeven en de overige onbelaste vergoedingen en verstrekkingen die de werkgever geeft. Het is daarom op dit moment niet te zeggen hoeveel de vrije ruimte verhoogd zou moeten worden om dit effect voor alle werkgevers weg te nemen. De totale opbrengst van het afschaffen van de gerichte vrijstelling is € 123 miljoen. Om te compenseren voor deze afschaffing, zou de vrije ruimte zodanig kunnen worden verruimd dat dit € 123 miljoen kost. Dit kan bijvoorbeeld door de vrije ruimte onder en boven de schijfgrens te verruimen met circa 0,12%-punt[7]. Als hiermee

[7] Uitgaande van een percentueel gelijke verhoging van de eerste en tweede schijf van de vrije ruimte.

wordt beoogd de bedrijven te compenseren die nu worden geraakt (dus de bedrijven die nu gebruikmaken van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten en geen vrije ruimte over hebben), is dit echter niet doeltreffend of doelmatig. Dat komt omdat voor het deel van de werkgevers die geen gebruikmaken van de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten dit ook zorgt voor een verruiming van de vrije ruimte. Daarnaast zullen de werkgevers die beoogd worden gecompenseerd te worden niet volledig gecompenseerd worden door deze verruiming. Naar schatting kunnen twee op de drie werkgevers de personeelskorting momenteel al volledig of deels via de vrije ruimte vergoeden. Door de vrije ruimte generiek te verhogen, biedt dit werkgevers meer ruimte om deze vrije ruimte te gebruiken om personeelskorting te blijven aanbieden. Werkgevers kunnen deze verruiming ook anders gebruiken, bijvoorbeeld door een fietsregeling te verruimen.

Mevrouw Van Dijk vraagt verder naar het niet afschaffen maar versoberen van de gerichte vrijstelling waarbij maximaal € 250 in plaats van € 500 per jaar, per werknemer, gericht vrijgesteld aan personeelskorting mag worden verstrekt en geeft hierbij het aanbieden van een maaltijd tijdens het werk als voorbeeld. Ook de heer Stoffer vraagt of het kabinet suggesties heeft om deze gerichte vrijstelling te behouden, al dan niet in een meer gerichte vorm. Het kabinet heeft ervoor gekozen de door uw Kamer aangenomen motie[8] op te volgen. Het afschaffen van de vrijstelling is daarmee gebruikt als dekking van het energiepakket. Uiteraard staat het kabinet net als eerder het jaar open voor alternatieven, mits dit gedekt en uitvoerbaar is. Overigens geldt ook dat de gerichte vrijstelling op grond van de evaluatie negatief is beoordeeld. De vrijstelling sluit niet aan bij het doel van de gerichte vrijstellingen om zakelijke kostenvergoedingen onbelast te vergoeden. Het verlagen van het maximaal gericht vrijgestelde jaarbedrag aan korting (al dan niet gecombineerd met het verlagen van de vrije ruimte) zal dit oordeel naar verwachting niet veranderen. Het slechts verlagen van dit bedrag levert bovendien aanzienlijk minder budgettaire ruimte dan het afschaffen van de regeling. Ter verduidelijking nog het volgende. Als een werkgever een maaltijd aanbiedt aan diens werknemers, is de gerichte vrijstelling voor branche-eigen producten hier niet op van toepassing. Hiervoor bestaat een aparte gerichte vrijstelling als het gaat om een zakelijke maaltijd (bijvoorbeeld overwerk). Als het niet om een zakelijke maaltijd gaat, geldt een lagere waardering voor maaltijden op de werkplek (in 2026: € 4,05 per maaltijd) om de omvang van het loonvoordeel te bepalen.

*Verruimen forfaitaire regeling in de innovatiebox*

Mevrouw Van Eijk vraagt of de doeltreffendheid van het forfaitaire regime verder verbeterd zou kunnen worden door een verlenging van de toepassingsduur van het forfaitaire regime naar vijf jaar. Het doel van de forfaitaire regeling is om de innovatiebox toegankelijker te maken voor het mkb. Naar aanleiding van de evaluatie van de innovatiebox is geconstateerd dat de doeltreffendheid van de forfaitaire regeling is afgenomen. Hierbij speelt mogelijk een rol dat het maximale forfaitaire bedrag dat kan worden toegerekend aan de innovatiebox sinds de introductie van de forfaitaire regeling in 2013 niet meer is geïndexeerd. Met de voorgestelde maatregel wordt beoogd om de regeling toegankelijker te maken voor het mkb en de doeltreffendheid van de forfaitaire regeling te verbeteren door deze te verruimen. De voorgestelde maatregel is naar verwachting doeltreffend, omdat deze met name de administratieve lasten voor het mkb

[8] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 30.

verlaagt. Een verlenging van de toepassingsduur van het forfaitaire regime naar 5 jaar maakt de voorgestelde maatregel minder doelmatig. Ongeveer 65% van de totale kosten van de voorgestelde maatregel neer bij bestaande gebruikers of het grootbedrijf. Bij een verlenging van de toepassingsduur naar 5 jaar loopt dit op naar bijna 80%. Het kabinet heeft daarom niet gekozen voor een verlenging van de toepassingsperiode naar 5 jaar. Indien hiertoe een wens bestaat, is het wetstechnisch wel mogelijk om dit te regelen. De aanvullende budgettaire derving ten opzichte van de voorgestelde maatregel groeit in over vijf jaar en bedraagt structureel € 29 miljoen. Hierbij wordt opgemerkt dat naarmate de regeling verder wordt verruimd, lastiger te onderbouwen is dat de forfaitaire regeling gericht is op het mkb en geen mogelijkheden biedt voor schadelijke belastingconcurrentie. Daarmee wordt onzekerder hoe de EU-Gedragscodegroep over de regeling zal oordelen in het licht van het tegengaan van schadelijke belastingconcurrentie.

Mevrouw Van Eijk vraagt hoe het proces van informeel overleg (in Brussel) eruitziet en wanneer ondernemers zekerheid kan worden gegeven dat het voordeel niet wordt teruggevorderd. In verband met internationale afspraken over het tegengaan van schadelijke belastingconcurrentie onderzoekt de EU-gedragscodegroep belastingmaatregelen die potentieel schadelijke belastingconcurrentie vormen. In dit kader is de innovatiebox in het verleden goedgekeurd en niet schadelijk bevonden. Wijzigingen in de innovatiebox moeten wel worden voorgelegd aan de EU-Gedragscodegroep. Zodra het parlement deze wetswijziging heeft aangenomen, zal dit aan de Gedragscodegroep worden voorgelegd. Vervolgens zal de Gedragscodegroep een beoordeling opstellen en deze aan de lidstaten voorleggen. Naar verwachting velt de Gedragscodegroep medio 2027 een definitief oordeel en zal het parlement worden geïnformeerd. Dit is naar verwachting vóór het aflopen van het belastingjaar 2027, waardoor voordat de aangifte over 2027 wordt ingediend er zekerheid zal zijn voor ondernemers.

*Uitzondering woningcorporaties earningsstrippingmaatregel*

De heer Oosterhuis vraagt of kan worden aangegeven hoe en wanneer woningcorporaties definitief duidelijkheid kunnen krijgen over de voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel. Ook vraagt hij welke zekerheid in de tussentijd kan worden geboden. Mevrouw Van Eijk vraagt of er geen ongelijk speelveld wordt gecreëerd door staatssteun uitsluitend aan woningcorporaties toe te laten komen en of de herziening van het DAEB-Vrijstellingsbesluit van de Europese Commissie[9] hier gevolgen voor heeft. De heer Grinwis en mevrouw Beckerman vragen of het klopt dat hier geen voorafgaande goedkeuring van de Europese Commissie nodig is, en waarom wordt voorgesteld de voorgestelde maatregel per koninklijk besluit in werking te laten treden. Mevrouw Van Dijk vraagt welke juridische onzekerheden er nog resteren en waarom dit niet binnen de bestaande staatssteunkaders kan worden ondervangen. Ook vraagt mevrouw Van Dijk waarom deze beoordeling niet voorafgaand aan de afronding van de parlementaire behandeling kan plaatsvinden. Tot slot vraagt mevrouw Beckerman of het voorgestelde voorbehoud van een staatssteuntoets niet tot meer onzekerheid kan leiden. Woningcorporaties vervullen een essentiële maatschappelijke taak bij het waarborgen van voldoende, betaalbare en passende huisvesting in Nederland.

[9] Besluit (EU) 2025/2630 van de Commissie van 16 december 2025 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen en tot intrekking van Besluit 2012/21/EU.

Daarom heeft het kabinet zich gecommitteerd aan de ambitieuze afspraken uit de Nationale Prestatieafspraken 2025-2035 (NPA). De NPA bevatten afspraken met woningcorporaties over hun bijdrage aan de volkshuisvestelijke opgaven voor de komende jaren. In het regeerakkoord zijn er afspraken gemaakt over een pakket maatregelen dat een bijdrage levert aan een grotere financiële slagkracht van de corporatiesector om uitvoering te kunnen geven aan de NPA.[10] Daarna is in de augustusbesluitvorming circa € 100 miljoen aanvullend beschikbaar gemaakt en ingezet om woningcorporaties deels uit te zonderen van de generieke renteaftrekbeperking (de earningsstrippingmaatregel). Dit wordt gedaan door het deel van het saldo aan renten en het deel van de gecorrigeerde winst dat toerekenbaar is aan de uitvoering van diensten van algemeen economisch belang (DAEB) door woningcorporaties bij de toepassing van de renteaftrekbeperking buiten aanmerking te laten.
Het kabinet is van mening dat de voorgestelde uitzondering op de earningsstrippingmaatregel past binnen het DAEB-Vrijstellingsbesluit en daarmee kan worden toegepast zonder voorafgaande aanmelding en formele goedkeuring door de Europese Commissie.[11] Het kabinet verwacht dan ook geen problemen voor de inwerkingtreding van de voorgestelde maatregel per 1 januari 2028. Het is uiteindelijk aan de Europese Commissie om te beoordelen of de maatregel past binnen het DAEB-Vrijstellingsbesluit. Indien dit niet het geval, is sprake van onrechtmatige staatssteun. Gelet op de mogelijke financiële gevolgen van een latere terugvordering voor woningcorporaties acht het kabinet het derhalve van belang deze beoordeling vóór de inwerkingtreding ook met de diensten van de Commissie te bespreken. Dit overleg dient om eventuele resterende staatssteunrechtelijke onzekerheden vóór de inwerkingtreding weg te nemen en het risico van terugvordering wegens ongeoorloofde staatssteun te voorkomen.[12] Daarom is dit juist in het belang van de woningcorporaties die gebruik willen maken van de uitzondering. Het informele overleg zal zo spoedig mogelijk plaatsvinden.
Om deze zorgvuldigheid ook bij de inwerkingtreding te waarborgen, is gekozen voor een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip. Bij de indiening van de nota van wijziging was het informele overleg nog niet gevoerd en de staatssteunrechtelijke beoordeling nog niet afgerond. Wanneer uw Kamer de voorgestelde maatregel behandelt, kunnen woningcorporaties de verwachte fiscale verlichting betrekken bij hun financiële planning, terwijl de maatregel pas wordt toegepast nadat meer zekerheid is verkregen dat inderdaad geen sprake is van ongeoorloofde staatssteun. Ook de Autoriteit woningcorporaties (Aw) verwacht dat woningcorporaties hiervan uitgaan bij de raming van de vennootschapsbelasting in hun meerjarenbegroting.[13]
Deze beoordeling betreft de DAEB zoals deze thans in de Woningwet is verankerd. De voorgenomen uitbreiding van de bestaande DAEB voor sociale huisvesting met een beperkt deel betaalbare huisvesting wordt in een afzonderlijk Woningwettraject informeel met de Europese Commissie besproken. Daarbij worden ook de fiscale en staatssteunrechtelijke gevolgen beoordeeld en wordt bezien of aanpassing van de fiscale wet- en regelgeving nodig is.

[10] Kamerstukken II 2025/26, 29453 en 27962, nr. 583.

[11] Besluit (EU) 2025/2630 van de Commissie van 16 december 2025, artikelen 3, 4, 5 en 7.

[12] Verordening (EU) 2015/1589 van de Raad van 13 juli 2015, artikel 16.

[13] Autoriteit woningcorporaties: houd in dPi 2026 rekening met voorgenomen afschaffing ATAD (22 september 2026), https://www.ilent.nl/actueel/nieuws/2026/09/22/aw-houd-in-dpi-2026-rekening-met-voorgenomen-afschaffing-atad

Mevrouw Van Eijk vraagt of het kabinet heeft overwogen om ook private vastgoedvennootschappen die sociale- en middenhuurwoningen aanbieden uit te zonderen van de generieke renteaftrekbeperking en, zo nee, waarom niet en, zo ja, waarom hier uiteindelijk niet voor is gekozen. Ook de heer Grinwis vraagt naar een bredere uitzondering voor sociale en betaalbare huisvesting. Voorts vraagt mevrouw Van Eijk of de uitzondering beperkt kan worden tot woningcorporaties. Hierbij vraagt ze hoe het zit met het gelijkheidsbeginsel en of niet alle verhuur van sociale en straks middenhuurwoningen onder de uitzondering moeten vallen.
De voorgestelde uitzondering in de earningsstrippingmaatregel is zowel gekoppeld aan de hoedanigheid van toegelaten instelling als aan de uitvoering van de DAEB als bedoeld in de Woningwet. Het kabinet kiest er niet voor om de voorgestelde uitzondering in de earningsstrippingmaatregel ook voor private vastgoedpartijen die sociale- en middenhuurwoningen aanbieden te laten gelden. In tegenstelling tot private vastgoedpartijen geldt voor een toegelaten instelling in de zin van de Woningwet - oftewel, woningbouwcorporaties - namelijk dat zij uitsluitend werkzaam moeten zijn op het gebied van de volkshuisvesting. Ook mogen toegelaten instellingen de financiële middelen uitsluitend in het belang van de volkshuisvesting inzetten. Van bijzonder belang is dat de financiële middelen van toegelaten instellingen daarmee wettelijk aan de volkshuisvesting zijn gebonden, en dat het maatschappelijk gebonden vermogen betreft dat in het stelsel blijft. Dit brengt ook mee dat de middelen die als gevolg van de voorgestelde uitzondering binnen toegelaten instellingen beschikbaar blijven, binnen die wettelijke bestemming moeten worden ingezet en niet vrij voor andere doeleinden kunnen worden aangewend. Dit geldt niet voor private vastgoedpartijen waarbij de winsten ten goede komen aan private investeerders. Ook staan toegelaten instellingen in de zin van de Woningwet onder financieel toezicht van de Aw en zijn er NPA-afspraken gemaakt met woningcorporaties over hun bijdrage aan de volkshuisvestelijke opgaven voor de komende jaren. Daarnaast wordt de voorgestelde uitzondering inhoudelijk begrensd tot de uitvoering van DAEB als bedoeld in de Woningwet. Dit zijn de wettelijke taken van woningcorporaties die limitatief zijn omschreven in de Woningwet. Gelet op het doel van de maatregel en het samenstel van wettelijke taken, verplichtingen, toezicht en gebonden vermogen van woningcorporaties, en dat de voorgestelde uitzondering is beperkt tot alleen DAEB-activiteiten, acht het kabinet het onderscheid tussen woningcorporaties en private vastgoedpartijen gerechtvaardigd. De enkele omstandigheid dat private vastgoedpartijen ook huurwoningen aanbieden, betekent niet dat zij voor deze maatregel in een vergelijkbare positie verkeren.
Verder heeft het kabinet het Actieplan Versnelling Woningbouw van de ministeriële Taskforce Versnelling Woningbouw gepresenteerd met 50 concrete acties.[14] Omdat het essentieel is dat er voldoende betaalbare huurwoningen worden gerealiseerd, vindt het kabinet het van belang dat het investeringsklimaat voor zowel woningcorporaties als private vastgoedpartijen wordt verbeterd.[15] Daarom wordt er naast de voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel ook bijvoorbeeld het verlagen van de overdrachtsbelasting voor investeerders in woningen van 8% naar 7% per 2027 in het Actieplan Versnelling Woningbouw genoemd. Daarnaast wordt er een objectsubsidie middenhuur voor private vastgoedpartijen geïntroduceerd om bij te dragen aan de realisatie van nieuwe middenhuurwoningen.

[14] Ministeriële Taskforce Versnelling Woningbouw (TVW), Van plan naar thuis Versnelde aanpak woningnood, 21 september 2026.
[15] Kamerstukken II 2025/26, 32847, nr. 1448.

Mevrouw Van Eijk vraagt of het klopt dat de maatregel geen ruimte creëert voor woningcorporaties om de tot invoering van de maatregel voortgewentelde rente op DAEB-activiteiten in aftrek te brengen op winst op DAEB-activiteiten na invoering. Daarnaast vraagt mevrouw Van Eijk hoe de voortgewentelde rente in aftrek kan worden gebracht. Daarnaast vraagt de heer Grinwis waarom wordt voorgesteld om voor de verrekening van de voort te wentelen saldi aan rente aan te sluiten bij de reguliere systematiek. Het kabinet heeft gekozen voor een uitzondering die de renteaftrekbeperking voor DAEB-activiteiten wegneemt en tegelijkertijd de bestaande aftrekmogelijkheden voor voortgewentelde rente behoudt. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de rente van het lopende jaar en de opgebouwde rentesaldi uit eerdere jaren.
Voor het bepalen van de aftrek van rente van het lopende jaar heeft de voorgestelde maatregel tot gevolg dat het saldo aan renten van woningcorporaties dat toerekenbaar is aan DAEB-activiteiten niet kan leiden tot een aftrekbeperking op grond van de earningsstrippingmaatregel. Ten aanzien van de regeling die ziet op de opgebouwde voort te wentelen renten is geen uitzondering voorgesteld en blijft de geldende systematiek van toepassing. Een integrale uitzondering van woningcorporaties voor de earningsstrippingmaatregel zou in beginsel betekenen dat woningcorporaties ook uitgesloten worden van de regeling op grond waarvan renten kunnen worden voortgewenteld. In plaats daarvan heeft het kabinet gekozen voor een maatregel die geen afbreuk doet aan de reeds opgebouwde voort te wentelen renten. Deze blijven behouden en kunnen in latere jaren in aftrek worden gebracht voor zover daar op grond van de thans geldende systematiek ruimte voor bestaat. De daadwerkelijke benutting van de voort te wentelen renten zal waarschijnlijk beperkt zijn en blijft afhankelijk van de ontwikkeling van de gecorrigeerde winst en het saldo aan renten. Behoud van de aftrekmogelijkheden betekent daarom niet dat iedere woningcorporatie de volledige voorraad van voort te wentelen renten kan benutten. Een verruiming van de aftrekmogelijkheid van de voort te wentelen renten zou een aanvullende tegemoetkoming vormen en extra budgettaire derving van ongeveer € 50 miljoen structureel tot gevolg hebben.

Mevrouw Van Dijk vraagt hoe het kabinet tot de raming komt dat de uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel woningcorporaties circa € 14 miljard aan extra investeringsruimte oplevert. De voorgestelde maatregel verbetert met een structurele verlaging van de Vpb-lasten de operationele kasstroom en rentedekkingsgraad van woningcorporaties. Dit zorgt voor een verbetering van de leencapaciteit bij woningcorporaties. Hierdoor neemt de investeringscapaciteit met de voorgestelde maatregel meer toe dan het bedrag van de lagere Vpb-lasten (multiplier effect). Het kabinet heeft voor de berekening van de investeringsruimte gebruik gemaakt van het NPA-rekenmodel van hetministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties dat gebouwd is door Ortec Finance. Dit model vormt de basis voor de doorrekeningen van de financiële haalbaarheid van de NPA die periodiek naar buiten worden gebracht. Eerder heeft het kabinet aan de hand van dit rekenmodel becijferd dat de faciliteit in de vennootschapsbelasting uit het regeerakkoord woningcorporaties circa € 9 miljard aan investeringsruimte zou opleveren.[16] Deze inschatting ging echter nog uit van een faciliteit die vanaf 2028 zou oplopen naar structureel € 325 miljoen per jaar. Het kabinet heeft dit bedrag met de augustusbesluitvorming voor een uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel opgehoogd naar € 425 miljoen structureel.

[16] Kamerstukken II, 2025/26, 29453, nr. 583.

Mevrouw Van Dijk vraagt hoeveel extra woningen naar verwachting gebouwd of verduurzaamd kunnen worden als gevolg van de toegenomen investeringsruimte en hoe straks wordt vastgesteld of de voorgestelde uitzondering ook daadwerkelijk leidt tot deze extra investeringen. Met € 14 miljard extra investeringsruimte kunnen woningcorporaties circa 35 duizend nieuwe woningen bouwen en circa 142 duizend woningen verduurzamen. Hierbij is de aanname dat woningcorporaties de middelen besteden in de verhouding die het investeringsprogramma van de NPA kent tussen nieuwbouw en verduurzaming. Wanneer woningcorporaties alles in nieuwbouw zouden investeren gaat het om circa 53 duizend woningen. Wanneer het alleen aan verduurzaming wordt uitgegeven gaat het om circa 412 duizend verduurzamingsingrepen.
Het vaststellen of de beschikbare financiële middelen worden besteed aan de gestelde doelen vormt een vast onderdeel van de jaarlijks monitoring van de voortgang van de NPA en van de tweejaarlijkse herijkingsmomenten van de NPA waarin de afspraken opnieuw tegen het licht gehouden worden. De voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel wordt daarnaast opgenomen in het reguliere evaluatieprogramma van fiscale regelingen.

Mevrouw Beckerman vraagt wat het kabinet doet om de woningcrisis aan te pakken en welke maatregelen het kabinet van plan is om te nemen. Hierbij vraagt zij of de vennootschapsbelasting voor woningcorporaties kan worden afgeschaft.
Om de woningnood aan te pakken heeft het kabinet het Actieplan Versnelling Woningbouw van de ministeriële Taskforce Versnelling Woningbouw gepresenteerd met 50 concrete acties, waarvan ook enkele binnen de fiscaliteit.[17] Het streven van dit actieplan dat minister Boekholt-O'Sullivan op 21 september 2026 naar uw Kamer heeft gezonden is om meer, sneller en beter te gaan bouwen. Ook voor woningcorporaties bevat het Actieplan Versnelling Woningbouw een specifiek pakket aan maatregelen die hoofdzakelijk gericht zijn op het vergroten van de financiële slagkracht en het versoepelen van regelgeving. Een van de maatregelen is de voorgestelde uitzondering voor woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel. Op basis van een eerste inschatting van het NPA-model levert de gedeeltelijke uitzondering in de earningsstrippingmaatregel woningcorporaties circa € 14 miljard aan extra investeringsruimte op. Het volledig afschaffen van de vennootschapsbelasting (bovenop een uitzondering in de earningsstrippingmaatregel) kan woningcorporaties circa 24 miljard euro aan extra investeringsruimte opleveren. In theorie kan hiermee de huidige NPA weer financieel haalbaar worden gemaakt en ontstaat er ook enige financiële ruimte om nieuwe afspraken te maken als de NPA aflopen. Wel dient voor het afschaffen van de vennootschapsbelasting voor woningcorporaties dekking te worden gevonden voor naar verwachting € 1,1 miljard structureel (met inachtneming van de voorgestelde uitzondering van woningcorporaties in de earningsstrippingmaatregel). Ook dient rekening te worden gehouden met staatssteunrisico's. Daarnaast zullen woningcorporaties bij een volledige afschaffing van de vennootschapsbelasting tegen een verplichte eindafrekening over de stille reserves aanlopen (over met name de waardeontwikkeling van de woningen). Eerder is ingeschat dat een dergelijke fiscale eindafrekening de sector mogelijk 35 miljard euro gaat kosten.[18]

*Aanpassing fiscale behandeling ingeprijsd valutaresultaat*

[17] Ministeriële Taskforce Versnelling Woningbouw (TVW), *Van plan naar thuis Versnelde aanpak woningnood*, 21 september 2026.
[18] Kamerstukken I, 2024/25, 36735 nr. A.

Mevrouw Van Eijk vraagt of het kabinet bereid is om in gesprek te blijven met multinationals en grootbanken die door de voorgestelde aanpassing van de fiscale behandeling van valutaresultaten op afdekkingsinstrumenten worden geraakt, zodat kan worden gemonitord wat de effecten zijn. Mevrouw Van Dijk vraagt of het kabinet heeft gesproken over de gevolgen van de voorgestelde maatregel. Zij vraagt daarbij of de voorgestelde maatregel effect heeft op de keuze van een vestigingsland. Mevrouw Van Dijk vraagt ook hoe het kabinet de complexe 'voor-zover-benadering' in de liquidatieverliesregeling weegt ten opzichte van de complexe berekeningssystematiek in de voorgestelde aanpassing. Het kabinet merkt op dat voor de keuze van de vestigingslocatie van een hoofdkantoor meerdere aspecten dan slechts fiscale aspecten van belang zijn. De positie van Nederland wordt bepaald door een breed palet aan voorwaarden, waaronder bereikbaarheid, opleidingsniveau, leefklimaat en betrouwbaarheid van de overheid. Op veel van deze factoren scoort Nederland goed. Zo is de ligging van Nederland gunstig, is onze infrastructuur goed en is onze beroepsbevolking goed opgeleid. Ook het leefklimaat in Nederland is gunstig en ons hoge voorzieningenniveau en de betrouwbaarheid van de overheid dragen daar aan bij. Voor wat betreft de fiscale aspecten geldt dat de deelnemingsvrijstelling daarvan een belangrijk onderdeel uitmaakt. In vergelijking met ons omringende landen heeft Nederland een ruime deelnemingsvrijstelling. Het kabinet onderschrijft daarvan het belang. Tegelijkertijd hecht het kabinet aan het doel van de voorgestelde maatregel om de onevenwichtigheid in de huidige vormgeving van de deelnemingsvrijstelling aan te pakken. Deze onevenwichtigheid schuilt er kort gezegd in dat een (hogere) rentelast op een afdekkingsinstrument in aftrek wordt genomen, terwijl het daar tegenoverstaande zogenoemde ingeprijsde valutaresultaat door toepassing van de deelnemingsvrijstelling is vrijgesteld. Het wegnemen van deze onevenwichtigheid, alsmede het ophalen van budgettaire opbrengst ter dekking van de structurele derving als gevolg van het arrest van de Hoge Raad van 21 maart 2025[19] worden met deze voorgestelde maatregel naar verwachting bereikt. Het kabinet hecht er nog aan te vermelden dat ook na de inwerkingtreding van de voorgestelde maatregel het niet-ingeprijsde valutaresultaat, anders gezegd het eigenlijke of 'echte' valutaresultaat, op verzoek van de belastingplichtige vrijgesteld blijft onder toepassing van de deelnemingsvrijstelling. In de brief van 12 januari 2026[20] heeft het kabinet uw Kamer geïnformeerd over de verschillende dekkingsopties die het kabinet binnen de liquidatieverliesregeling heeft onderzocht. Een van de opties die zijn onderzocht is bijvoorbeeld een voor-zover-benadering. De onderzochte opties zijn beoordeeld op wetstechnische aspecten, EU-rechtelijke aspecten, budgettaire impact, uitvoeringsgevolgen en vestigingsklimaat. Op basis van een analyse, waarin alle aspecten in zijn totaliteit en in samenhang zijn beoordeeld, bleek dekking binnen de liquidatieverliesregeling niet eenvoudig mogelijk. Om die reden heeft het vorige kabinet voorgesteld om met ingang van 1 januari 2027 de budgettaire derving van het arrest te dekken door middel van een technische aanpassing van de fiscale behandeling van valutaresultaten op afdekkingsinstrumenten die op verzoek onder de deelnemingsvrijstelling kunnen worden gebracht. Naar aanleiding hiervan heeft het kabinet meermaals gesproken met VNO-NCW en bij de uitwerking van de maatregel oog gehad voor de gevolgen van de voorgestelde maatregel, waaronder de administratieve lasten voor het bedrijfsleven. Ook is de voorgestelde maatregel ter internetconsultatie

[19] HR 21 maart 2025, ECLI:NL:HR: 2025:417.

[20] Kamerstukken II 2025/26, 36812, nr. 117.

aangeboden.[21] In de reacties op de internetconsultatie is breed aandacht gevraagd voor de berekening en de afbakening van het ingeprijsde valutaresultaat en het niet-ingeprijsde valutaresultaat. Het kabinet heeft in reactie daarop de toelichting op het voorstel op tal van punten aangevuld en verduidelijkt en waar mogelijk ter illustratie voorzien van voorbeelden in de memorie van toelichting. Het kabinet hecht eraan daarbij te melden dat de koersnotering bij verschillende voorbeelden onjuist is. Het kabinet merkt volledigheidshalve op dat in de koersnotering in voorbeeld 1 en 2 “€ 1 = Y 1,0485 (en vice versa Y 1 = € 0,9537)” had moeten zijn. Ten aanzien van voorbeeld 3 geldt daar waar “€/Y” staat, “Y/€” had moeten staan. Met betrekking tot voorbeeld 4 geldt dat daar waar “Y 0,93 = € 1” had moeten staan “Y 1 = € 0,93”. Het kabinet merkt daarbij volledigheidshalve op dat de koersnoteringen 0,9807 en 0,9619 juist zijn en dat zij moeten worden gelezen als “Y/€”, meer specifiek “Y 1 = € 0,9807”, onderscheidenlijk “Y1 = € 0,9619”. Tot slot geldt dat voorbeeld 5 juist is weergeven en dat de koersnoteringen 0,9807, 0,9619 en 9,9434 net als in voorbeeld 4 moeten worden gelezen als “Y/€”. De onjuiste koersvermeldingen hebben echter verder geen invloed op de uitwerking van deze voorbeelden en de berekening van het ingeprijsd valutaresultaat en het niet-ingeprijsde valutaresultaat in de verschillende scenario’s. Het kabinet verwijst daarbij naar de berekeningen die in de voorbeelden en de voetnoten zijn daarbij zijn uitgeschreven. Het kabinet staat uiteraard ook in de toekomst open voor signalen van belastingplichtigen om aan de hand hiervan de effecten van de maatregel te monitoren.

*Afschaffen verlaagd btw-tarief voor sierteelt*

De heer Stoffer vraagt of de btw-verhoging op sierteelt het waard is, gelet op mogelijke ontslagen en faillissementen die hieruit voortkomen. Het kabinet begrijpt dat deze maatregel impact heeft op de sector, met name op de detailhandel. Daarom is het kabinet uitgebreid ingegaan op de impact van deze maatregel en heeft het hierover veel contact gehad met belanghebbenden. Het kabinet begrijpt dat de sector zorgen heeft over de gevolgen van deze bezuiniging. Hier staat tegenover dat de opbrengst van deze btw-verhoging nodig is om andere belangrijke uitgaven te financieren. Daarbij is het verlaagde btw-tarief op sierteelt negatief geëvalueerd, zo zijn de kosten van de regeling erg hoog zijn ten opzichte van de doelen die bereikt worden. Als het totale budgettaire belang wordt toegekend aan het doel werkgelegenheid, dan komt dat neer op € 136.000 tot € 168.000 per fte. Dit ligt daarmee een stuk hoger dan het inkomen dat aan deze baan gekoppeld is. Het gemiddelde loon van werknemers die geraakt worden door de btw-verhoging bedraagt volgens Decisio iets meer dan € 40.000. Ook is het niet duidelijk waarom de overheid moet ingrijpen met een fiscale subsidie in deze specifieke sector.
De heer Stoffer vraagt verder hoe het kabinet de maatregel rijmt met de wens om onze leefomgeving te verduurzamen. Het kabinet vindt vergroening belangrijk. Vereenvoudiging van het fiscale stelsel betekent ook dat bestaande regelingen kritisch tegen het licht moeten worden gehouden. Er zijn meerdere wegen om vergroening van stedelijk gebied en de publieke ruimte te stimuleren. Uit de evaluatie van verlaagde tarieven in 2023 blijkt dat een generieke btw-verlaging in algemene zin geen doelmatig instrument is om specifieke beleidsdoelen (zoals vergroening) te realiseren. Een groot aantal gemeenten, provincies en waterschappen bieden al gerichte subsidies aan om vergroeningsmaatregelen te stimuleren. Voor de vergroening van de publieke ruimte geldt dat voor gemeentes

[21] https://www.internetconsultatie.nl/ingeprijsdvalutaresultaatdeelnemingsvrijstelling/b1.

en provincies btw-uitgaven voor openbaar groen onder het BTW-compensatiefonds compensabel zijn. Dit betekent dat het overbrengen van sierteelt naar het algemene btw-tarief voor gemeentes en provincies niet tot een hogere btw-last leidt.

Mevrouw van Dijk vraagt of de impact van de btw-verhoging op sierteelt zoals uitgelegd door het kabinet overeenkomt met de impact zoals producerende bedrijven die ervaren. Het kabinet heeft de afgelopen periode veel aandacht gehad voor de impact en daarover contact gehad met belanghebbenden, waaronder stakeholders uit de sierteelt. De maatregel zal door afnemende consumentenvraag indirect ook effect hebben op producerende bedrijven. Uit het onderzoek van Decisio dat in opdracht van de sector is uitgevoerd blijkt dat de verwachtte omzetdaling bij producerende bedrijven 1,2% bedraagt. Daarmee is de impact bij deze bedrijven relatief beperkt. Dit komt omdat ongeveer 80%-85% van de sierteeltsector gericht is op verkopen naar het buitenland (binnen en buiten de EU). Het Nederlandse btw-tarief heeft geen invloed op deze verkopen. De heer Hoogeveen vraagt hoe betrouwbaar de geraamde opbrengst van 305 miljoen euro is en maakt daarbij de vergelijking met de raming door Decisio. Het CPB acht deze raming van de budgettaire effecten van de maatregelen neutraal en redelijk en heeft het onzekerheidsoordeel ‘gemiddeld’ gegeven. De verschillen met de raming door Decisio zijn bovendien te verklaren. Ten eerste gaat Decisio uit van een lagere omzet die door de btw-verhoging wordt geraakt. Het ministerie bepaalt deze omzet op basis van de btw-bijlage 2025 van het CBS[22], terwijl Decisio cijfers van Royal Flora Holland en de Tuinmonitor gebruikt. Dit verklaart primair het verschil met de raming van Decisio zonder gedragseffecten (€ 267 miljoen). Ten tweede worden in overeenstemming met de ramingsafspraken met het CPB bij btw-tariefswijzigingen in de ex-ante beleidsraming geen expliciete gedragseffecten meegenomen[23], terwijl Decisio in zijn raming wel gedragseffecten van consumenten meeneemt. Een lager omzetniveau kan in beginsel ook leiden tot lagere opbrengsten uit andere belastingen. Dergelijke bredere economische effecten, waaronder ook derving aan inkomstenbelasting en vennootschapsbelasting, maken echter geen onderdeel uit van de raming van het directe effect van een beleidsmaatregel.

De heer Hoogeveen vraagt ook bij hoeveel verloren banen of hoeveel lagere belastingopbrengsten de staatssecretaris bereid is de maatregel alsnog te heroverwegen. Mevrouw van Dijk vraagt hoe de gevolgen voor bloemisten en kwekers gevolgd gaan worden en wat ik bereid ben te doen als blijkt dat deze ondernemers onevenredig hard geraakt worden. Er is geen vooraf vastgestelde normering die, in geval van overschrijding daarvan, voor het kabinet aanleiding vormt om de maatregel te heroverwegen. Wel zal de maatregel vanaf 2028 worden gemonitord waarbij ook de prijs- en vraageffecten van de maatregel zullen worden bezien. Het kabinet komt, zoals altijd, met een kabinetsreactie op de uitkomsten van het monitoringstraject die met uw Kamer gedeeld zal worden. Dan zal het kabinet ook ingaan op zijn afwegingen ten aanzien van het al dan niet voortzetten van het beleid.

*Beëindigen teruggaafregeling bio- en hernieuwbare brandstoffen*

Mevrouw Van Dijk vraagt welke gevolgen het beëindigen van de accijnsteruggaafregeling heeft voor de businesscases van bio en hernieuwbare

[22] Btw-nota 2025 | CBS.

[23] gedragseffecten-belastingmaatregelen-CPB-2026.pdf.

brandstoffen, en hoe het kabinet kijkt naar het signaal dat inconsistentie in fiscale stimuleringen voor jonge markten een groter effect kan hebben dan het budgettaire belang van de regeling doet vermoeden.
Businesscases worden door verschillende factoren bepaald, zoals onder meer grondstof- en productiekosten, marktprijzen, de vraag naar deze brandstoffen en fiscale prikkels. De vraag naar bio- en hernieuwbare brandstoffen is sinds de invoering van de regeling sterk toegenomen door aangescherpte Europese verplichtingen en de nationale brandstoftransitieverplichting.
Het kabinet onderkent dat voorspelbaar beleid belangrijk is, zeker voor jonge markten. Dit neemt niet weg dat fiscale regelingen van geval tot geval moeten worden beoordeeld en herzien wanneer de werking en uitvoerbaarheid daartoe aanleiding geeft.
Het gebruik en de omvang van de teruggaafregeling is beperkt, terwijl de regeling gepaard gaat met relatief hoge administratieve lasten en financiële en juridische risico's voor belastingplichtigen. Gelet hierop en de verschillende factoren die businesscases bepalen, waaronder de toegenomen vraag door aangescherpte brandstofeisen, ziet het kabinet geen aanleiding om te veronderstellen dat de beëindiging een wezenlijke invloed heeft op de capaciteitsgroei van de biobrandstoffensector. Een dergelijk effect is bovendien moeilijk afzonderlijk vast te stellen.

*Aanpassingen afvalstoffenbelasting en CO2-heffing industrie voor afvalverbrandingsinstallaties*

De heer Oosterhuis vraagt hoe het kabinet het risico voor de totstandkoming van Aramis afweegt tegen het huidige pakket aan maatregelen voor de afvalsector.
Het kabinet heeft verschillende maatregelen getroffen om de businesscase voor $CO_2$-afvang en -opslag te verbeteren. Ten eerste scherpt het kabinet de CO2-heffing voor afvalverbrandingsinstallaties (AVI's) aan, wat het uitstoten van CO2 duurder maakt en een effectieve prikkel aan AVI's geeft om meer CO2 te gaan afvangen en gebruik te maken van Aramis. Hierbij heeft het kabinet ook oog voor het handelingsperspectief van AVI's; om die reden wordt de aanscherping van de CO2-heffing langzamer ingevoerd en in overeenstemming gebracht met de verwachte ontwikkeling van Aramis. Ten tweede heeft het kabinet de SDE++-regeling gecontinueerd met zes extra openstellingsrondes en een jaarlijks budget van 8 miljard. AVI's kunnen via de SDE een subsidie aanvragen voor het afvangen van CO2. Ten derde heeft het kabinet € 1,3 miljard gereserveerd ter dekking van het vollooprisico van Aramis, waarmee Aramis in staat wordt gesteld om eind 2027 een definitief investeringsbesluit te nemen. Hiervoor moeten voldoende volumes zijn gecontracteerd. Dat is nu nog niet het geval. Inmiddels hebben enkele AVI's een SDE++-beschikking ontvangen, terwijl andere AVI's nog een aanvraag moeten indienen. Of een AVI of ander bedrijf zich inschrijft voor Aramis, hangt echter af van meerdere factoren af en is aan de bedrijven zelf.

Daarnaast vraagt de heer Oosterhuis welke mogelijkheden het kabinet ziet om de EU-plasticafdracht door te berekenen aan de plasticsector. Conform de motie-Boutkan[24] heeft het kabinet onderzocht welke mogelijkheden er zijn om de EU-plasticafdracht door te belasten aan producenten van plasticverpakkingen. De hoogte van de EU-plasticafdracht is afhankelijk van de hoeveelheid niet-gerecycled plastic verpakkingsafval. Een zuivere vorm van doorbelasten, waarbij een individuele producent wordt aangeslagen voor de hoeveelheid niet-gerecyclede verpakkingen die door hem op de markt is gebracht, is technisch niet

[24] Kamerstukken II 2025/26, 32 852, nr. 380.

uitvoerbaar. In de afvalfase is het namelijk onmogelijk om individuele verpakkingen toe te wijzen aan specifieke producenten. Een eventuele doorbelasting van de plasticafdracht kan daardoor alleen de vorm krijgen van een generieke heffing (belasting) op plastic verpakkingen. Vanuit circulair oogpunt is het interessant om de prijsprikkel bij producenten neer te leggen. Om die reden heeft het kabinet de beleidseffecten van een aantal mogelijke opties laten onderzoeken door CE Delft[25], zoals een belasting op kunststof verpakkingen voor eenmalig gebruik en een belasting op de inzameling van kunststof drankflessen en blikjes. Ook de Werkgroep Afvalsector heeft voorstellen voor dergelijke heffingen gedaan. Het kabinet heeft er nu niet voor gekozen om deze belastingen in te voeren, omdat deze belastingen niet op tijd uitvoerbaar zijn doordat er nog vraagstukken met betrekking tot uitvoerbaarheid en juridische haalbaarheid open staan, er mogelijk een gedeeltelijke overlap is met de PPWR (Packaging and Packaging Waste Regulation), en er nog een uitvoerder voor zou moeten worden gevonden. Binnenkort start een Interdepartementaal onderzoek circulaire economie (IBO CE). Het kabinet verwacht de resultaten van het IBO CE in de zomer van 2027 te ontvangen en zal daarna een afweging maken of en zo ja welke (nieuwe) instrumenten moeten worden ingezet om de circulaire economie te stimuleren.

Mevrouw Van Dijk vraagt hoe het kabinet het fiscale speelveld voor de afvalsector beoordeelt en aankijkt tegen de ontvangen signalen vanuit de sector dat afval weglekt naar het buitenland. Het kabinet heeft naar aanleiding van de impactanalyse van Trinomics de maatregelen voor de afvalsector afgezwakt ten opzichte van het Belastingplan 2026. Als gevolg hiervan verwacht het kabinet dat de importstroom van afval grotendeels wegvalt, maar dat het risico op export van afval wordt verkleind. Het nieuwe tariefpad voor de CO2-heffing sluit beter aan bij de ontwikkeling van Aramis, waardoor AVI’s meer handelingsperspectief krijgen om te verduurzamen. Ook de afvalstoffenbelasting wordt minder verhoogd. Omdat afvalstoffenbelasting ook is verschuldigd als Nederlands afval wordt overgebracht naar het buitenland, geeft de verhoging van deze belasting weinig prikkel om afval te exporteren.

De heer Stoffer vraagt waarom het kabinet niet heeft gekozen voor een vrijstelling van geïmporteerd afval in de afvalstoffenbelasting. Het kabinet kiest er bewust voor om geen vrijstelling toe te passen op geïmporteerd afval in de afvalstoffenbelasting, omdat dit uit verschillende oogpunten niet wenselijk is. Allereerst heeft het verbranden van buitenlands afval extra $CO_2$-uitstoot in Nederland tot gevolg. Daarnaast zijn hoogwaardige grondstoffen in het buitenland vaak al uit het afval gesorteerd, terwijl de verontreinigingen, bodemas en filterresiduen wel in Nederland achterblijven. Bovendien bestaat het risico dat Nederlands afval wordt verdrongen als buitenlands afval is vrijgesteld. Dit was ook het geval in de periode voor 2020, toen het vaak financieel aantrekkelijker was om buitenlands afval te verwerken omdat hierover geen afvalstoffenbelasting werd geheven. Vanwege deze redenen heeft het kabinet gekozen om geïmporteerd afval per 2020 onder de afvalstoffenbelasting te brengen. Het toepassen van dezelfde regels voor binnenlands en geïmporteerd afval zorgt voor een eerlijk speelveld en stimuleert een efficiënte en duurzame afvalverwerking.

*Verhoging tarief belasting op leidingwater*

[25] Kamerstukken II 2025/26, 32 852, nr. 460.

Mevrouw Van Dijk vraagt in welke mate de lastenverhogingen in de belasting op leidingwater als gevolg van het afschaffen van het heffingsplafond en de voorgestelde tariefverhoging in diezelfde belasting per 2027 worden doorgerekend aan gebruikers en consumenten van geraakte sectoren. Het is waar dat de afschaffing van het heffingsplafond allen voor een gemiddeld academisch ziekenhuis op een lastenverhoging neerkomt van ca. € 131.000 per jaar. De voorgestelde tariefverhoging leidt nog eens tot een extra lastenstijging van ca. € 30.000 per jaar. Mevrouw Van Dijk vraagt zich verder af of de gestapelde lastenverhogingen terecht komen bij de gebruikers en consumenten van sectoren en hoe deze belastingverhoging past in een langjarige visie op betaalbaar en beschikbaar drinkwater. Tot slot vraagt mevrouw Van Dijk hoe we voorkomen de heffing te verhogen met een budgettair doel, terwijl de echte investeringsopgave nog voor ons ligt. Het ligt voor de hand dat de aanvullende lasten van de belasting op leidingwater als gevolg van het afschaffen van het heffingsplafond per 1 januari 2027 en de voorgestelde tariefverhoging zo veel mogelijk aan eindgebruikers zullen worden doorgerekend. Voor alle belastingverhogingen geldt overigens dat die tot een lastenverzwaring voor burgers of bedrijven leiden. De voorgestelde maatregelen in de belasting op leidingwater zullen in de meeste gevallen leiden tot een zeer beperkte kostprijsstijging van de afgezette producten en diensten van sectoren: kosten voor drinkwater zijn doorgaans een beperkt onderdeel van de totale kostprijs van producten en diensten. Drinkwater is in Nederland gemiddeld genomen goedkoper dan in andere Europese landen en dit blijft ook zo met de voorziene lastenstijgingen van gemiddeld ongeveer € 10 per jaar per huishouden. De lastenverhogingen per 2027 zorgen voor een beperkte additionele waterbesparingsprikkel en dragen daarmee bij aan de beschikbaarheid van drinkwater. Het kabinet hanteert een budgettair stelsel met een strikte scheiding van inkomsten en uitgaven. De investeringsopgave voor ons drinkwaterstelsel wordt dus los gezien van de wijze waarop het Rijk via belastingen zijn inkomsten zekerstelt.

*Verlagen hoge tarief vliegbelasting*

De heer Stultiens vraagt waarom het kabinet voorstelt het hoge tarief van de vliegbelasting te verlagen. Het kabinet acht het wenselijk een deel van de externe kosten van de luchtvaart te internaliseren via de vliegbelasting. Daarbij past het dat langere vluchten met een hogere totale uitstoot, hoger worden belast. Dat uitgangspunt blijft. Hierbij streeft het kabinet naar een balans tussen de internalisatie van externe kosten en de netwerkkwaliteit van Nederland en zet het zich ook in voor een gelijk speelveld, zoals afgesproken in het Coalitieakkoord. Het kabinet verlaagt het hoge tarief naar Duits niveau om de kostenpositie van luchtvaartmaatschappijen die vliegen vanaf Nederlandse luchthavens te verbeteren en een gelijker speelveld te creëren voor de luchtvaart in Nederland op met name het intercontinentale netwerk. Voornoemde ten opzichte van de situatie die per 2027 zou ontstaan op grond van de Wet differentiatie vliegbelasting. Het kabinet onderkent dat deze verlaging leidt tot een lagere mate van internalisatie van de externe kosten dan bij het eerder vastgestelde hoge tarief. Dit neemt niet weg dat de gedifferentieerde vliegbelasting ten opzichte van de huidige situatie nog steeds zorgt voor een hogere mate van internalisatie van de externe kosten. Ook de prikkel tot overstappen op een andere vervoersmodaliteit op de kortere afstanden, blijft in stand.

**Wetsvoorstel Overige Fiscale Maatregelen 2027**

Mevrouw Van Eijk benoemt dat het type auto dat als tijdelijk vervoer wordt gebruikt, zoals een vervangende auto tijdens reparatie of onderhoud, vaak geen bewuste keuze van de werkgever is. Zij benoemt dat daarbij komt dat autobedrijven en verhuurbedrijven straks nauwkeurig moeten administreren welke auto aan welke klant wordt meegegeven en hoelang die auto wordt gebruikt door de huurder en of de huurder diezelfde auto al eerder heeft gehuurd. Zij vraagt vervolgens of dat niet eenvoudiger kan door de pseudo-eindheffing te beperken tot reguliere vaste ter beschikking gestelde fossiele auto's. Het kabinet is het met mevrouw Van Eijk eens dat de werkgever niet altijd kan kiezen welk type auto wordt ingezet bij vervangend vervoer. Dat is ook de reden dat het kabinet een uitzondering voorstelt voor vervangend vervoer. Immers, bij deze fossiele personenauto's is het overgangsrecht minder vaak van toepassing, omdat deze auto vaak pas na 1 januari 2027 voor het eerst ter beschikking wordt gesteld. De voorgestelde uitzondering betekent dat een vervangende auto bij onderhoud of reparatie voor een periode van ten hoogste 14 dagen niet meetelt voor de toepassing van de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's. Deze periode van ten hoogste 14 dagen mag meerdere keren per jaar worden toegepast, zolang er sprake is van een vervangende auto vanwege onderhoud of reparatie. Met deze uitzondering voor vervangend vervoer voorkomt het kabinet dat werkgevers onverwacht alsnog deze pseudo-eindheffing moeten betalen, omdat het garagebedrijf bij onderhoud geen vervangende elektrische auto kan aanbieden. Daarnaast wordt hiermee tegemoetgekomen aan de zorgen in de verhuursector, die vaak contracten met garagebedrijven hebben voor het leveren van vervangend vervoer.
Naast vervangend vervoer bij onderhoud of reparaties komt het voor dat werkgevers tijdelijk een auto huren bij een verhuurbedrijf. Het kabinet wil benadrukken dat hiervoor geen pseudo-eindheffing hoeft te worden betaald als de huurauto alleen voor zakelijke ritten wordt gebruikt. Ook als deze auto voor 1 januari 2027 al een keer ter beschikking is gesteld hoeft hiervoor geen pseudo-eindheffing te worden afgedragen, dan valt de auto namelijk onder het overgangsrecht. Enkel in de situatie dat sprake is van een eerste ter beschikkingstelling op of na 1 januari 2027 van een huurauto die nog niet elektrisch is en ook ter beschikking is gesteld voor privédoeleinden (waaronder woon-werkverkeer) is de pseudo-eindheffing verschuldigd. Het kabinet heeft hierover uitgebreid gesproken met de betrokken stakeholders en met maximale creativiteit nagedacht of er mogelijkheden zijn om aan dit bezwaar tegemoet te komen. Het kabinet erkent namelijk dat bij deze groep auto's het algemene overgangsrecht tot 1 januari 2031 minder vaak van toepassing is.
In dit kader heeft het kabinet overwogen alleen vaste terbeschikkingstellingen onder de pseudo-eindheffing te laten vallen. Er is echter geen duidelijke definitie van het begrip 'vaste terbeschikkingstelling' of 'tijdelijke huur'. Door een aantal voorwaarden te verbinden aan de uitzondering die nu wordt voorgesteld voor tijdelijk vervoer, is het wel mogelijk de uitzondering zodanig af te bakenen dat de uitzondering met name gaat gelden voor tijdelijke huur. Dat kan door de periode van een terbeschikkingstelling te maximeren. Daarom stelt het kabinet voor vervoer van ten hoogste 7 aaneengesloten dagen per kalenderjaar tijdelijk uit te zonderen. Het kabinet wil daarnaast benadrukken dat voor fossiele personenauto's, waaronder huurauto's, die vóór 1 januari 2027 al eerder ter beschikking zijn gesteld door de betreffende werkgever, overgangsrecht van toepassing is zodat deze werkgever de komende vier jaar geen pseudo-

eindheffing verschuldigd is over deze auto's. Ook niet wanneer deze langer dan het maximaal aantal dagen tijdelijk ter beschikking worden gesteld.
Wat betreft de administratie van verhuurbedrijven is het van belang dat de afdracht van de pseudo-eindheffing de verantwoordelijkheid van de werkgever is en niet van het verhuurbedrijf. Het is echter goed mogelijk dat werkgevers aan verhuurbedrijven de opdracht geven hun niet meerdere keren per jaar dezelfde auto te verhuren, waardoor een goede administratie van verhuurbedrijven ook wenselijk is. De werkgever dient op basis van bestaande wet- en regelgeving al te beschikken over de benodigde informatie in hun administratie. De voor deze pseudo-eindheffing benodigde informatie met betrekking tot de gehuurde auto (kenteken en huurperiode) zou de werkgever al van het verhuurbedrijf moeten verkrijgen. Het ligt daarom voor de hand dat ook het verhuurbedrijf deze informatie al administreert en werkgevers hierbij kan ondersteunen.
Ter aanvulling van een eerdere reactie op een vraag van de leden van de fractie van de VVD nog het volgende. Als een nieuwe werkgever (werkgever met een ander loonheffingennummer) in de plaats treedt van de oude werkgever, bijvoorbeeld vanwege een fusie of overname, blijft het overgangsrecht van toepassing. Dat geldt ook voor een vóór 1 januari 2027 aan de IB-ondernemer mede voor privédoeleinden ter beschikking staande auto. Als deze IB-onderneming vervolgens wordt ingebracht in, bijvoorbeeld, een besloten vennootschap, is het overgangsrecht van toepassing. Dit geldt ook voor de vóór 1 januari 2027 mede voor privédoeleinden ter beschikking gestelde auto's aan werknemers van de IB-onderneming.

Mevrouw Van Eijk vraagt naar de mkb-toets. Het kabinet is bij de voorgestelde aanpassingen aan de pseudo-eindheffing niet over een nacht ijs gegaan en heeft intensieve gesprekken met de betrokken stakeholders gevoerd. Daarom leek een mkb-toets in de beleidsvoorbereidende fase niet nodig. De ATR heeft in haar advies aangegeven om via een mkb-toets in kaart te brengen of de voorgestelde uitzonderingen ook werkbaar zijn. Het kabinet hecht eraan om ook te bezien of de uitzonderingen in de praktijk ook werkbaar zijn. Het kabinet zal daarom komend jaar ook een mkb-toets uitvoeren. Dan hebben ondernemers ook de tijd gehad om deze uitzonderingen in de praktijk mee te maken.

Mevrouw Van Eijk vraagt of er een uitzondering mogelijk is voor kleine werkgevers, bijvoorbeeld voor werkgever met maximaal 25 werknemers. Als de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's wordt beperkt tot werkgevers met meer dan 25 werknemers dan is de regeling aanzienlijk minder effectief. Het kabinet wil ook kleine werkgevers stimuleren om elektrische auto's ter beschikking te stellen aan hun personeel. Een dergelijke uitzondering past niet bij het streven naar elektrificatie van het totale fossiele wagenpark. Daarbij is het mogelijk om een afdracht van deze pseudo-eindheffing te vermijden. Allereerst door elektrische auto's ter beschikking te stellen. Ten tweede is de pseudo-eindheffing niet verschuldigd voor auto's die uitsluitend zakelijk worden gebruikt. En ten slotte stelt het kabinet nu – naast het uitstellen van de einddatum van het overgangsrecht – drie aanvullende uitzonderingen voor: vervangend vervoer bij onderhoud en reparatie, tijdelijk vervoer en lesauto's. De door mevrouw Van Eijk voorgestelde uitzondering zou de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's nog complexer maken. Een dergelijke uitzondering leidt tot onzekerheid over het begrip 'kleine werkgever', ongelijkheid tussen werkgevers en nieuwe afbakeningsvraagstukken, waardoor de uitzondering niet uitvoerbaar zou zijn voor de Belastingdienst. Een extra nieuwe uitzondering maakt de regeling complexer. Bovendien is elke gekozen grens, in dit geval 25 werknemers, arbitrair. Een

uitzondering voor kleine werkgevers met maximaal 25 werknemers leidt mogelijk tot ongelijke behandeling en ontgaansmogelijkheden. Mogelijke ongelijke behandeling zou zich bijvoorbeeld voor kunnen doen als een werkgever met 25 werknemers, die 25 auto's ter beschikking stelt, geen pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's verschuldigd is. Terwijl een grotere werkgever die minder dan 25 auto's ter beschikking stelt, wel deze pseudo-eindheffing verschuldigd zou kunnen zijn. De verwachting is dat de door mevrouw Van Eijk voorgestelde uitzondering tot een groot aantal bezwaren zou leiden wegens deze mogelijke ongelijke behandeling. Hierdoor stijgen de uitvoeringskosten van de Belastingdienst, en zou bij een groot aantal bezwaren de maatregel onuitvoerbaar kunnen worden vanwege onvoldoende capaciteit is om deze bezwaren af te kunnen handelen. Een andere ontgaansmogelijkheid zou kunnen zijn om binnen concernverband meerdere bv's op te richten, die ieder niet meer dan 25 werknemers in dienst hebben. Tot slot zouden er nieuwe afbakeningsvraagstukken ontstaan, zoals op welke datum wordt getoetst of sprake is van een kleine werkgever en of de kwalificatie als 'kleine werkgever' per loontijdvak of per kalenderjaar moet worden bezien.

De heer Stoffer vraagt ook naar de situatie van kleine ondernemers en dan met name kleine verhuurbedrijven en vraagt of het niet mogelijk is om de pseudo-eindheffing pas na 14 dagen te laten gelden en toe te staan dat deze periode over meerdere momenten wordt verspreid. Ook vraagt hij waar de heffing of de rekening van de heffing in die situatie komt te liggen. Het is mogelijk om de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's pas 14 dagen na de eerste terbeschikkingstelling van de auto in werking te laten treden. Dat biedt een uitzondering voor de eerste 14 dagen voor elke fossiele personenauto die de werkgever ter beschikking stelt, niet alleen de huurauto's. Dit betekent ten opzichte van het huidige voorstel van het kabinet een verruiming, omdat de uitzondering voor 14 dagen in plaats van 7 dagen zou gelden die bovendien verspreid mogen worden over het jaar, in plaats van één periode van maximaal 7 aaneengesloten dagen. Daarnaast betekent het pas toepassen van deze pseudo-eindheffing na 14 dagen een vrijstelling voor de eerste 14 dagen voor elke eerste terbeschikkingstelling, dus ook voor vaste terbeschikkinggestelde fossiele personenauto's.[26] De pseudo-eindheffing wordt hierdoor iets minder effectief. De werkgever dient tot slot bij het voorstel van de heer Stoffer alsnog voor elke fossiele personenauto die hij ter beschikking stelt vast te kunnen stellen hoeveel dagen de betreffende auto in het betreffende kalenderjaar al ter beschikking is gesteld. Deze administratieve last valt dus niet weg. Tegelijkertijd begrijpt het kabinet de achtergrond van het voorstel en heeft het kabinet in beginsel een positieve grondhouding als uw Kamer een dergelijke wijziging op het voorstel van het kabinet zou voorstellen.
Ten aanzien van de vraag van de heer Stoffer naar waar de heffing of de rekening van de heffing in die situatie komt te liggen het volgende. De pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's is verschuldigd door werkgevers die een fossiele personenauto mede voor privédoeleinden ter beschikken stellen aan hun werknemers. Als werkgevers met dat doel een auto huren van een verhuurbedrijf, stelt de werkgever de auto ter beschikking aan zijn werknemer en blijft de werkgever deze pseudo-eindheffing verschuldigd. Werkgevers zullen de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's echter liever niet dan wel afdragen. De

[26] Dit heeft als effect dat de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's niet verschuldigd is over de eerste kalendermaand dat een vaste fossiele personenauto ter beschikking wordt gesteld aan een werknemer als de eerste dag van de terbeschikkingstelling in de laatste 14 dagen van de betreffende kalendermaand plaatsvindt. Waarbij deze vrijstelling alleen geldt als de betreffende fossiele personenauto daarvoor niet aan een andere werknemer van die werkgever ter beschikking is gesteld.

gevolgen van de heffing zullen daarom doorwerken naar de bedrijfsvoering van verhuurbedrijven en daarmee ook deze bedrijven stimuleren te elektrificeren. De belastingplicht voor de pseudo-eindheffing verschuiven naar auto- of verhuurbedrijven zou een geheel nieuwe heffing betekenen.
Specifiek voor kleine verhuurbedrijven geldt dat de kans groter is dat het overgangsrecht van toepassing is. Een klein verhuurbedrijf heeft namelijk minder auto's beschikbaar voor de verhuur. Als een werkgever incidenteel een auto huurt bij dat bedrijf, is de kans groter dat deze werkgever de betreffende auto al eerder heeft gehuurd, ook vóór 1 januari 2027. Als dat het geval is, is tot 2031 nog geen pseudo-eindheffing voor die fossiele personenauto van toepassing. Dat geeft ook de verhuursector de tijd om hun wagenpark te elektrificeren. Omdat bij tijdelijke gehuurde auto's het overgangsrecht toch minder vaak van toepassing is, stelt het kabinet juist voor om fossiele personenauto's die niet meer dan 7 aaneengesloten dagen per kalenderjaar ter beschikking worden gesteld aan een werknemer tot 1 januari 2031 uit te zonderen van de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's.

De heer Vermeer en de heer Grinwis vragen waarom de grens om de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's vast te stellen op de waarde in het economisch verkeer wordt gesteld op 25 jaar, terwijl de leeftijdsgrens voor de youngtimerregeling wordt gesteld op 20 jaar. De gedachte van de grens op 20 jaar bij de youngtimerregeling is dat deze grens passender is bij het doel van de youngtimerregeling: bij benadering een waardering van het privévoordeel voor oudere auto's van de zaak. De leeftijdsgrens waarbij auto's over het algemeen meer gebreken gaan vertonen en hogere onderhoudskosten kennen, waardoor het gebruiksgenot afneemt, ligt tegenwoordig hoger dan in het verleden. Het kabinet acht de grens van 20 jaar passend. De pseudo-eindheffing heeft een ander doel dan de bijtelling en beoogt een norm te stellen dat alle auto's die vanaf 2027 door werkgevers voor het eerst voor privégebruik ter beschikking worden gesteld aan de werknemersemissievrij zijn. Vanwege de beoogde normerende werking van de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's wordt voor deze heffing in principe niet aangesloten bij de waarde in het economisch verkeer, maar bij de cataloguswaarde. Voor deze heffing geldt een uitzondering voor personenauto's die ouder zijn dan 25 jaar. De grens voor de pseudo-eindheffing is ingegeven vanwege het feit dat voor auto's die ouder zijn dan 25 jaar de catalogusprijs niet altijd eenvoudig te achterhalen is. Vooralsnog houdt het kabinet vanwege de uitvoerbaarheid van de regeling vast aan deze grens. Het RDW registreert sinds 1 juli 2007 de cataloguswaarde van auto's die via officiële importeurs Nederland binnen zijn gekomen en sinds 1 januari 2010 wordt altijd van alle auto's de cataloguswaarde in het kentekenregister vastgelegd. Voor de BTW geldt dat voor alle auto's jaarlijks een forfaitaire correctie kan worden bepaald op basis van de cataloguswaarde. Ervaring is dat er geen onoverkomelijke problemen zijn om de cataloguswaarde vast te stellen van auto's van vóór de genoemde data op basis van beschikbare historische cataloguswaardegegevens, eventueel middels vergelijk, de best te benaderen cataloguswaarde. Echter dit kost wel tijd. Daarbij wordt opgemerkt dat niet in alle gevallen de cataloguswaarde voor de BTW bekend is, omdat naast de forfaitaire methode de correctie ook bepaald mag worden op basis van de werkelijke verhouding privé- en zakelijke kilometers. Daarnaast zijn er ook organisaties die zijn vrijgesteld van BTW en deze correctie niet hoeven te maken. Het vaststellen van de waarde van fossiele auto's die ouder zijn dan 25 jaar op de waarde in het economisch verkeer voor de pseudo-eindheffing voor fossiele personenauto's is beter uitvoerbaar voor de Belastingdienst.

De heer Vermeer en de heer Hoogeveen geven aan dat zij signalen ontvangen dat de pseudo-eindheffing voor fossiele demonstratieauto's enorm knellend is en vraagt of hier geen uitzondering voor gemaakt zou moeten worden. Het kabinet begrijpt waar de vraag vandaan komt, maar is geen voorstander van een vrijstelling voor demonstratievoertuigen. Als een fossiele (demonstratie)auto alleen zakelijk wordt gebruikt, dan is de pseudo-eindheffing niet van toepassing. Demonstratievoertuigen vallen alleen onder de heffing als ze ter beschikking zijn gesteld voor privégebruik. Dan gaat het bijvoorbeeld over de situatie dat een werknemer een demonstratieauto naar de hockeyclub van diens zoon of dochter meeneemt, waardoor de interesse van mogelijke toekomstige kopers wordt gewekt. Een specifieke uitzondering voor demonstratieauto's zou haaks staan op de doelstelling van de maatregel om emissievrij rijden te stimuleren. Daarom wil het kabinet geen uitzondering introduceren voor demonstratieauto's.

*Schrappen onzakelijkheidsvermoeden in de bedrijfsfusie- en splitsingsfaciliteit*

Mevrouw Van Eijk vraagt aandacht voor de aanpassing in de Wet Overige Fiscale Maatregelen 2027 waarbij het onzakelijkheidsvermoeden in de bedrijfsfusie- en splitsingsfaciliteit vervalt voor gevallen waarin een verkoop plaatsvindt binnen drie jaar. De inspecteur moet nu een begin van bewijs leveren dat sprake is van ontgaan of uitstellen van belastingheffing, zo concludeert mevrouw Van Eijk. Mevrouw Van Eijk vraagt te bevestigen dat een vervreemding binnen drie jaar op zichzelf niet een dergelijk begin van bewijs vormt en vraagt ook om te verduidelijken welke omstandigheden wel een begin van bewijs vormen. In de wet is nu nog een bewijsvermoeden opgenomen dat een reorganisatie niet geacht wordt plaats te vinden op grond van zakelijke overwegingen, als de aandelen in een betrokken rechtspersoon binnen drie jaar na de reorganisatie worden vervreemd (verkocht) aan een niet verbonden lichaam. Dit vermoeden kan worden weerlegd door de belastingplichtige. De Hoge Raad heeft in zijn arrest van 27 februari 2026, ECLI:NL:HR:2026:298, geoordeeld dat dit algemene bewijsvermoeden in de splitsingsfaciliteit niet in overeenstemming is met de Fusierichtlijn. De inspecteur dient volgens de Hoge Raad ten minste een begin van bewijs te leveren dat geen sprake is van zakelijke overwegingen of dat er aanwijzingen bestaan voor het ontgaan of uitstellen van belastingheffing. De enkele omstandigheid dat een vervreemding plaatsvindt binnen drie jaar betekent als zodanig niet dat de reorganisatie niet plaatsvindt op grond van zakelijke overwegingen of dat er aanwijzingen bestaan voor het ontgaan of uitstellen van belastingheffing en is op zichzelf bezien dan ook onvoldoende. Een voorgenomen verkoop ten tijde van de fusie of splitsing dan wel een verkoop na dat moment kan echter, samen met de overige feiten en omstandigheden van het geval, wel een (begin van) bewijs opleveren door de inspecteur. Welke overige omstandigheden daarbij een begin van bewijs kunnen vormen, kan op voorhand in zijn algemeenheid moeilijk worden aangegeven, omdat dit voor elke situatie anders zal zijn. Als een belastingplichtige voorafgaand aan een bedrijfsfusie of een splitsing zekerheid wenst over de vraag of de bedrijfsfusie of splitsing niet wordt geacht in overwegende mate te zijn gericht op ontgaan of uitstellen van belastingheffing, kan hiervoor nog steeds een verzoek worden ingediend bij de inspecteur. De inspecteur beslist op dat verzoek in een voor bezwaar vatbare beschikking. Als de bedrijfsfusie of splitsing heeft plaatsgevonden en daarna sprake is van een (voornemen tot) verkoop van de aandelen, kan een belastingplichtige die daarover rechtszekerheid wenst een verzoek om vooroverleg indienen. De inspecteur is gehouden een verzoek om vooroverleg in

behandeling te nemen, mits aan de daarvoor geldende voorwaarden uit paragraaf 3 van het Besluit Fiscaal Bestuursrecht wordt voldaan. Hiermee wordt voorzien in de mogelijkheid rechtszekerheid te verkrijgen. Het kabinet heeft niet gekozen voor een extra maatregel die erin voorziet dat de inspecteur in die situaties een beslissing neemt bij voor bezwaar vatbare beschikking. De bestaande mogelijkheden tot vooroverleg, maar ook de mogelijkheid om bezwaar aan te tekenen tegen de aanslag vennootschapsbelasting over het jaar waarin de reorganisatie plaatsvindt bieden naar het kabinet meent in dat verband adequate rechtsbescherming. Het kabinet verwacht niet dat bedrijfseconomisch gedreven bedrijfsfusies en splitsingen worden belemmerd door de voorgestelde maatregel.

**Wetsvoorstel fiscale stimulering startups en scale-ups**

De heer Oosterhuis vraagt welke maatregelen het grootste verschil zouden maken voor innovatieve bedrijven. Specifiek vraagt hij wat het kabinet kan doen om meer particulier kapitaal te laten stromen richting ondernemingen die willen groeien en of er richting het volgende Belastingplan mogelijkheden zijn om hier verdere voorstellen voor te doen. Mevrouw Van Eijk geeft aan dat wat nog ontbreekt een prikkel in de vroege fase is, naar voorbeeld van onder andere het Verenigd Koninkrijk. Zij verwijst hierbij naar de eerdere motie Dassen/Martens-America. Zij vraagt hoe invulling wordt gegeven aan die motie en of het onderzoek naar fondsen dat in de Memorie van Toelichting is genoemd, kan worden uitgebreid naar directe investeringen. Het kabinet heeft vorig jaar de actieagenda start-up en scale-upbeleid ‘Bouwen aan de techkampioenen van morgen’[27] gepresenteerd, met een aantal maatregelen – gamechangers – om de toegang voor start-ups en scale-ups tot talent, kapitaal, kennis, internationale markten en ruimte structureel te verbeteren. Daarin zijn naast de fiscale regeling voor medewerkersparticipatie onder andere de oprichting van een Nationale Investeringsinstelling en het Nationaal Agentschap voor Disruptieve Innovatie (NADI) opgenomen en een aanpak voor meer succesvolle start-ups uit kennisinstellingen (valorisatie).
Om snel te kunnen schalen is veel kapitaal nodig, zeker bij kennisintensieve bedrijven. Privaat kapitaal in Nederland en Europa weet nog niet altijd zijn weg te vinden naar start-ups en scale-ups. Als er in elke fase, van vroege tot late, meer Nederlands en Europees kapitaal wordt geïnvesteerd in deze bedrijven dan slaan de opbrengsten bij succes ook hier neer. Zo groeit de durfkapitaalmarkt mee en kunnen bedrijven de komende jaren meer met Nederlands en Europees kapitaal worden gefinancierd. Het kabinet werkt aan de uitwerking van een fiscale win-win-lening om meer particulier kapitaal te laten stromen naar ondernemingen die willen groeien, waarbij een fiscale stimulans wordt uitgewerkt voor risicodragende investeringen in startups en scale-ups en het mkb. Besluitvorming hierover vindt plaats in het kader van de voorjaarsbesluitvorming. Hierbij wordt de motie-Bontenbal betrokken en wordt ook de motie Dassen/Martens-America meegenomen zoals eerder toegezegd door de minister van Economische Zaken en Klimaat tijdens het commissiedebat Innovatie op 25 juni 2026.[28] De passage over fondsen in de Memorie van Toelichting had betrekking op de uitzondering voor start-ups en scale-ups in box 3. Nu het kabinet voorstelt om (een groot deel van de) financiële instrumenten (waaronder aandelen in start-ups en scale-ups) onder vermogenswinstbelasting te brengen, is de uitzondering voor start-ups en scale-ups en daarmee het onderzoek naar de fondsenroute niet meer nodig.

[27] Kamerstuk 32637, nr. 709.
[28] Kamerstuk 36933, nr. 31.

Deze samenhangende aanpak is erop gericht startups en scale-ups beter in staat te stellen te starten en succesvol door te groeien tot internationale technologieleiders. Zo worden risico nemen en ondernemend zijn meer gestimuleerd zoals de heer Oosterhuis ook bepleitte.

De heer Stultiens vraagt hoe ik ga voorkomen dat er met het wetsvoorstel Wet fiscale stimulering start-ups en scale-ups een nieuwe ondoelmatige fiscale regeling wordt opgezet en waarop het kabinet baseert dat deze maatregel daadwerkelijk gaat bijdragen aan innovatie. Mevrouw van Dijk vraagt hoe ik ga voorkomen dat een regeling die bedoeld is als uitstel van belastingheffing in de praktijk een risico op afstel wordt en of de start-up sector daar zelf ideeën over heeft. Het is de verwachting van het kabinet dat met de fiscale korting en uitstel van belastingheffing tot het moment dat werknemers daadwerkelijk liquiditeit in handen hebben waar ze de verschuldigde belasting mee kunnen betalen, het gebruik van aandelenopties onder medewerkers van start-ups en scale-ups zal stijgen. Het kabinet heeft deze verwachting op basis van verschillende gronden. De Universiteit Utrecht in de afgelopen jaren meerdere onderzoeken uitgevoerd naar de effecten van medewerkersparticipatie.[29] Deze onderzoeken laten zien dat medewerkersparticipatie de betrokkenheid van medewerkers bij het bedrijf vergroot en hun motivatie om het bedrijf tot een succes te maken vergroten (ze zijn nu immers mede-eigenaar van het bedrijf). Ook verhoogt medewerkersparticipatie de innovatie binnen bedrijven en bedrijfsprestaties. Voor investeerders is de aanwezigheid van medewerkersparticipatie vaak ook een voorwaarde om te investeren, omdat het laat zien dat een bredere groep van personen betrokken is bij het bedrijf.[30] Daarmee is de regeling naar verwachting doeltreffend.
Internationale vergelijkingen laten ook zien dat landen die een gunstige fiscale regeling kennen voor medewerkersparticipatie in de praktijk op het terrein van de doorgroei van start-ups en scale-ups (veel) beter presteren dan landen die geen of een beperkte vorm van een faciliteit voor medewerkersparticipatie in start-ups of scale-ups kennen. Landen als de Vereinigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Israël die een regeling kennen die nog verder gaat dan de voorgestelde regeling, zijn op dit vlak voor start-ups en scale-ups veel aanlokkelijker als vestigingsplaats; zie daarvoor ook het rapport “Opties voor groei: medewerkersparticipaties, de fiscaliteit en het startupklimaat”.[31]
Met de fiscale regeling worden de directe belastinginkomsten lager op de korte termijn. Naar verwachting weegt dit ruimschoots op tegen de extra positieve baten zoals meer doorgegroeide scale-ups, meer gecreëerde banen en medewerkers met aandelen en mede daardoor op termijn hogere belastinginkomsten. Daarmee is de regeling naar verwachting ook doelmatig.
Innovatie is cruciaal voor het toekomstig verdienmodel van Nederland; om onze arbeidsproductiviteit en concurrentievermogen op peil te houden en nieuwe oplossingen te vinden voor de problemen van de toekomst. Een zeer groot deel van deze innovatie moet komen van start-ups en scale-ups. Het kabinet vindt het daarom belangrijk dat Nederlandse start-ups en scale-ups kunnen groeien. Start-ups en scale-ups kunnen juist in de beginfase een steuntje in de rug gebruiken om in een volgende fase te komen en te kunnen doorgroeien naar de toekomstige parels van de Nederlandse economie en in de toekomst juist te zorgen voor meer belastinginkomsten. De start-ups en scale-ups die onder de voorgestelde regeling kunnen vallen zijn op basis van de voorwaarden van de nieuwe faciliteit per

[29] Zie o.a. Universiteit Utrecht, Making employee ownership work in startups and SMEs (2021).
[30] Bengtsson & Hand, Employee Compensation in Entrepreneurial Companies (2013).
[31] 20241216 - Opties voor Groei - Onderzoeksrapport iov RVO - Archipel (NL).

definitie innovatieve bedrijven met een schaalbaar en herhaalbaar bedrijfsmodel. Deze bedrijven bereiden Nederland voor op toekomstige (technische) ontwikkelingen. Door organisaties en bedrijven uit de start-up en scale-up sector zijn de afgelopen jaren de Nederlandse regels voor belastingheffing over medewerkersparticipaties veelvuldig benoemd als een van de grootste knelpunten in het aantrekken en behouden van talent en daarmee het doorgroeien van Nederlandse start-ups en scale-ups. Bedrijven hebben ook al aangegeven te anticiperen op invoering van de voorgestelde regeling hetgeen tevens het belang en het potentiële succes van de nieuwe regeling aangeeft. Daarom is de verwachting dat met de stappen die het kabinet nu met dit wetsvoorstel zet, start-ups en scale-ups echt geholpen worden, hier veel gebruik van zullen gaan maken en daarmee beter in staat zijn om talent aan te trekken en te behouden en te concurreren op de internationale arbeidsmarkt voor de talenten die innovatieve Nederlandse start-ups en scale-ups nodig hebben om verder te kunnen groeien. Een petitie vanuit de sector die oproept tot een regeling op basis waarvan alleen belasting geheven wordt over aandelenopties op het moment van verkoop van de aandelen en een internationaal vergelijkbaar belastingtarief voor aandelenopties, is al door 1.615 partijen ondertekend waaronder bedrijven als Mollie, Picnic, Bird en Dott.[32] De voorgestelde regeling leeft dus bij veel bedrijven uit de start-up en scale-up sector; zij zien een concurrerende aandelenoptieregeling als een middel voor start-ups en scale-ups om talenten te kunnen aantrekken en behouden en het valt te verwachten dat ze de nieuwe regeling daar voor gaan inzetten.

De heer Stultiens vraagt ook waarom het eerlijk is dat werknemers bij een start-up minder belasting betalen dan mensen bij een ander bedrijf. De talenten zowel op technisch, commercieel als operationeel vlak, die start-ups en scale-ups nodig hebben om te kunnen groeien, zijn veelal bereid genoegen te nemen met een lager basissalaris in ruil voor aandelenopties in de start-up of scale-up. Op die manier kunnen zij meeprofiteren van de waardestijging van het bedrijf waar zij zelf onderdeel van uitmaken. Een substantieel deel van de start-ups en scale-ups redt het uiteindelijk niet. Werknemers die aandelenopties of aandelen bezitten in de start-up of scale-up waarvoor zij werkzaam zijn lopen een aanzienlijk groter risico dan bij gevestigde bedrijven dat zij niet beloond worden voor het genoegen nemen van een lager basissalaris in ruil voor aandelenopties. Werknemers zijn bereid om dit risico te nemen, mits er ook een duidelijke upside aanwezig is; indien het wel een succes wordt en de start-up of scale-up wel doorgroeit dan delen de medewerkers mee in de opbrengsten. In die zin zijn de werknemers aan wie de aandelenopties worden toegekend niet alleen medewerker van de start-up of scale-up maar ook investeerder met de bijbehorende financiële risico’s. Om die reden is het gerechtvaardigd dat het belastingtarief dat geldt voor de voordelen die worden genoten uit de aandelenopties ongeveer gelijk is aan het tarief voor box 2. Dit wordt bewerkstelligd middels de grondslagversmalling; het genoten voordeel wordt voor slechts 65% in de heffing betrokken. Deze grondslagversmalling geldt alleen over de periode dat de start-up of scale-up als zodanig kwalificeert; de grondslagversmalling loopt niet langer door als RVO-beschikking wordt ingetrokken (de werknemer behoudt wel het voordeel over de periode dat de beschikking wel geldend was). Het werknemersbestand bij start-ups en scale-ups is divers en zeker bij scale-ups werken ook veel mensen in een administratieve of operationele rol. Deze werknemers kunnen ook van de regeling

[32] https://vliegwiel.nl/petitie.

gebruik maken. Bij de beursgang van Adyen in 2018 bezaten alle 750 werknemersaandelen, inclusief de barista.[33]

Mevrouw Van Eijk vraagt om mijn reactie ten aanzien van het vasthouden aan de MKB-definitie uit de Algemene Groepsvrijstellingsverordening (AGVV). Voor het kabinet is van belang dat met deze oplossing de regeling open blijft staan voor zowel start-ups als scale-ups. Het kabinet ziet het genoemde nadeel van de gekozen staatssteunroute die met de Europese Commissie overeen is gekomen. De mkb-definitie is onvoldoende dekkend voor de doelgroep die het kabinet met deze regeling wil bereiken. Dat is ook de reden dat er naast de AGVV ook de route via de de-minimisverordening openstaat, indien er daadwerkelijk sprake is van steun. Het kabinet heeft het voornemen om, mede met oog op het verlagen van de administratieve lasten voor bedrijven en de uitvoeringslasten, gesprekken met (diensten van) de Europese Commissie voort te zetten en te onderzoeken of een goedkeuring van deze regeling kan worden verkregen voor de gehele regeling.

Mevrouw Van Eijk vraagt of een durfkapitaal investering kan worden opgenomen als zelfstandig criterium in het toetsingskader. Mevrouw Van Eijk en mevrouw Van Dijk verwijzen naar de toezegging om het toetsingskader voor het plenaire debat aan de Kamer te sturen. Zij vragen of de staatssecretaris bereid is om representatieve voorbeelden - positief en negatief, voor verschillende sectoren (software/deeptech/biotech) – daaraan toe te voegen. Mevrouw Van Dijk vraagt daarnaast of het toetsingskader op dat moment voldoende is afgestemd met de praktijk of dat dat dan nog moet gebeuren.
Het kabinet is van oordeel dat een ontvangen durfkapitaalinvestering meeweegt bij het oordeel of sprake is van een schaalbaar en herhaalbaar bedrijfsmodel. Het kabinet is van mening dat in de huidige toetsing van RVO een durfkapitaal investering voldoende wordt meegenomen en tegelijkertijd ook snelheid in de beoordeling wordt geborgd.
Het toetsingskader zal zoals eerder toegezegd voor het plenaire debat met de Kamer gedeeld worden. Vanwege bedrijfsvertrouwelijke informatie is het niet mogelijk om voorbeeld casussen mee te sturen. Het toetsingskader is afgelopen jaar meermaals besproken met de praktijk zoals ook verzocht door uw Kamer tijdens het commissiedebat Start-ups en scale-ups van 18 december 2025.

Mevrouw Van Eijk vraagt hoe wordt voorkomen bedrijven die in hun aanloopfase verlieslatend zijn zonder dat hun toekomstperspectief slechts is, buiten de regeling vallen. Om de regeling in te kunnen laten gaan per 1 januari 2027 en te voldoen aan de staatssteunregels heeft het kabinet het bereik van de regeling moeten beperken tot bedrijven die voldoen aan de MKB-definitie zoals opgenomen in de AGVV of aan de voorwaarden van de de-minimisverordening. Dit betekent dat alle voorwaarden die gelden voor hetzij de AGVV hetzij de de-minimisverordening van toepassing zijn. Dit betekent concreet dat aan ondernemingen die in moeilijkheden verkeren geen staatssteun mag worden toegekend onder de AGVV, maar wel onder de de minimis verordening.
Het kabinet zet zich ervoor in om hier binnen Europa stappen in te zetten voorafgaand aan de voorziene inwerkingtreding van de nieuwe AGVV per 1 januari 2027 zodat de groep die hier last van ondervindt zo klein mogelijk is. Deze inzet lijkt vruchten af te werpen waardoor hopelijk de groep die als onderneming in moeilijkheden wordt aangemerkt een stuk kleiner is aan het eind van dit jaar.

[33] https://www.ad.nl/economie/zelfs-de-koffiejuffrouw-casht-mee-bij-beursgang adyen~ae3758d1/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F.

De situaties waarin sprake is van bedrijven in moeilijkheden worden omschreven in de AGVV en zijn beperkt tot specifieke situaties. Een onderneming bevindt zich volgens de AGVV in moeilijkheden als het zonder overheidsingrijpen op korte termijn tot middellange termijn vrijwel zeker zal verdwijnen. Daarvan is bijvoorbeeld sprake als: de onderneming in faillissement of surseance verkeert; meer dan 50% van het geplaatste aandelenkapitaal is door opgelopen verliezen verdwenen; de onderneming heeft eerder ontvangen reddingssteun nog niet terugbetaald.
Jonge MKB-bedrijven die korter dan drie jaar staan ingeschreven hoeven niet aan de 50%-kapitaalverliesregel te voldoen, mits zij niet in faillissement verkeren. Bij bovengenoemde situaties wordt voor bedrijven die deel uitmaken van een groep, gekeken naar de financiële situatie van de hele groep.

Mevrouw Van Eijk vraagt hoe ik mij in Brussel ga inzetten voor een Europese goedkeuring voor de gehele regeling. Het kabinet heeft het voornemen om, mede met oog op het verlagen van de administratieve lasten voor bedrijven en de uitvoeringslasten, te onderzoeken of een goedkeuring kan worden verkregen voor de gehele regeling. Tot op heden heeft de Europese Commissie alleen steunmaatregelen van andere lidstaten goedgekeurd die beperkt waren tot MKB-ondernemingen.[34] Zoals het kabinet al heeft aangegeven in de Nota naar aanleiding van het Verslag dient Nederland zelf aan te tonen dat er bij niet MKB-ondernemingen sprake is van marktfalen, specifiek in de Nederlandse situatie. Indien een goedkeuring gegeven is, kan het kabinet aan de hand hiervan aanpassingen doorvoeren die ervoor zorgen dat de MKB-definitie en de-minimisplafond geen deel meer uitmaken van de regeling.

Mevrouw Van Eijk vraagt of ik bereid ben om nog enkele cijfervoorbeelden uit te werken bij emigratie, en daarbij in te gaan op situaties waarbij het bedrijf na emigratie failliet gaat, de werknemer emigreert voorafgaand aan uitoefening van de opties, of de werknemer terugkeert naar Nederland. Er volgt nog een nota van wijziging, die mede aan de regeling bij emigratie raakt. In de toelichting op die nota zal ik ook nadere cijfervoorbeelden uitwerken, zoals mevrouw Van Eijk vraagt.

Mevrouw van Eijk vraagt of het heffingsmoment dat kan volgen als een start-up of scale-up niet meer kwalificeert voor de regeling en daardoor wordt teruggevallen op de heffingsmomenten van de bestaande aandelenoptieregeling, kan worden heroverwogen. Indien de beschikking die door RVO is afgegeven vervalt of afloopt en er dus geen sprake meer is van een kwalificerende start-up of scale-up, wordt er teruggevallen op de bestaande regeling voor aandelenopties in de loonheffingen. Dat betekent niet dat er op dat moment ook direct een heffingsmoment is. Indien het aandelenoptierecht nog niet is uitgeoefend of de door uitoefening verkregen aandelen nog niet onmiddellijk verhandelbaar zijn bij het vervallen van de beschikking, wordt de waarde pas bij uitoefening of het daarna eerstvolgende tijdstip van verhandelbaarheid tot het loon gerekend. Als de genietingsmomenten van de bestaande aandelenoptieregeling echter al zijn gepasseerd, dient direct te worden afgerekend om een heffingslek te voorkomen. Terugvallen op de bestaande regeling is dan namelijk niet meer mogelijk. Omdat er geen genietingsmoment meer is, zou er dan niet meer geheven kunnen worden. Uitstel van heffing tot het moment van verkoop van de aandelen als er

[34] Bijvoorbeeld Besluit Europese Commissie SA.63421 – Zweden – Belastingvermindering voor aandelenopties van werknemers van MKB van 14 oktober 2021.

geen sprake meer is van een kwalificerende start-up of scale-up vindt het kabinet niet geraden, omdat dat immers zou kunnen leiden tot uitstel in de eeuwigheid.

Mevrouw van Eijk vraagt wat nodig is om inwerkingtreding per 1 januari 2027 te halen. Voor de vormgeving van inwerkingtreding per koninklijk besluit is gekozen zodat er meer ruimte kon worden gecreëerd om te borgen dat de regeling in overeenstemming is met staatssteunregels. Nu is de verwachting dat kan worden aangesloten bij de herziene AGVV die per 1 januari 2027 in werking treedt, voor MKB-bedrijven zoals gedefinieerd in die AGVV. Voor ondernemingen die niet voldoen aan de MKB-definitie van de AGVV, maar wel gebruik gaan maken van de voorgestelde regeling voor aandelenopties, wordt gebruikgemaakt van de de-minimisverodening. Inwerkingtreding per 1 januari 2027 is daarmee haalbaar.

Conform de aangenomen motie-Idsinga heeft het toenmalige kabinet in het Belastingplan 2026 voorgesteld om door middel van een multiplier voordelen uit middellijk gehouden lucratieve belangen zwaarder te belasten dan tegen maximaal het hoogste tarief van 31% in box 2. De inwerkingtredingsdatum van de multipliermaatregel is met het amendement-Van Eijk met twee jaren uitgesteld tot 1 januari 2028. Om te voorkomen dat belastingplichtigen de multipliermaatregel buiten werking kunnen stellen door de beloningsbestanddelen zo vorm te geven dat deze onder het bereik van de optieregeling zullen vallen, is voorgesteld dat aandelen of aandelenoptierechten die als lucratief belang kwalificeren niet onder het bereik van deze regeling vallen. Er is sprake van een lucratief belang bij een hefboom van ten minste 10/90 en als de voordelen die behaald kunnen worden (mede) het oogmerk hebben een beloning te zijn voor de werkzaamheden van de belastingplichtige. De vraag of sprake is van een beloningsoogmerk wordt getoetst op het moment dat de vermogensrechten worden toegekend. Voor wat betreft de zogenoemde hefboomtoets vindt een doorlopende toets plaats.  Het is mogelijk dat een belastingplichtige op enig moment opties heeft verkregen die aan het beloningsoogmerk voldoen en pas op een later moment aan de hefboomtoets waardoor op dat latere moment sprake is van een lucratief belang. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn als de verhouding van achtergestelde aandelen van een soort (zoals gewone aandelen) wijzigt ten opzichte van andere soorten aandelen (zoals cumulatief preferente aandelen) in het totale geplaatste aandelenkapitaal van een vennootschap, waardoor het geplaatste pakket gewone aandelen onder de grens van 10% van het totale geplaatste aandelenkapitaal daalt. In dat geval zal de regeling voor start-ups en scale-ups bij verkoop van de aandelen dus niet van toepassing zijn. De uitkomst is in lijn met de motie-Dijk die het kabinet oproept om het belastingvoordeel voor private-equitymanagers af te schaffen en een oplossing te zoeken voor startups en scale-ups. Het is niet mogelijk om de maatregel specifiek toe te spitsen op een groep private-equitymanagers, maar het is wel mogelijk om aan te sluiten bij beloningsstructuren die in de private equitysector gebruikelijk zijn. Om die reden worden aandelen of aandelenoptierechten in een startup of scale-up die kwalificeren als lucratief belang uitgesloten van de met dit wetsvoorstel voorgestelde aandelenoptieregeling.

Mevrouw van Dijk vraagt of ik bereid ben in kaart te brengen of en met welke waarborgen erkende waarderingsmethoden aangewezen kunnen worden en of ruimte kan worden geboden voor waarderingen door onafhankelijke deskundigen. In het verleden is hier meermaals aandacht voor gevraagd, ook vanuit de start-upsector. Daarin werd vaak de vraag gesteld of we in Nederland niet een systeem gelijk aan de Amerikaanse 409A-waardering kunnen hanteren op basis waarvan

de vaststelling van de waarde van niet-beursgenoteerde aandelen kan plaatsvinden door gecertificeerde externen op basis van vooraf geaccordeerde waarderingsregels. In de praktijk bleken hier grote bezwaren aan te kleven doordat de input die nodig is voor een accurate berekening per definitie voor discussie vatbaar is. Het bepalen van de waarde in het economische verkeer van niet-beursgenoteerde aandelen vraagt om een blik in de toekomst waarbij toekomstige kasstromen contant gemaakt moeten worden. Dit maakt het zeer lastig om dit in een voor alle praktijksituaties geldende formule te gieten. De waarderingsspecialisten van de Belastingdienst en de praktijk maken veelal gebruik van de discounted cashflow methode (DCF). Het aanwijzen van een dergelijke erkende methode helpt echter de praktijk weinig verder, omdat, zoals gezegd, de uitkomsten sterk afhankelijk zijn van de gehanteerde variabelen (input). Het zijn die variabelen waaromheen de discussie zich ontspint, wat vervolgens leidt tot veelvuldig overleg tussen de Belastingdienst, inhoudingsplichtigen en hun adviseurs en tot gevolg heeft dat een finaal oordeel verkrijgen over de waardering van de onderneming tijdrovend kan zijn.

Mevrouw van Dijk vraagt waarom er een onderneming die niet tijdig meldt dat hij niet langer voldoet aan de voorwaarden voor een start-up of scale-up niet eerst een hersteltermijn wordt geboden wanneer er duidelijk sprake is van een onopzettelijke fout. Er wordt voor de meldplicht zoveel mogelijk aangesloten bij objectief vast te stellen gebeurtenissen. Er bestaat voor RVO de bevoegdheid om een boete op te leggen, maar dit is geen verplichting. De inzet is daarom om zoveel mogelijk voorlichting te geven, zodat er zo min mogelijk aanleiding is om een boete op te leggen. Het ligt voor de hand om daarom alleen in evidente gevallen waarin had moeten worden gemeld een boete op te leggen. Dit houdt in dat vooral in gevallen waarin sprake is van objectief vast te stellen gebeurtenissen een boete zal worden opgelegd. Dit is indien niet wordt gemeld dat handel in aandelen of winstbewijzen plaatsvindt op een gereguleerde markt of dat meer dan 25% van de aandelen in de start-up of scale-up in handen is van een beursgenoteerd lichaam. De onderneming moet dit binnen vier weken melden bij de Minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

De heer Stoffer geeft aan dat hij bezig is met een amendement om als extra voorwaarde aan het wetsvoorstel Wet fiscale stimulering start-ups en scale-ups toe te voegen dat de onderneming aantoonbaar moet bijdragen aan de Nederlandse economie en vraagt mij hoe ik daar tegenaan kijk. Het toevoegen van deze voorwaarde aan het wetsvoorstel is naar het oordeel van het kabinet niet mogelijk. Dit zou in strijd zijn met de vrijheid van vestiging zoals neergelegd in artikel 49 VWEU. De regeling is in andere opzichten wel gekoppeld aan activiteiten in Nederland doordat als voorwaarde voor toepassing van de regeling geldt dat de onderneming kwalificeert als inhoudingsplichtige hetgeen alleen het geval is als de onderneming in Nederland gevestigd is, in Nederland een vaste inrichting of een vaste vertegenwoordiger heeft of één of meer in Nederland belaste werknemers in dienst heeft en zich vrijwillig heeft gemeld als inhoudingsplichtige. Bovendien zal de nieuwe regeling alleen effectief voordeel opleveren voor zover de werknemer op basis van belastingverdragen of internationaal belastingrecht voor zijn arbeidsinkomen belast is in Nederland waarvoor in beginsel als voorwaarde geldt dat de werknemer in Nederland werkzaam is.

**Wetsvoorstel wet veiligehavenregels wet minimumbelasting 2024**

De heer Stultiens vraagt waarom het kabinet naar aanleiding van het Side-by-Side-pakket een wetsvoorstel naar de Kamer stuurt om een belastingkorting van € 100 miljoen per jaar te geven aan multinationals zonder een dekking in hetzelfde domein. Het kabinet benadrukt dat de Nederlandse inzet steeds is geweest om zo veel mogelijk staten bij de wereldwijde minimumbelasting te betrekken. Een breed internationaal draagvlak is essentieel om internationale belastingontwijking effectief tegen te gaan. Het internationale akkoord dat in 2021 met meer dan 130 staten werd bereikt, vormde een belangrijke stap in de gezamenlijke aanpak van laagbelaste winsten van multinationals. Dit beslissende moment moet niet worden onderschat. Daarop volgden de EU-richtlijn minimumniveau van belastingheffing en de implementatie daarvan in de Wet minimumbelasting 2024. Het behoud van dit internationale stelsel vergt samenwerking onder veranderende geopolitieke omstandigheden. Het Side-by-Side-pakket moet tegen die achtergrond worden beoordeeld. Binnen dit gewijzigde internationale kader heeft het kabinet ingezet op het zo veel mogelijk waarborgen van het gelijke speelveld en het concurrentievermogen van het Nederlandse en Europese bedrijfsleven. Het kabinet beschouwt de vier veiligehavenregels van het Side-by-Side-pakket gezamenlijk als een evenwichtig compromis waarmee een breed internationaal netwerk van minimumbelastingen in stand is gebleven.
Het kabinet onderkent dat met name de kwalificerend equivalent minimumbelastingstelsel-veiligehavenregel en de uiteindelijkemoederentiteit-veiligehavenregel vragen oproepen over het gelijke speelveld. Deze regels stellen bepaalde bijheffingen onder voorwaarden op nihil. De toepassing van deze veiligehavenregels bevat echter belangrijke waarborgen die van waarde zijn voor het gelijke speelveld tussen jurisdicties. De belangrijkste waarborg is dat de kwalificerende binnenlandse bijheffing en daarmee de heffing in de jurisdictie waar de laagbelaste winst wordt behaald vooropstaat, ook bijvoorbeeld als de uiteindelijkemoederentiteit in de Verenigde Staten is gevestigd. Daarnaast kwalificeren jurisdicties slechts voor deze veiligehavenregels indien aan verschillende kwantitatieve en kwalitatieve voorwaarden wordt voldaan. Of jurisdicties hieraan voldoen wordt besloten in IF-verband, waar Nederland ook onderdeel van is.
De twee andere veiligehavenregels dragen eveneens bij aan de balans van het pakket, waarin verschillende minimumbelastingstelsels naast elkaar bestaan. De vereenvoudigde effectieve-belastingdruk-veiligehavenregel maakt een eenvoudigere berekening mogelijk en vermindert daarmee de administratieve lasten. De kwalificerende fiscale stimuleringsregeling-veiligehavenregel voorkomt onder voorwaarden dat de wereldwijde minimumbelasting het voordeel van fiscale stimuleringsregelingen die rechtstreeks zijn gekoppeld aan reële economische activiteiten wegneemt.
De budgettaire derving waarnaar de heer Stultiens verwijst, is reeds bij de Startnota[35] verwerkt in het inkomstenkader en maakte daarmee onderdeel uit van de integrale budgettaire besluitvorming bij de start van het kabinet. Het betreft dus geen nieuwe derving die met de indiening van dit wetsvoorstel aan die besluitvorming wordt toegevoegd. Over de budgettaire gevolgen van het Side-by-Side-pakket is de Kamer eerder geïnformeerd.
Tot slot is met de stocktake in 2029 een belangrijk evaluatiemechanisme afgesproken zodat risico's voor het gelijke speelveld of voor grondslaguitholling en winstverschuiving tijdig en adequaat kunnen worden geadresseerd.

Mevrouw Van Eijk vraagt waarom de innovatiebox niet afzonderlijk als productiegerelateerde stimuleringsmaatregel is onderzocht en of zij langs die

[35] Kamerstukken II 2025/26, 36 915, nr. 1 (Voorjaarsnota 2026, tevens Startnota), paragraaf 6.1, tabel 7.

route onder de veiligehavenregel kan vallen. Daarnaast vraagt mevrouw Van Eijk wanneer het kabinet de bredere analyse van het fiscale innovatie-instrumentarium uitvoert, wanneer de Kamer concrete voorstellen kan verwachten en of de voorgestelde Europese R&D-aftrek daarbij wordt betrokken. Mevrouw Van Dijk vraagt om in kaart te brengen welke mogelijkheden Nederland al heeft om binnen de kaders van de wereldwijde minimumbelasting investeringen fiscaal te stimuleren zonder dat dat leidt tot bijheffing van de minimumbelasting. Verder vraagt mevrouw Van Dijk welke regelingen andere landen benutten die ook ons verdienvermogen zouden kunnen versterken. Mevrouw van Dijk verzoekt om concreet te kijken naar een onder de minimumbelasting kwalificerende belastingkorting voor techbedrijven zoals sommige landen om ons heen hebben. De kwalificerende fiscale stimuleringsregeling-veiligehavenregel beoogt te voorkomen dat de werking van fiscale stimuleringsregelingen die rechtstreeks samenhangen met reële economische activiteiten door de wereldwijde minimumbelasting wordt verminderd. Binnen het Side-by-Side-pakket kunnen zowel uitgavengerelateerde als productiegerelateerde fiscale stimuleringsregelingen voor de veiligehavenregel kwalificeren. De innovatiebox kwalificeert niet als uitgavengerelateerde stimuleringsmaatregel, omdat het fiscale voordeel afhankelijk is van de voordelen uit kwalificerende immateriële activa en niet rechtstreeks wordt berekend op basis van de gemaakte uitgaven. Het voordeel kan daardoor hoger zijn dan die uitgaven. Bij de energie-investeringsaftrek, de milieu-investeringsaftrek en de kleinschaligheidsinvesteringsaftrek is het fiscale voordeel daarentegen gekoppeld aan het investeringsbedrag en kan het voordeel niet hoger zijn dan de gemaakte uitgaven.[36] Daarmee voldoen deze investeringsaftrekken wel aan de voorwaarden voor een kwalificerende fiscale stimuleringsregeling.
Voor de productiegerelateerde categorie moet het fiscale voordeel rechtstreeks worden berekend aan de hand van het productievolume van materiële goederen in de staat die het voordeel verleent. Een voordeel dat wordt berekend op basis van de productiewaarde, verkoopopbrengsten of winst voldoet niet aan dit criterium.[37] De innovatiebox voldoet niet aan deze voorwaarden. Het fiscale voordeel is gebaseerd op de voordelen uit kwalificerende immateriële activa en wordt niet rechtstreeks berekend aan de hand van het productievolume in Nederland. Ook wanneer die activa bij de productie van goederen worden gebruikt, blijft de berekening gebaseerd op de daarmee behaalde voordelen. De innovatiebox kwalificeert in haar huidige vorm daarom evenmin als productiegerelateerde stimuleringsmaatregel. Kwalificatie langs die route zou een andere vormgeving vereisen, waarbij het fiscale voordeel rechtstreeks wordt gekoppeld aan het productievolume van materiële goederen in Nederland.
Het kabinet onderkent het belang van een aantrekkelijk fiscaal instrumentarium voor het stimuleren van innovatie, onderzoek en ontwikkeling en voor het aantrekken van investeringen in Nederland. Dit is van belang voor het toekomstige verdienvermogen en het vestigingsklimaat en sluit aan bij de bredere inzet op versterking van innovatie en investeringen, mede naar aanleiding van het rapport-Wennink.[38] Zoals in de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel Wet veiligehavenregels Wet minimumbelasting 2024 is opgemerkt,

[36] Artikelen 3.42, 3.42a en 3.41 van de Wet inkomstenbelasting 2001, die op grond van de schakelbepaling van artikel 8, eerste lid, van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 van overeenkomstige toepassing zijn bij de bepaling van de winst voor de vennootschapsbelasting.
[37] OESO, *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), Side-by-Side Package*, januari 2026, hoofdstuk 4, paragrafen 9–11, blz. 72–73.
[38] Wennink, De route naar toekomstige welvaart. Een sterk Nederland in een relevant Europa, 12 december 2025, aangeboden aan de Tweede Kamer bij Kamerstukken II 2025/26, 32 637, nr. 739.

zeg ik toe dat ik breder zal bezien hoe het fiscale innovatie-instrumentarium in de winstsfeer zich verhoudt tot de wereldwijde minimumbelasting en de kwalificerende fiscale stimuleringsregeling-veiligehavenregel. Daarbij wordt gekeken naar de samenhang van dit instrumentarium als geheel en naar de rol die uitgavengerelateerde instrumenten daarin kunnen spelen. De in het Europese Omnibusvoorstel opgenomen R&D-aftrek wordt bij de verkenning betrokken. Daarbij wordt onderzocht hoe deze aftrek het Nederlandse fiscale innovatie-instrumentarium kan aanvullen en hoe zij uitwerkt onder de wereldwijde minimumbelasting. Voor zover de R&D-aftrek uitsluitend leidt tot een vervroeging van de kostenaftrek, kwalificeert zij niet voor de kwalificerende fiscale stimuleringsregeling-veiligehavenregel. Het daaruit voortvloeiende tijdelijke verschil wordt onder de wereldwijde minimumbelasting onder voorwaarden ondervangen door de regels voor uitgestelde belastingen. Wanneer de investeringsuitgaven fiscaal eerder worden afgetrokken dan zij in de jaarrekening als kosten worden verantwoord, ontstaat een latente belastingverplichting. Deze wordt bij de berekening van het effectieve belastingtarief voor de wereldwijde minimumbelasting onder voorwaarden in aanmerking genomen, zodat de vervroegde aftrek op zichzelf niet tot bijheffing hoeft te leiden. Het niet kwalificeren voor de veiligehavenregel staat daarom op zichzelf niet in de weg aan de werking van de R&D-aftrek als innovatieprikkel.
Het kabinet zal de Kamer vóór de zomer van 2027 over de uitkomsten van de verkenning informeren. Daarbij wordt aangegeven of deze uitkomsten aanleiding geven tot concrete beleidsvoorstellen en welke vervolgstappen daarvoor nodig zijn. Eventuele beleidsvoorstellen moeten innovatie aantoonbaar stimuleren, budgettair inpasbaar en uitvoerbaar zijn en verenigbaar zijn met de wereldwijde minimumbelasting en het Unierecht.

Mevrouw Van Eijk vraagt een rekenvoorbeeld te geven waarin een Nederlands en een vergelijkbaar Amerikaans concern beide een laagbelaste dochteronderneming hebben in een staat zonder kwalificerende binnenlandse bijheffing.
Hieronder volgt een sterk vereenvoudigd rekenvoorbeeld met drie verschillende casusposities waarin de belastingheffing bij een Nederlands en een vergelijkbaar Amerikaans concern wordt vergeleken. De uiteindelijke belastingdruk hangt in de praktijk af van een samenstel van factoren. Naast de aard en omvang van het inkomen zijn onder meer verschillen in belastinggrondslag, de spreiding van buitenlandse winsten en verliezen, de concernstructuur en de toepassing van vrijstellingen, aftrekposten en belastingkredieten van belang. Ook de mogelijkheden en beperkingen voor de verrekening van buitenlandse belastingen en verschillen in het tijdstip waarop inkomen en belastingen in aanmerking worden genomen, kunnen de uitkomst beïnvloeden. Om de werking van beide stelsels inzichtelijk te maken, wordt voor een aantal van deze factoren uitgegaan van zeer vereenvoudigende aannames, die hieronder worden toegelicht. De uitkomsten moeten daarom binnen die aannames worden bezien en laten zich niet zonder meer vertalen naar de belastingdruk of concurrentiepositie van Nederlandse en Amerikaanse concerns in het algemeen. Het gaat hier om uiterst gestileerde casusposities die zijn bedoeld om inzichtelijk te maken welke factoren de hoogte van de uiteindelijk verschuldigde belasting beïnvloeden. Er zijn nog veel meer voorbeelden denkbaar waarin deze en andere variabele factoren kunnen worden meegenomen. Afhankelijk daarvan kan de uiteindelijk verschuldigde belasting voor het Amerikaanse concern zowel hoger als lager zijn dan die voor het Nederlandse concern.

In het voorbeeld wordt een Nederlandse moederentiteit vergeleken met een Amerikaanse moederentiteit. Beide houden alle aandelen in een dochteronderneming in dezelfde laag belaste staat. Deze staat heft geen winstbelasting en kent geen kwalificerende binnenlandse bijheffing. Beide concerns vallen binnen de reikwijdte van de wereldwijde minimumbelasting. Het Amerikaanse concern kan gebruikmaken van de Side-by-Side-veiligehavenregel, waardoor over de winst van zijn dochteronderneming geen inkomen-inclusiebijheffing of onderbelastewinstbijheffing wordt geheven. Verondersteld wordt dat de winst volgens de Nederlandse en Amerikaanse fiscale regels gelijk is aan het kwalificerende inkomen voor de wereldwijde minimumbelasting. Verder blijven verliezen, bijzondere aftrekposten en belastingkredieten buiten beschouwing. In de Verenigde Staten is geen belasting verschuldigd op grond van de *Corporate Alternative Minimum Tax* (CAMT) en worden eventuele winstbelastingen op deelstaatniveau buiten beschouwing gelaten. Voor Nederland wordt gerekend met het reguliere vennootschapsbelastingtarief van 25,8%, de eerste tariefschijf blijft buiten beschouwing. Omdat ieder concern in het voorbeeld slechts één buitenlandse dochteronderneming heeft, doet zich bij het Amerikaanse concern geen vermenging van hoog- en laagbelaste winsten van verschillende buitenlandse dochterondernemingen voor onder de *Net CFC Tested Income*-regels (NCTI). Hierna worden drie casusposities onderscheiden: (1) een dochteronderneming met uitsluitend passief inkomen; (2) een dochteronderneming met uitsluitend actief inkomen; en (3) een dochteronderneming met actief inkomen waarvan het kwalificerende inkomen wordt gedekt door het uitgesloten inkomen op basis van reële aanwezigheid (*substance-based income exclusion*, SBIE).

De structuur van beide concerns kan schematisch als volgt worden weergegeven:

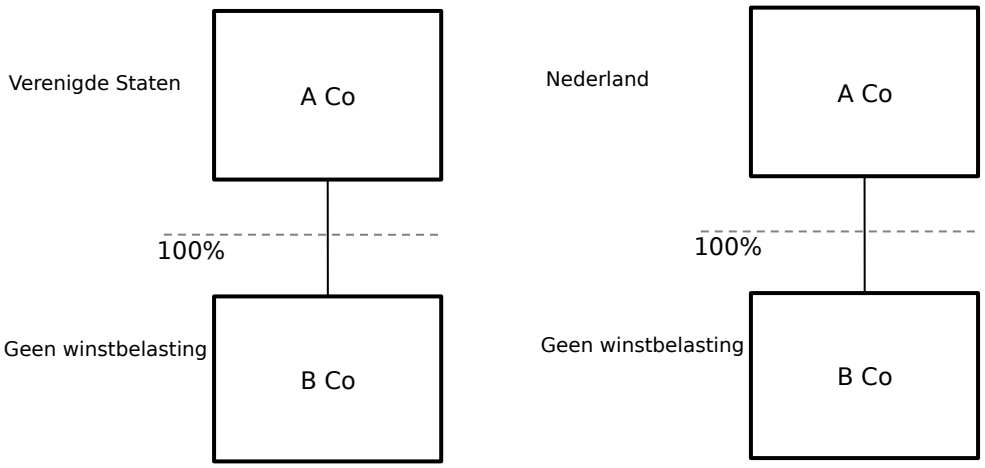


*Casus (1): Uitsluitend passief inkomen*
De dochteronderneming behaalt een winst van 100, die volledig bestaat uit passief inkomen. Verondersteld wordt dat dit inkomen volledig onder de Amerikaanse *Subpart F*-regels en de Nederlandse aanvullende CFC-maatregel van artikel 13ab van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 valt. Het inkomen kwalificeert tevens als passief inkomen voor de toepassing van artikel 7.5 van de Wet minimumbelasting 2024. Voor de Nederlandse CFC-maatregel wordt aangenomen dat de staat is aangewezen als laagbelastende staat, de voordelen niet vóór het einde van het jaar zijn uitgekeerd. De uitzondering voor een

wezenlijke economische activiteit van artikel 13ab, vijfde lid, blijft in deze casus buiten beschouwing.
Bij de Amerikaanse moedermaatschappij wordt de winst van 100 op grond van de *Subpart F*-regels volledig belast tegen het federale tarief van 21%. De verschuldigde belasting bedraagt daardoor 21. Dit inkomen wordt niet tevens in aanmerking genomen onder de NCTI-regels, omdat inkomen dat onder *Subpart F* valt daarvan is uitgesloten.
Bij de Nederlandse moedermaatschappij wordt de winst van 100 op grond van artikel 13ab van de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 volledig in de belastbare winst opgenomen. Tegen het veronderstelde tarief van 25,8% bedraagt de verschuldigde vennootschapsbelasting 25,8.
Vervolgens wordt beoordeeld of daarnaast inkomen-inclusiebijheffing verschuldigd is. Op grond van artikel 7.5, derde lid, van de Wet minimumbelasting 2024 wordt de Nederlandse CFC-belasting voor deze berekening toegerekend aan de dochteronderneming. Voor passief inkomen begrenst het zesde lid deze toerekening tot het bijheffingspercentage, berekend zonder de toegerekende CFC-belasting, vermenigvuldigd met het onder de CFC-maatregel belaste passieve inkomen. Omdat de dochteronderneming zelf geen belasting betaalt, bedraagt deze grens in het voorbeeld 15% van 100, oftewel 15.[39]
De voor de minimumbelasting in aanmerking genomen betrokken belastingen bedragen daarmee 15 bij een kwalificerend inkomen van 100. Het effectieve belastingtarief is dus 15%, zodat geen inkomen-inclusiebijheffing verschuldigd is. Deze begrenzing van de toerekening verandert niets aan de daadwerkelijk verschuldigde Nederlandse vennootschapsbelasting van 25,8.
In deze casus bedraagt de totale belasting over de winst van de dochteronderneming dus 25,8 bij het Nederlandse concern en 21 bij het Amerikaanse concern. Het verschil vloeit hier voort uit de reguliere belastingtarieven waarmee het passieve inkomen onder de beide CFC-regimes wordt belast.

*Casus 2: Uitsluitend actief inkomen*
De winst van de dochteronderneming bestaat uitsluitend uit actief inkomen en bedraagt 100. Verondersteld wordt dat dit inkomen niet onder de Amerikaanse *Subpart F*-regels of de Nederlandse aanvullende CFC-maatregel valt, maar wel volledig als *tested income* onder de NCTI-regels kwalificeert. Voor de Nederlandse berekening wordt de SBIE in deze casus op nihil gesteld.
Bij het Amerikaanse concern wordt het inkomen op grond van de NCTI-regels volledig bij de moedermaatschappij in aanmerking genomen. Daarop wordt een aftrek van 40% toegepast, waarbij wordt aangenomen dat de belastbare winst van de moedermaatschappij voldoende is om deze aftrek volledig te benutten. De resterende 60% wordt belast tegen het federale tarief van 21%. Over de winst van 100 is in de VS 12,6 belasting verschuldigd.
Bij het Nederlandse concern is artikel 13ab Wet op de vennootschapsbelasting 1969 niet van toepassing omdat het inkomen in deze casus niet tot de in dat artikel omschreven besmette voordelen behoort. In Nederland is wel inkomen-inclusiebijheffing verschuldigd over de winst van de dochteronderneming. Het effectieve belastingtarief in de staat waarin de dochteronderneming is gevestigd, bedraagt 0%. Bij een kwalificerend inkomen van 100 en een SBIE van nihil bedraagt de overwinst 100. De inkomen-inclusiebijheffing bedraagt daarom 15% × 100 = 15.

[39] Artikel 7.5, derde, zesde en zevende lid, van de Wet minimumbelasting 2024; Kamerstukken II 2022/23, 36 369, nr. 3, artikelsgewijze toelichting bij artikel 7.5. De toelichting vermeldt dat de toerekening voor passief inkomen wordt beperkt tot “het laagste bedrag van i) het werkelijke bedrag” en “ii) het bijheffingspercentage”, vermenigvuldigd met het onder de CFC-maatregel in aanmerking genomen passieve inkomen.

In deze casus bedraagt de totale belasting over de winst van de dochteronderneming dus 15 bij het Nederlandse concern en 12,6 bij het Amerikaanse concern.

*Casus 3: Inkomensuitsluiting op basis van reële aanwezigheid bedraagt 90.*
De winst van de dochteronderneming bestaat, evenals in casus 2, uitsluitend uit actief inkomen en bedraagt 100. Dezelfde aannames over de toepassing van de Nederlandse aanvullende CFC-maatregel en de Amerikaanse *Subpart F*- en NCTI-regels gelden. Anders dan in casus 2 wordt aangenomen dat de dochteronderneming voldoende kwalificerende loonkosten en materiële activa heeft om een SBIE van 90 te verkrijgen.
Voor het Amerikaanse concern is de belastingheffing op grond van de NCTI-regels dezelfde als in de vorige casuspositie. Over de winst van 100 is in de Verenigde Staten 12,6 belasting verschuldigd. De NCTI-regels kennen geen met de SBIE overeenkomende uitsluiting voor een rendement op loonkosten en materiële activa.
Voor het Nederlandse concern blijft het effectieve belastingtarief van de dochteronderneming 0% en bedraagt het bijheffingspercentage 15%. De SBIE verlaagt niet dit percentage, maar de overwinst waarover de bijheffing wordt berekend. De overwinst bedraagt $100 - 90 = 10$. De inkomen-inclusiebijheffing bedraagt daarom $15\% \times 10 = 1{,}5$.[40]
In deze casus bedraagt de totale belasting over de winst van de dochteronderneming dus 1,5 bij het Nederlandse concern en 12,6 bij het Amerikaanse concern. Dit laat zien dat ook de omvang van de reële aanwezigheid en de daarmee samenhangende inkomensuitsluiting van invloed zijn op de vergelijking tussen beide stelsels.
De voorbeelden illustreren hoe verschillen tussen de Nederlandse en Amerikaanse belastingregels onder de gekozen aannames doorwerken in de belastingdruk. Daarbij zijn onder meer de reguliere belastingtarieven, de NCTI-aftrek en de op reële aanwezigheid gebaseerde inkomensuitsluiting van belang. Gelet op de vereenvoudigende aannames kunnen aan deze voorbeelden geen algemene conclusies worden verbonden over de relatieve belastingdruk of concurrentiepositie van Nederlandse en Amerikaanse concerns.

Mevrouw van Eijk vraagt of de staatssecretaris voor Brazilië, Colombia en China kan aangeven welk deel van de huidige en geraamde Nederlandse opbrengst van de minimumbelasting afkomstig is van concerns uit die landen en wat de gevolgen voor die opbrengst zijn als die landen zouden kwalificeren. Het budgettaire effect van een eventuele kwalificatie door Brazilië of Colombia voor de kwalificerend equivalent minimumbelastingstelsel-veiligehavenregel is naar verwachting zeer beperkt. Wanneer een multinational een groepsentiteit met economische activiteiten heeft in Nederland en groepsentiteiten met winsten in laagbelastende staten, is er naar verwachting een budgettair effect voor Nederland. Voor deze inschatting is gebruikgemaakt van gegevens uit de country-by-country-landenrapporten van multinationals. Deze rapporten bevatten per jurisdictie onder meer gegevens over de winst, de betaalde en verschuldigde winstbelasting, het aantal werknemers en de materiële activa. Daarmee bieden zij inzicht in de geografische verdeling van winsten, belastingen en economische activiteiten binnen een concern. Op basis van deze gegevens lijkt de combinatie van economische activiteiten in Nederland en laagbelaste buitenlandse winsten

[40] Artikelen 8.2 en 8.3 van de Wet minimumbelasting 2024, inzake de berekening van de bijheffing en de op reële aanwezigheid gebaseerde inkomensuitsluiting.

bij Braziliaanse en Colombiaanse multinationals slechts in beperkte mate voor te komen. De verwachte opbrengst aan inkomen-inclusiebijheffing of onderbelastewinstbijheffing is voor deze landen dan ook beperkt en een eventuele kwalificatie zal hierdoor een verwaarloosbaar effect hebben. Met betrekking tot China is in het basispad als raming voor de inkomen-inclusiebijheffing of onderbelastewinstbijheffing een geschat bedrag van € 50 miljoen voor Chinese multinationals opgenomen. Met een eventuele kwalificatie door China voor de kwalificerend equivalent minimumbelastingstelsel-veiligehavenregel zou er naar schatting dan ook een derving van € 50 miljoen zijn. Voor de volledigheid merk ik op dat China geen verzoek heeft ingediend om als een kwalificerende Side-by-Side-jurisdictie te worden aangemerkt.

Beantwoording vragen CDA-fractie nota naar aanleiding van het verslag

Tijdens het wetgevingsoverleg van het pakket Belastingplan is naar voren gekomen dat de vragen van de fractie van het CDA bij de nota naar aanleiding van het verslag per abuis niet zijn beantwoord. In deze brief beantwoord ik die vragen alsnog.

De leden van de fractie van het CDA vragen wie de peer reviews uitvoert om te beoordelen welke staten een kwalificerende inkomen-inclusiemaatregel, een kwalificerende binnenlandse bijheffingsmaatregel en een kwalificerende onderbelastewinstmaatregel hebben geïmplementeerd en of een veilighavenregel van toepassing is. Daarnaast vragen deze leden of deze peer reviews inmiddels hebben plaatsgevonden en wat de conclusies hiervan waren. De peer review wordt uitgevoerd door het Inclusive Framework on BEPS bij de OESO. De peer review bestaat uit een zogeheten overgangskwalificatiemechanisme (Transitional Qualification Mechanism) en een volledige wetgevingstoets (Full Legislative Review). Onder het overgangsmechanisme wordt de wetgeving van een jurisdictie als kwalificerend aangemerkt totdat de volledige wetgevingstoetsing heeft plaatsgevonden. Onder het overgangsmechanisme zijn inmiddels 44 jurisdicties, waaronder Nederland, aangemerkt als jurisdicties met een kwalificerende binnenlandse bijheffingsmaatregel; 50 jurisdicties, waaronder Nederland, kwalificeren voor de kwalificerende binnenlandse bijheffing-veiligehavenregel. Dit houdt de OESO bij in het Central Record.[41] De toetsing onder het overgangsmechanisme voor de kwalificerende onderbelastewinstmaatregel en de volledige wetgevingstoets voor de kwalificerende binnenlandse bijheffingsmaatregel en de kwalificerende binnenlandse bijheffingsmaatregel (veilige haven) vindt volgend jaar plaats.

De leden van de fractie van het CDA vragen of al enig effect is te zien van de wereldwijde minimumbelasting sinds de invoering hiervan. In de meest recente economische impactanalyse van de OESO is het Side-by-Side-pakket uitdrukkelijk meegenomen.[42] De OESO raamt dat de gemiddelde effectieve belastingtarieven op jurisdictieniveau als gevolg van de wereldwijde minimumbelasting, rekening houdend met de huidige implementatie en het Side-by-Side-pakket, met 2,8 tot 3,7 procentpunt stijgen ten opzichte van een situatie zonder wereldwijde minimumbelasting. De winstverschuiving neemt naar schatting met 22,6% tot 44,6% af en de verschillen in effectieve belastingtarieven tussen jurisdicties met

[41] https://www.oecd.org/en/topics/sub-issues/global-minimum-tax/central-record-of-legislation-with-transitional-qualified-status.html#qualified-income-inclusion-rules.

[42] OECD, *Economic Impact Assessment of the Global Minimum Tax – Note on public communication of key results*, Centre for Tax Policy and Administration, Committee on Fiscal Affairs, CTPA/CFA/NOE2(2026) 41, 22 juni 2026, blz. 2–3.

19% tot 25%. De OESO concludeert op basis van haar geactualiseerde modelanalyse dat de wereldwijde minimumbelasting, rekening houdend met het Side-by-Side-pakket, naar verwachting nog steeds substantieel bijdraagt aan het verkleinen van verschillen in effectieve belastingdruk en het verminderen van winstverschuiving. Daarbij benadrukt de OESO dat de ramingen met onzekerheid zijn omgeven en dat verdere monitoring noodzakelijk blijft.[43]

De leden van de fractie van het CDA vragen hoe het kabinet het eerdere commentaar van de NOB bij de consultatie beoordeelt of de vereenvoudigde effectieve belastingtarief-veiligehavenregel in de praktijk daadwerkelijk tot minder administratieve lasten leidt. Daarbij merken deze leden op dat als de vereenvoudigde berekening onder 15 % uitkomt, alsnog de volledige berekening moet worden gemaakt. De vereenvoudigde effectieve belastingtarief-veiligehavenregel is juist ontworpen om de administratieve lasten van groepen te verminderen in jurisdicties waar het risico op bijheffing beperkt is. De vereenvoudiging bestaat uit verschillende elementen. Zo wordt in belangrijke mate aangesloten bij de reeds beschikbare financiële verslaggevingsgegevens en is het aantal correcties ten opzichte van de volledige GloBE-berekening beperkt. Daarnaast hoeven het vereenvoudigde inkomen en de vereenvoudigde belasting niet in alle gevallen eerst per afzonderlijke groepsentiteit te worden vastgesteld. Indien de beschikbare gegevens dat toelaten, kan de berekening rechtstreeks op het niveau van de getoetste staat plaatsvinden. Het Inclusive Framework verwacht dat deze jurisdictionele benadering de administratieve lasten aanzienlijk vermindert.
De belangrijkste lastenverlichting ontstaat vervolgens indien uit de vereenvoudigde berekening volgt dat het effectieve belastingtarief ten minste 15% bedraagt. In dat geval hoeft voor de desbetreffende getoetste staat de volledige berekening volgens de GloBE-regels niet te worden gemaakt. Het Side-by-Side-pakket vermeldt in dit verband dat de veiligehavenregel het aantal aanpassingen ten opzichte van de volledige GloBE-berekening aanzienlijk vermindert en dat in veel gevallen slechts een beperkt aantal basiscorrecties nodig zal zijn. Hoeveel groepen van de veiligehavenregel gebruik zullen maken, voor hoeveel getoetste staten dat zal zijn en welke lastenverlichting dit per groep oplevert, kan vooraf niet betrouwbaar worden gekwantificeerd. Dat hangt onder meer af van de beschikbare financiële gegevens, de structuur van de groep, de noodzakelijke correcties en de verwachte uitkomst van de vereenvoudigde berekening. De toepassing van de veiligehavenregel is bovendien facultatief. Het kabinet onderkent dat toepassing niet in alle gevallen tot lastenverlichting zal leiden. Indien een groep de vereenvoudigde berekening maakt en daaruit een effectief belastingtarief van minder dan 15% volgt, moet voor die getoetste staat alsnog de volledige GloBE-berekening worden gemaakt. In dat geval brengt de vereenvoudigde berekening aanvullende werkzaamheden mee. Daar staat tegenover dat een groep zelf kan beoordelen of toepassing van de veiligehavenregel naar verwachting voordelig is. Ook het Side-by-Side-pakket gaat ervan uit dat groepen keuzes binnen de veiligehavenregel in het algemeen zullen maken wanneer de daarmee te behalen vereenvoudiging opweegt tegen de administratieve lasten. Omdat deze afweging per groep en per getoetste staat verschilt, kan evenmin vooraf betrouwbaar worden vastgesteld voor welk deel van de groepen de vereenvoudigde berekening per saldo tot extra werkzaamheden zal leiden. Het kabinet onderkent dat de voorgestelde regels op onderdelen tot meer complexiteit en daarmee tot administratieve lasten kunnen leiden. Mede daarom wordt binnen het Inclusive Framework verder gewerkt aan

[43] OECD, *Economic Impact Assessment of the Global Minimum Tax*, 22 juni 2026, blz. 2–3.

vereenvoudiging van de GloBE-regels en aan vermindering van de administratieve lasten.

De leden van de fractie van het CDA merken op dat het kabinet de vereenvoudigde effectieve belastingtarief-veiligehavenregel wil toepassen voor verslagjaren die beginnen op of na 31 december 2025, terwijl andere landen een ander invoeringsmoment kunnen hanteren. Zij vragen hoe kan worden voorkomen dat verschillen tussen lidstaten in de datum van toepassing leiden tot onzekerheid of verschillende uitkomsten voor internationaal opererende ondernemingen. Daarnaast vragen deze leden of het kabinet kan aangeven welke andere landen de veiligehavenregel eveneens met terugwerkende kracht toepassen en welke landen dat niet doen. Op dit moment wordt niet bijgehouden per wanneer verschillende staten de vereenvoudigde effectieve belastingtarief-veiligehavenregel toepassen. Het kabinet kiest, in lijn met de optionele bepaling zoals neergelegd in het Side-by-Side-pakket, om de vereenvoudigde effectieve belastingtarief veiligehavenregel – inclusief de daarvoor geldende voorwaarden – toe te passen op verslagjaren die aanvangen op of na 31 december 2025. In het voorgestelde artikel 8.11, negende lid, WMB 2024 is geregeld wanneer de vereenvoudigde effectieve belastingtarief-veiligehavenregel kan worden toegepast voor verslagjaren die aanvangen tussen 31 december 2025 en 31 december 2026. Voor deze periode kan de veiligehavenregel alleen worden toegepast in drie situaties. Ten eerste indien ten aanzien van de getoetste staat een kwalificerende binnenlandse bijheffing veilige haven van toepassing is. Ten tweede indien ten aanzien van de getoetste staat niet meer dan een jurisdictie gerechtigd is tot bijheffing ingevolge deze wet of vergelijkbare regelgeving die is gebaseerd op de OESO-modelregels. Ten derde indien in alle jurisdicties die gerechtigd zijn tot bijheffing ten aanzien van de getoetste staat ingevolge deze wet of vergelijkbare regelgeving die is gebaseerd op de OESO-modelregels, de vereenvoudigde effectieve belastingtarief-veiligehavenregel kan worden toegepast met betrekking tot verslagjaren die aanvangen op of na 31 december 2025 en de multinationale groep, waartoe de informatieaangifte indienende groepsentiteit behoort, voor al deze jurisdicties de keuze heeft gemaakt om de veiligehavenregel toe te passen. De laatstbedoelde situatie ziet dus op het geval dat meerdere jurisdicties zijn betrokken bij de toepassing van de vereenvoudigde effectieve belastingtarief-veiligehavenregel; deze veiligehavenregel kan dan slechts met terugwerkende kracht tot en met verslagjaren vanaf 31 december 2025 worden toegepast indien in alle betrokken jurisdicties daarvoor wordt gekozen.

De leden van de fractie van het CDA vragen wat de mogelijke budgettaire gevolgen zijn als andere landen ook opteren voor een uitzondering, bijvoorbeeld Brazilië en India. In de raming van het onderhavige wetsvoorstel is ervan uitgegaan dat alleen de Verenigde Staten kwalificeren voor de kwalificerend equivalent minimumbelastingstelsel-veiligehavenregel. Het budgettaire effect van een eventuele kwalificatie door Brazilië en India voor deze veiligehavenregel is naar verwachting zeer beperkt. De reden daarvoor is dat wanneer een multinational een groepsentiteit met economische activiteiten heeft in Nederland en groepsentiteiten met winsten in laagbelastende staten, er naar verwachting een budgettair effect is voor Nederland. Voor deze inschatting is gebruikgemaakt van gegevens uit de country-by-country-landenrapporten van multinationals. Deze rapporten bevatten per fiscale jurisdictie onder meer gegevens over de winst, de betaalde en verschuldigde winstbelasting, het aantal werknemers en de materiële activa. Daarmee bieden zij inzicht in de geografische verdeling van

winsten, belastingen en economische activiteiten binnen een concern. Op basis van deze gegevens lijkt de combinatie van economische activiteiten in Nederland en laagbelaste buitenlandse winsten bij Braziliaanse en Colombiaanse multinationals slechts in beperkte mate voor te komen.

De leden van de fractie van het CDA vragen wat de actuele stand van zaken is met betrekking tot de verdere vereenvoudigingen die in het Side-by-Side-pakket zijn aangekondigd, waaronder de Routine Profits Test en de De Minimis Test. Zij lezen dat het programma wordt voortgezet, maar vragen wanneer het kabinet verwacht dat deze vereenvoudigingen zijn uitgewerkt.
In het Inclusive Framework on BEPS bij de OESO wordt momenteel gewerkt aan een versimpelde Routine Profits Test en de versimpelde de De Minimis Test. Het kabinet hoopt dat deze werkzaamheden voor het einde van het jaar kunnen worden afgerond.

De leden van het CDA vragen of het kabinet rekening houdt met het feit dat de verlaagde heffing onder de innovatiebox mogelijk teniet kan worden gedaan door bijheffing omdat het effectieve belastingtarief onder 15 % uitkomt. Deze leden vragen wat de mogelijke economische gevolgen hiervan zijn en of er mogelijkheden zijn om dit aan te passen. Daarnaast vragen deze leden of dit ook gevolgen kan hebben voor de maatregen voor verruiming van de innovatiebox zoals opgenomen in het Belastingplan 2027. In Nederland is het hoge vennootschapsbelastingtarief is 25,8% in Nederland. Hierdoor worden belastingplichtigen in het algemeen tegen een effectief tarief van meer dan 15% belast. In bepaalde gevallen kan desondanks het effectieve tarief in de vennootschapsbelasting lager zijn dan het minimumbelastingtarief van 15%, bijvoorbeeld door toepassing van de innovatiebox. De heffing voor de minimumbelasting wordt echter bepaald over het netto kwalificerend inkomen van alle in Nederland gevestigde groepsentiteiten in een verslagjaar waarbij ook wordt gecorrigeerd voor de reële aanwezigheid. Omdat groepen vrijwel altijd ook reguliere winsten hebben die in Nederland tegen 25,8% belast worden, betekent dit dat slechts in enkele zeer specifieke gevallen het effectieve tarief onder de 15% komt. Ook zijn deze zomer de eerste gegevens van de aangiften over de binnenlandse bijheffing binnengekomen. De binnenlandse bijheffing is, in lijn met de verwachting, slechts van toepassing op een heel beperkt aantal belastingplichtigen en de bijheffingen zijn over het algemeen beperkt in omvang, een enkele uitzondering daargelaten. Enkele bedrijven zijn werkzaam in sectoren waar bijvoorbeeld het tonnageregime van toepassing is of vaak de innovatiebox toegepast wordt. Gezien de geringe omvang van de bijheffing per belastingplichtige is het beeld dan ook dat de minimumbelasting vrijwel geen invloed heeft op de werking van het innovatieboxregime.
In het Belastingplan 2027 wordt voorgesteld om de forfaitaire regeling in de innovatiebox te verruimen. Deze regeling is bedoeld om de innovatiebox toegankelijker te maken voor het midden- en kleinbedrijf. Gelet op de doelgroep, ligt het niet voor de hand dat het hier gaat om belastingplichtigen die binnen de reikwijdte van de minimumbelasting vallen (omzet van € 750 miljoen en meer).

De leden van de fractie van het CDA vragen of de innovatiebox mogelijk wel als production-based tax incentive kan kwalificeren en wat daarvan de gevolgen zouden zijn. Binnen het Side-by-Side-pakket kunnen zowel uitgavengerelateerde als productiegerelateerde fiscale stimuleringsregelingen voor de veiligehavenregel kwalificeren. Voor de productiegerelateerde categorie moet het fiscale voordeel rechtstreeks worden berekend aan de hand van het

productievolume van materiële goederen in de staat die het voordeel verleent. Een voordeel dat wordt berekend op basis van de productiewaarde, verkoopopbrengsten of winst voldoet niet aan dit criterium.[44] De innovatiebox voldoet niet aan deze voorwaarden. Het fiscale voordeel is gebaseerd op de voordelen uit kwalificerende immateriële activa en niet op het productievolume in Nederland. Ook wanneer die activa bij de productie van goederen worden gebruikt, blijft het innovatieboxvoordeel op die voordelen gebaseerd. De innovatiebox kwalificeert in haar huidige vorm daarom evenmin als productiegerelateerde stimuleringsmaatregel. Voor kwalificatie langs die route zou een inhoudelijk andere vormgeving nodig zijn.

De leden van de fractie van het CDA vragen of Nederland niet zou moeten kijken naar het introduceren van een kwalificerende fiscale regeling voor strategische technologie, innovatie en R&D. Deze leden vragen of het kabinet bereid is te verkennen wat ervoor nodig zou zijn om zo een regeling vorm te geven binnen het Nederlandse fiscale stelsel. Zoals hiervoor al opgemerkt, is het kabinet daarom bereid breder te bezien hoe het fiscale innovatie-instrumentarium in de winstsfeer zich verhoudt tot de wereldwijde minimumbelasting en de kwalificerende fiscale stimuleringsregeling-veiligehavenregel.

Tot slot vragen de leden van de fractie van het CDA of het kabinet in kaart kan brengen welke EU-lidstaten hun innovatie en R&D stimulering inmiddels hebben vormgegeven als kwalificerende fiscale regelingen. Binnen het Inclusive Framework is afgesproken een doorlopend monitoringproces voor kwalificerende fiscale stimuleringsregelingen te ontwikkelen. Daarbij wordt gecoördineerd beoordeeld of regelingen als zogenoemde *Related Benefits* moeten worden aangemerkt. Regelingen waarvoor dat het geval is, worden uitgesloten van de behandeling als kwalificerende fiscale stimuleringsregeling.[45]

**Wetsvoorstel wet werkelijk rendement box 3 en novelle**

Mevrouw Van Eijk van de fractie van de VVD heeft het kabinet gevraagd om een uitgebreide reactie over de uitvoering van vier moties over onroerende zaken in box 3. Er zijn echter meer moties aangenomen bij de behandeling van de Wet werkelijk rendement box 3 en tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen. De moties waarnaar mevrouw Van Eijk heeft gevraagd, zijn de motie-Grinwis over het percentage van de vastgoedbijtelling, de motie-Van Eijk over de tegenbewijsregeling voor het eigen gebruik van onroerende zaken, de motie-van Dijk over een onderzoek naar het rendement op vakantiewoningen en de motie-Grinwis/Vermeer over de nadelen met betrekking tot de leegwaarderatio.

I. Motie-Grinwis c.s. over het actualiseren van de vastgoedbijtelling
De motie-Grinwis c.s. verzoekt het kabinet het vastgoedbijtellingspercentage te actualiseren op basis van de meest recente en representatieve data, bij voorkeur voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Wet werkelijk rendement box 3 per 1 januari 2028 en dit vervolgens periodiek te blijven actualiseren.[46] De vastgoedbijtelling is vooralsnog vastgesteld op 3,35% op basis van een onderzoek door SEO Economisch Onderzoek uit 2024.[47] Dit percentage is gebaseerd op data

[44] OESO, *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), Side-by-Side Package*, januari 2026, hoofdstuk 4, paragrafen 9–11, blz. 72–73.
[45] OESO, *Tax Challenges Arising from the Digitalisation of the Economy – Global Anti-Base Erosion Model Rules (Pillar Two), Side-by-Side Package*, januari 2026, hoofdstuk 4, paragrafen 17-18, blz. 74.
[46] Kamerstukken II 2025/26, 36748, nr. 15.
[47] Kamerstukken II 2023/24, 2024D25881.

uit de jaren 2019 tot en met 2021. Het kabinet is voornemens begin 2027 opnieuw extern onderzoek te laten doen naar de hoogte van de vastgoedbijtelling op basis van dan beschikbare data (naar verwachting data uit het jaar 2024). Deze actualisatie sluit zo goed als mogelijk aan bij het jaar van inwerkingtreding van de Wet werkelijk rendement box 3 (2028). Het kabinet zal een eventuele wijziging van de hoogte van de vastgoedbijtelling opnemen in het Belastingplan 2028. Zoals bij de behandeling van het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3[48] is aangegeven, is het kabinet voornemens de hoogte van het vastgoedbijtellingspercentage periodiek te gaan actualiseren.[49]

II. Motie-Van Eijk c.s. over twee tegenbewijsregelingen bij onroerende zaken

De motie-Van Eijk c.s.[50] verzoekt het kabinet een verkenning te doen naar een uitvoerbare tegenbewijsregeling voor:

(i) het werkelijke voordeel van eigen gebruik van onroerende zaken, en
(ii) de beginwaarde van vastgoed in box 3.

Ten aanzien van deze verkenning kan ik als volgt antwoorden. Het eerste onderdeel van de motie-Van Eijk c.s. ziet op de introductie van de vastgoedbijtelling in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3. Deze vastgoedbijtelling is van toepassing wanneer een onroerende zaak niet wordt verhuurd of voor minder dan 90% wordt verhuurd mits de huuropbrengst lager is dan het bedrag van de vastgoedbijtelling. De vastgoedbijtelling belast het beschikbaar zijn van de onroerende zaak voor gebruik (eigen gebruik, verhuur of andere doeleinden) als inkomen. De omvang van dat inkomen in natura wordt vastgesteld op basis van de economische huurwaarde van de betreffende onroerende zaak. Dat is de huur die de belastingplichtige in een open markt zou kunnen ontvangen. De vastgoedbijtelling ziet dus niet alleen specifiek op het voordeel uit eigen gebruik van onroerende zaken. Het bepalen van de economische huurwaarde van een dergelijke onroerende zaak is zowel voor de belastingplichtige als voor de Belastingdienst erg ingewikkeld. Om redenen van eenvoud, uitvoerbaarheid en doenvermogen is in het wetsvoorstel dan ook voorgesteld om de economische huurwaarde van een onroerende zaak forfaitair te bepalen door middel van de (bruto) vastgoedbijtelling. Hierbij moet in ogenschouw worden genomen dat de werkelijke kosten aftrekbaar zijn van de vastgoedbijtelling. De ruwheid die inherent is aan een forfaitaire regeling, zoals genoemd door de Hoge Raad[51], geeft aanleiding om bij het vaststellen van de vastgoedbijtelling een aanzienlijke voorzichtigheidsmarge in te bouwen ten opzichte van de gemiddelde huurwaarde. Daarom is gekozen voor een brutohuurwaarde die behoort bij het tiende percentiel van de verdeling. Dat betekent dat 90% van de woningen een hogere brutohuurwaarde heeft dan waar in het gekozen percentage rekening mee is gehouden. De brutohuurwaarde van het tiende percentiel is 3,35%. Het kabinet is voornemens om de hoogte van de vastgoedbijtelling periodiek te actualiseren en nader onderzoek te doen naar de rendementen op vakantiewoningen. Dit sluit aan bij respectievelijk de aangenomen motie-Grinwis[52] c.s. en de aangenomen motie- van Dijk[53] c.s. Het kabinet vindt een tegenbewijsregeling voor het werkelijke voordeel van eigen

[48] Kamerstukken I 2025/26, 36748, EK F.

[49] Als deze actualisatie dusdanig wordt vormgegeven dat het een structuurwijziging betreft, dan kan dit vanwege het verwerken in de voorlopige aangifte op zijn vroegst per belastingjaar 2029.

[50] Kamerstukken II 2025/26, 36748, nr. 41.

[51] HR 24 december 2021, ECLI:NL:HR:2021:1963.

[52] Kamerstukken II 2025/26, 36748, nr. 15.

[53] Kamerstukken II 2025/26, 36748, nr. 26.

gebruik dan ook niet nodig. Overigens is een tegenbewijsregeling voor de uitvoering vanwege de daarmee gepaard gaande complexiteit ook niet wenselijk.
Het tweede onderdeel van de motie-Van Eijk c.s. ziet op de openingsbalanswaarde voor woningen in box 3 (hierna: de verkrijgingsprijs). Bij inwerkingtreding van de Wet werkelijk rendement box 3 per 1 januari 2028 is deze verkrijgingsprijs voor woningen gelijk aan de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2028. De keuze voor de WOZ-waarde is gemaakt vanwege de eenvoud en herkenbaarheid voor belastingplichtigen die een woning in box 3 bezitten. Het gebruikmaken van de WOZ-waarde als verkrijgingsprijs van woningen per 1 januari 2028 sluit namelijk aan bij de huidige systematiek waarbij voor woningen de WOZ-waarde in aanmerking wordt genomen. De huidige systematiek gaat overigens uit van de WOZ-waarde die is gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari van het vorige jaar (t-1). In het wetsvoorstel is gekozen voor de WOZ-waarde die is gebaseerd op de waardepeildatum 1 januari 2028. Hierdoor wordt voorkomen dat de waardeontwikkeling over 2027 wordt belast onder het nieuwe box 3-stelsel dat op 1 januari 2028 ingaat. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is dat deze WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2028 pas begin 2029 beschikbaar komt.
De WOZ-waarde sluit qua wetssystematiek en in de praktijk aan bij de waarde in het economische verkeer. Het kabinet wijst in dit kader naar het rapport van de Waarderingskamer uit 2025 over de aansluiting van de WOZ-waarden op de markt.[54] Uit genoemd rapport blijkt dat de markt op de waardepeildatum goed wordt weerspiegeld in de WOZ-waarden en dat de marktontwikkeling goed wordt gereflecteerd als de WOZ-waarden in de tijd tegen de verkopen worden afgezet. Mocht een belastingplichtige de WOZ-waarde in een voorkomend geval onjuist achten, dan staat het hem uiteraard vrij om in 2029 tijdig bezwaar te maken tegen de hoogte van de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2028 van zijn box 3-woning bij de gemeente. Hiermee is in principe voorzien in een mogelijkheid om tegenbewijs te leveren. Het kabinet vindt een tweede tegenbewijsregeling voor de WOZ-waarde met waardepeildatum 1 januari 2028 als verkrijgingsprijs van de woning dan ook niet nodig. Overigens is een tweede tegenbewijsregeling voor de uitvoering vanwege de daarmee gepaard gaande complexiteit ook niet wenselijk. Ook een opslag op de WOZ-waarde is volgens het kabinet niet nodig. Dit zou in veel gevallen namelijk leiden tot een fiscale bevoordeling van woningen ten opzichte van andere bezittingen in box 3.

III. Motie-van Dijk c.s. over rendementen op vakantiewoningen

De motie-van Dijk c.s. verzoekt het kabinet aanvullend onderzoek te doen naar rendementen op specifiek vakantiewoningen en een juridische analyse te doen ten aanzien van een houdbare vastgoedbijtelling voor vakantiewoningen in eigen bezit.[55] Het kabinet is voornemens begin 2027 extern onderzoek te laten doen naar de rendementen op specifiek vakantiewoningen. Zoals ook in de reactie op de motie van het lid Grinwis is aangegeven, zal het kabinet een eventuele wijziging van de hoogte van de vastgoedbijtelling opnemen in het Belastingplan 2028. Ten aanzien van het verzoek om de juridische analyse van een houdbare vastgoedbijtelling heeft het kabinet in de nota naar aanleiding van het tweede verslag[56] bij het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 geantwoord dat de vastgoedbijtelling volgens het kabinet, op basis van eigen juridische analyse, juridisch houdbaar is, aangezien het forfait goed aansluit bij de werkelijkheid en er bovendien een ruime voorzichtigheidsmarge is ingebouwd.

[54] Onderzoek aansluiting WOZ-waarden op marktniveau 2018-2022, Waarderingskamer (8 april 2025).
[55] Kamerstukken II, 2025/26, 36748, nr. 26.
[56] Kamerstukken I 2025/26, 36748, EK, H.

IV. Motie-Grinwis/Vermeer over de leegwaarderatiocorrectie

De motie-Grinwis/Vermeer verzoekt het kabinet de nadelen van de leegwaarderatiocorrectie bij de beginwaarde van een woning bij inwerkingtreding van het nieuwe box 3-stelsel onafhankelijk te onderzoeken, met name voor de beschikbaarheid van particulier betaalbaar verhuurde huizen en de Kamer te informeren over de uitkomsten en de eventuele consequenties voor de omgang met de leegwaarderatio bij het bepalen van de beginwaarde.[57] In het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 is een overgangsbepaling[58] opgenomen waarin is geregeld dat de beginwaarde (verkrijgingsprijs) van het nieuwe box 3-stelsel gelijk is aan de WOZ-waarde[59] met waardepeildatum 1 januari 2028 en waarop de regeling leegwaarderatio van overeenkomstige toepassing is verklaard. De regeling leegwaarderatio corrigeert bij verhuurde woningen waarvoor huurbescherming geldt de WOZ-waarde (leegwaarderatiocorrectie).[60] De WOZ-waarde houdt namelijk geen rekening met de verhuurde staat van de woning, terwijl een verhuurde staat gevolgen kan hebben voor de waarde. Volgens het kabinet is het dan ook passend om bij het bepalen van de beginwaarde op 1 januari 2028 de WOZ-waarde voor verhuurde woningen met huurbescherming te corrigeren voor de leegwaarderatio. Mocht in voorkomende gevallen de belastingplichtige de WOZ-waarde onjuist achten, dan staat het hem uiteraard vrij om tijdig bezwaar te maken tegen de hoogte van de WOZ-waarde van zijn box 3-woning bij de gemeente.

Op dit moment bestaat de mogelijkheid om tegenbewijs te leveren wanneer de volgens de leegwaarderatio berekende waarde te hoog is vastgesteld. Dat blijkt uit twee arresten van de Hoge Raad[61] die per 2026 zijn gecodificeerd.[62] Hieruit volgt dat als de volgens de leegwaarderatio berekende waarde van de verhuurde woning 10% of meer hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning, volgens de Hoge Raad niet wordt voldaan aan de doelstelling van de wetgever, te weten een zo goed mogelijke benadering van de waarde in het economische verkeer. Daarom moet in dat geval worden uitgegaan van de waarde in het economische verkeer van de verhuurde woning op de WOZ-waardepeildatum in plaats van de volgens de leegwaarderatio berekende waarde. Overeenkomstig de genoemde arresten van de Hoge Raad wordt van de belastingplichtige verlangd dat hij stelt en in geval van gemotiveerde betwisting door de inspecteur ook aannemelijk maakt dat de volgens de leegwaarderatio vastgestelde waarde van de verhuurde woning 10% of meer hoger is dan de waarde in het economische verkeer van die woning in verhuurde staat op de WOZ-waardepeildatum. Onderzocht wordt of de arresten ook in de omgekeerde situatie – waarin de volgens de leegwaarderatio vastgestelde waarde van de verhuurde woning 10% of meer lager is dan de waarde in het economische verkeer van die woning in verhuurde staat op de WOZ-waardepeildatum – moeten worden toegepast. Dit kan leiden tot een toename van de uitvoeringslast voor de Belastingdienst en een budgettaire derving.

---

[57] Kamerstukken II 2025/26, 36748, nr. 34.

[58] Artikel 10a.31, tweede lid, Wet IB 2001, dat is opgenomen in het wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3.

[59] Zie ook de motie-Van Eijk c.s. over de openingsbalanswaarde voor woningen in box 3, Kamerstukken II 2025/26, 36748, nr. 41.

[60] Voor de regeling leegwaarderatio wordt uitgegaan van een bepaald percentage van de WOZ-waarde van de woning dat wordt bepaald aan de hand van de huuropbrengst. De leegwaarderatio geldt onder omstandigheden eveneens voor een pachtovereenkomst die voor ten minste twaalf jaar is aangegaan.

[61] HR 3 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:812, voor de Wet IB 2001 en HR 23 september 2016, ECLI:NL:HR:2016:2135, voor de SW 1956.

[62] Artikel 17a, zesde lid, van het Uitvoeringsbesluit inkomstenbelasting 2001 en artikel 10a, zesde lid, van het Uitvoeringsbesluit Successiewet 1956.

De heer Stultiens vraagt om een toezegging dat de motie Grinswis c.s.[63] wordt uitgevoerd. In die motie wordt verzocht het heffingsvrij rendement in box 3 te verhogen ten opzichte van het plan dat het kabinet had en als dekking in ieder geval de belastingconstructie papieren schenkingen aan te pakken door middel van modernisering van de rekenrente. Modernisering van de rekenrente en levensverwachtingen in de schenk- en erfbelasting kan het fiscale voordeel van papieren schenkingen doen afnemen en het gebruik van papieren schenkingen afremmen. Naast het moderniseren van de rekenrente en levensverwachtingen is er nog een andere maatregel denkbaar die ervoor zorgt dat papieren schenkingen naar verwachting nauwelijks meer zullen voorkomen. Een papieren schenking leidt tot een schuld van de schenker aan de begiftigde. Als de aflossing van die schuld zou worden aangemerkt als een fictieve schenking of een fictieve erfrechtelijke verkrijging, dan wordt het progressievoordeel over de hoofdsom van de papieren schenking volledig weggenomen. De twee mogelijke maatregelen zijn nader beschreven op pagina’s 261 en 262 van de Voorjaarsnota 2026.[64] Het moderniseren van de rekenrente en levensverwachtingen in de schenk- en erfbelasting kent een lastenrelevante structurele budgettaire opbrengst van € 153 miljoen vanaf 2028. Het introduceren van de fictieve verkrijgingen leidt tot een lastenrelevante structurele budgettaire opbrengst van € 157 miljoen vanaf 2027. Als beide maatregelen zouden worden genomen, is de lastenrelevante structurele budgettaire opbrengst € 157 miljoen in 2027 en € 274 miljoen vanaf 2028. Het kabinet werkt op dit moment aan een andere dekking voor de box 3 novelle. De motie Grinwis c.s. wordt daarin meegenomen.

De heer Stultiens vraagt waarom het kabinet het box 2 tarief tijdelijk verlaagt en daarmee een belastingkorting geven aan aanmerkelijkbelanghouders. Het tijdelijk verlagen van het hoge box 2 tarief betreft inderdaad een belastingkorting en heeft als voordeel dat het een prikkel vormt voor ab-houders om eerder dividend uit te keren. Dit zorgt op de korte termijn voor extra belastingontvangsten die kunnen worden ingezet als aanvullende financiering van de verruiming van de vermogenswinstbelasting vanaf 2028. Tevens komt het kabinet met de maatregel tegemoet aan ab-houders die geraakt worden door de maatregel die de grens van excessief lenen in stappen verlaagd van €500.000 naar € 100.000. Deze laatste maatregel betreft juist een structurele lastenverzwaring voor ab-houders en geldt eveneens als dekking voor de verruiming van de vermogenswinstbelasting. Met deze maatregel pakt het kabinet ook belastingontwijking aan omdat middels lenen van de eigen bv in privé over vermogen uit de bv kan worden beschikt zonder box 2 belasting te betalen. Hierdoor kan langdurig belasting worden uitgesteld. Het beperken van de excessieve leningsgrens naar € 100.000 in stappen van € 80.000 per jaar vanaf 2027 beschouwd het kabinet als een serieuze verdere inperking nadat in 2023 voor het eerst een excessieve leningsgrens is ingevoerd. Het kabinet legt de rekening dus wel degelijk bij ab-houders. Het kabinet is ten slotte druk bezig met de invulling van de benodigde resterende dekking. Het kabinet beoogt daarbij de dekking zoveel mogelijk te zoeken binnen het vermogensdomein. Uiterlijk 2 november ontvangt de Kamer het aangepaste dekkingsvoorstel.

Mevrouw van Dijk vraagt naar de alternatieve dekkingsopties voor box 3, en verwijst naar het verlaagde tarief in de vennootschapsbelasting. Het lage tarief is eind 2024 door het Centraal Planbureau geëvalueerd als beperkt doeltreffend en ondoelmatigen dat het bevorderen van ondernemer- en invetseringsklimaat veel

[63] Kamerstukken II 2026/27, 37020 IX, nr. 33.
[64] Kamerstukken II 2025/26, 36915, nr. 1.

gerichter kan. De begrotingsregels schrijven voor dat dekking zoveel mogelijk binnen hetzelfde domein wordt gezocht. Box 3 en het verlaagde Vpb-tarief vallen allebei in het domein vermogen. Met de aanpassing van box 3 beoogt het kabinet ook een productief investeringsklimaat. Het kabinet heeft vooralsnog niet voor het verhogen van het verlaagde Vpb-tarief gekozen voor de ontstane derving in box 3 en informeert uw Kamer uiterlijk 2 november over de voorgestelde dekking.

Mevrouw van Dijk vraagt waarom informatie over het invoeren van meerdere tariefschijven in box 3 niet inzichtelijk kan worden gemaakt. Er wordt momenteel gewerkt aan een kwantitatieve inschatting. Ik verwacht deze in de aanloop naar de plenaire behandeling van het Belastingplan te kunnen delen. Daarvoor zijn verschillende aanpassingen in de ramingsprogrammatuur nodig en dienen de complexe gedragseffecten die uit de maatregel volgen zorgvuldig te worden gewogen.
Daarnaast heeft het kabinet in de nota naar aanleiding van het verslag toegelicht hoe het kijkt naar het invoeren van meerdere tarieven als dekkingsopties voor de versnelde overstap naar een vermogenswinstbelasting (VWB) per 2028. Daarbij spelen een aantal overwegingen.
Allereerst betreft het invoeren van meerdere tarieven een grote structuurwijziging voor de Belastingdienst en is deze maatregel daardoor niet op korte termijn uitvoerbaar. Omdat het grootste deel van de derving door invoering van een VWB in de eerste jaren na invoering valt (vanaf 2028), is een progressief tarief daardoor geen oplossing voor de derving in de eerste jaren.
Daarnaast is er ook geen garantie dat meerdere tarieven tot een hogere budgettaire opbrengst leiden vanwege de dubbele impact op het ‘lock-in effect’. Bij een VWB wordt belasting pas geheven bij realisatie van de winst, waardoor beleggers een prikkel hebben om verkoop uit te stellen. Een nieuw (progressief) tarief zou dit kunnen mitigeren omdat belastingplichtigen door meerdere tariefschijven worden verleid om een deel van hun winsten eerder te nemen. Tegelijkertijd kan het ook de lock-in prikkel juist versterken bij hoge vermogenswinsten die niet over meerdere jaren kunnen worden verdeeld zoals bij vastgoed. Deze vermogenswinsten worden dan tegen een hoger tarief belast wat een effect kan hebben op de prikkel om uit te stellen.
In aanvulling daarop geldt dat een hoger tarief in box 3 kan leiden tot omvangrijke gedragseffecten vanwege een verstoring van het globale evenwicht met box 2. In de nota naar aanleiding van het verslag zijn door de Kamer meerdere varianten voorgesteld met een nieuw (hoog) tarief van 40% of hoger. Het kabinet verwacht dat bij tarieven boven de 38% er een groot gedragseffect zal optreden in de vorm van een verschuiving van vermogen naar box 2. Hierdoor worden de mogelijkheden voor meeropbrengsten ten opzichte van het basispad door progressieve tarieven sterk beperkt.

Mevrouw Van Dijk vraagt of we een structurele indexatie van de schijfgrens van de WBSO kunnen dekken uit het WBSO-budget. Mevrouw Van Dijk c.s. heeft middels een motie al eerder verzocht om een structurele indexering van de schijfgrens, binnen de budgettaire kaders van de WBSO.[65] Zoals in de Nota naar aanleiding van het Verslag al aangegeven wil het kabinet graag de flexibiliteit die nu bestaat ten aanzien van aanpassingen aan de schijfgrens behouden en is het kabinet daarom geen voorstander van een vaste jaarlijkse indexatie. De schijfgrens kan momenteel al jaarlijks door de Minister van Economische Zaken en Klimaat worden verhoogd of verlaagd. Bij een overschot aan budget uit een

[65] Tweede Kamer, vergaderjaar 2025–2026, 36 812, nr. 85.

voorgaand jaar, kan de schijfgrens dan ook makkelijk worden verhoogd in het aankomende jaar.

Mevrouw Van Dijk vraagt verder wat het zou betekenen als de structurele indexering van de eersteschijfgrens, wat structureel € 20 miljoen kost, gedekt zou worden door een verlaging van het percentage van de tweede schijf. Verder vraagt zij of het niet nuttiger is om de overschotten, in plaats van aan het budget toe te voegen, deze daarvoor in te zetten. Om € 20 miljoen te dekken zal het percentage van de tweede schijf met ongeveer 0,4% omlaag moeten. Hoewel dit een beperkte verlaging is van het percentage in de tweede schijf, stel ik toch voor de huidige werkwijze te handhaven om flexibiliteit in de regeling en sturing op allocatie van het budget te behouden. Als de schijfgrens standaard geïndexeerd wordt terwijl er tegelijkertijd een tekort van het voorgaande jaar verrekend moet worden, kan dit betekenen dat de tarieven omlaag gebracht moeten worden - wat wederom nadelig zou zijn voor de stabiliteit van de regeling. Omdat de schijfgrens het afgelopen jaar is geïndexeerd en er met de aanpak beschreven in de WBSO Prinsjesdagbrief 2027[66] aanzienlijke verruiming van de scope van de regeling aankomt, handhaaf ik komend jaar de schijfgrens en zal ik indexering van de schijfgrens volgend jaar heroverwegen. Indexering van de schijfgrens heeft een beperkt effect op de totale effectiviteit van de regeling, waardoor ik de andere aanpassingen uit de Prinsjesdagbrief WBSO 2027 nu zwaarder laat wegen.

De heer Grinwis vraagt het kabinet te onderbouwen waarom een vermogensbelasting met een samenloopbepaling niet eenvoudiger uitvoerbaar is dan een belasting op het werkelijke rendement. Hij geeft daarbij aan de voorkeur te hebben voor een vermogensbelasting met een tarief van 1% tot 1,5%, of met een progressie van tarieven van 1% en 2%.
Het kabinet verduidelijkt graag het antwoord in de nota naar aanleiding van het verslag bij het Belastingplan 2027. Voor een vermogensbelasting met een samenloopbepaling moet de Belastingdienst het werkelijke rendement vaststellen en controleren. Naast een systeem voor de vermogensbelasting moet daarvoor ook een systeem worden ontwikkeld voor het bepalen van het inkomen uit vermogen.
Iedere belastingplichtige kan een beroep doen op de samenloopbepaling. Ook als weinig belastingplichtigen een beroep doen op de samenloopbepaling, zal er een systeem moeten worden ontwikkeld. Een vermogensbelasting met een samenloopbepaling is dus naar verwachting niet eenvoudiger uit te voeren dan een belasting op het werkelijke rendement.

Mevrouw Van Brenk geeft aan dat het zinloos is om vast te houden aan het geprikte 'piketpaaltje' van 9 miljard euro (het historische hoogtepunt qua box 3-opbrengst) en vraagt of deze benadering, waarbij ook de dekking binnen box 3 of het vermogensdomein voor een nieuw stelsel geen must is, de Belastingdienst en de politiek niet juist ademruimte geeft om een juridisch waterdicht nieuw box 3-stelsel op te tuigen dat pas echt stabiel is. De novelle uitbreiding vermogenswinstbelasting box 3, die op dit moment ter advisering bij de Raad van State ligt, geeft gehoor aan de kritiek in beide Kamers (en van de Raad van State) ten aanzien van de vermogensaanwassystematiek in het oorspronkelijke wetsvoorstel Wet werkelijk rendement box 3 (WWR). Tijdens parlementaire behandeling van het oorspronkelijke wetsvoorstel WWR is gebleken dat onvoldoende maatschappelijk en politiek draagvlak bestaat voor een vermogensaanwasbelasting als structureel onderdeel van het nieuwe box 3-

[66] Kamerstukken II 2026-2027, 32 637, nr. 777.

stelsel. Na een afweging van verschillende scenario's is de uitkomst dat draagvlak bestaat voor invoeren van een stelsel op basis van werkelijk rendement (op basis van een vermogenswinstbelasting) dat belangrijke voordelen heeft ten opzichte van het huidige forfaitaire stelsel met een tegenbewijsregeling. Door per 1 januari 2028 zoveel mogelijk onder de vermogenswinstbelasting te laten vallen, voorziet het kabinet burgers zo snel mogelijk van de nodige duidelijkheid over het belasten van vermogen. Het kabinet ziet er daarbij op toe dat maatschappelijk gewenste snelheid niet ten koste moet gaan van de kwaliteit van wetgeving. De Belastingdienst werkt momenteel aan een inschatting van de uitvoerbaarheid. Eind oktober is de uitvoeringstoets gereed en wordt duidelijk of het voorstel uitvoerbaar is en wat de gevolgen zijn voor de Belastingdienst, burgers en ketenpartners. De uitvoeringstoets zal ik u doen toekomen bij het indienen van de novelle, uiterlijk op 2 november. Het kabinet hecht er in het kader van stabiele overheidsfinanciën aan dat de budgettaire derving wordt gedekt.

Mevrouw van Brenk vraagt om een overzicht van alle maatregelen die zijn genomen met betrekking tot box 3 sinds het Kerstarrest van de Hoge Raad in 2021. Ook vraagt mevrouw van Brenk of de indruk kan worden weggenomen dat met deze maatregelen de box 3 opgave al is opgehaald om ook de versnelde overstap naar een vermogenswinstbelasting (VWB) per 2028 te dekken. Eerdere kabinetten zijn op diverse momenten geconfronteerd met de kosten van verschillende Hoge Raad arresten over box 3. Deze kosten zijn dan ook op verschillende momenten betrokken in budgettaire besluitvorming, te beginnen bij de Voorjaarsnota in 2022. In de regel kijkt het kabinet bij deze besluitvormingsmomenten naar het geheel van mee- en tegenvallers en beleidswensen. Dit maakt in principe niet mogelijk om specifieke maatregelen 1-op-1 toe te wijzen aan de kosten voor box 3. Met deze kanttekening geeft de onderstaande tabel een zo goed mogelijk overzicht van de maatregelen die zijn genomen.

*Tabel: overzicht dekkingsmaatregelen inkomstenkader box 3 per budgettaire nota (bedragen in miljoenen euro's)*

| | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 | 2026 | 2027 |
|---|---|---|---|---|---|---|
| **Voorjaarsnota 2022 (tabel 12)** | | | | | | |
| Hoge Raad arrest box 3 (Kerstarrest) | -2800 | -380 | -380 | 0 | 0 | 0 |
| Box 3: voornemen tot verhoging heffingsvrije vermogen (HVV) terugdraaien | 0 | 100 | 200 | 300 | 300 | 300 |
| Box 2: introductie twee schijven 26% en 29,5% per 2024 | 0 | 70 | 70 | 70 | 70 | 70 |
| Box 2: doelmatigheidsmarge van 25% naar 15% | 0 | 321 | 301 | 281 | 260 | 248 |
| Box 2 en 3: afbouw algemene heffingskorting met verzamelinkomen | 0 | 0 | 0 | 352 | 352 | 352 |
| **Miljoenennota 2023 (tabel 3.1)** | | | | | | |
| Uitstel invoering stelsel werkelijk rendement (WWR) box 3 met 1 jaar | 0 | 0 | 0 | -385 | 0 | 0 |
| Geen specifieke dekkingsmaatregel aan te wijzen | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. | n.v.t. |
| **Miljoenennota 2024 (tabel 2.2.1)** | | | | | | |
| Uitstel nieuwe box 3 stelsel van 2026 naar 2027 | 0 | 0 | 0 | 0 | -395 | 0 |
| Box 3: HVV niet indexeren in 2024 en tarief enkel in 2024 +1%-punt | 0 | 0 | 235 | 89 | 89 | 0 |
| **Miljoennennota 2025 (tabel 6)** | | | | | | |
| Uitspraak Hoge Raad box 3 6 juni 2024 | 0 | 0 | -6385 | -1695 | -1751 | 0 |
| Infaseren koopkrachtenveloppen (maatregel 1 | 0 | 0 | 0 | 1350 | 800 | 350 |

| | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|
| hoofdlijnenakkoord) | | | | | | |
| Versnellen verhoging Algemeen Werkloosheidsfonds-premie naar 2025 | 0 | 0 | 0 | 245 | 0 | 0 |
| Terugdraaien verlaging box 3-tarief | 0 | 0 | 0 | 100 | 100 | 100 |
| Verhogen Arbeidsongeschiktheidsfonds-premie met circa 0,03%-punt | 0 | 0 | 0 | 80 | 80 | 80 |
| **Voorjaarsnota 2025 (tabel 12)** | | | | | | |
| Uitstel WWR box 3 inclusief niet voorinvullen eigen gebruik | 0 | 0 | 0 | 190 | -189 | -2381 |
| Versneld afbouwen Wet Hillen t/m 2041* | 0 | 0 | 0 | 0 | 15 | 29 |
| Totaal | **-2800** | **111** | **-5959** | **977** | **-269** | **-852** |

2025-0000542250

** In de Voorjaarsnota 2025 is voorgesteld om het uitstellen van de invoering van de WWR naar 2028 te dekken met het verhogen van het forfait voor overige bezittingen en het verlagen van het HVV. Dit is echter per amendement teruggedraaid en vervangen met het versneld afbouwen van de Wet Hillen.*[67]

De som van deze maatregelen laat zien dat er geen sprake is van een overschot. Het kabinet heeft in de startnota de budgettaire kaders vastgesteld en de versnelde overstap naar een VWB leidt ten opzichte daarvan tot een derving die gedekt moet worden.

**Overig**

De heer Stultiens heeft gevraagd naar de Nederlandse inzet in de Europese discussie over het invoeren van een overwinstbelasting bij energiebedrijven en de uitvoering van de Kamermotie Klaver/Paternotte hierover.[68] In lijn met deze motie heeft Nederland in de Eurogroep van 4 mei jl. aan de Commissie een oproep gedaan tot nadere analyse van het ontstaan van eventuele overwinsten bij energiebedrijven en het verkennen van de juridische mogelijkheden voor het invoeren van een belasting op overwinsten. De Europese Commissie had daarop aangegeven geen noodzaak te zien tot een dergelijke verkenning. Het kabinet heeft deze oproep daarom herhaald in de Ecofinraden van september en oktober. In deze laatste Ecofinraad heeft Eurocommissaris Hoekstra op de oproep van onder andere Nederland voorgesteld om een expertgroep met lidstaten en de Commissie in te stellen om prijzen, winstmarges, *best practices* en de voor- en nadelen van verdere maatregelen te onderzoeken. Het merendeel van de lidstaten heeft hier positief op gereageerd. Nederland zal hieraan deelnemen. Nederland wil graag een open gesprek wil voeren op basis van een economische en juridische analyse van de overwinsten bij energiebedrijven. Het kabinet heeft een eerdere brief op initiatief van de Duitse Minister van Financiën in augustus jl. niet ondertekend, omdat deze brief al voorsorteerde op een oplossingsrichting.

De heer Stultiens vraagt hoe de staatssecretaris de motie Stultiens[69] gaat uitvoeren en wanneer de Kamer de resultaten kan verwachten. De motie constateert dat uit een onderzoek in Frankrijk is gebleken dat een grote groep Franse miljonairs geen inkomstenbelasting betaalt en vraagt het kabinet om een vergelijkbaar onderzoek in Nederland uit te voeren waaruit duidelijk wordt hoeveel miljonairs in Nederland geen of nauwelijks inkomstenbelasting betalen. Ik wil allereerst aangeven dat in Frankrijk is gekeken naar een specifieke groep vermogenden, namelijk huishoudens met een vastgoedbezit met een netto

[67] Kamerstukken II 2025/26, 38 812, nr. 47.
[68] Kamerstukken II 2025/26, 36933, nr. 9.
[69] Kamerstukken II, 2026/27, 31066, nr. 1567.

waarde van minstens € 1,3 miljoen. Deze huishoudens zijn onderworpen aan de Impôt sur la Fortune Immobilière (IFI), dat is de Franse vermogensbelasting die uitsluitend van toepassing is op vastgoedvermogen. Het gaat hier om zowel om particulier vastgoedbezit zoals dat in Nederland in box 1 en box 3 wordt belast als indirect aangehouden vastgoedbezit via aandelen van een vennootschap dat in box 2 wordt belast. De aangifte voor de IFI dient jaarlijks gelijktijdig met de aangifte inkomstenbelasting (Impôt sur le Revenu, IR) ingediend te worden. De aanleiding voor het Franse onderzoek was de bewering van een voormalig minister van Financiën dat duizenden grote Franse vermogens geen inkomstenbelasting betaalden omdat hun officiële fiscale referentie-inkomen nul was. Vervolgens hebben Franse parlementariërs een specifiek informatieverzoek ingediend bij de minister van Financiën hiernaar. Dat het Franse parlement heeft gevraagd naar het aantal personen met een bezit van meer dan € 1,3 miljoen aan vastgoed dat nauwelijks of geen inkomstenbelasting heeft dus daarmee te maken dat voor deze groep personen een specifieke belasting geldt en dat deze personen hun aangifte vermogensbelasting gelijktijdig met de aangifte inkomstenbelasting moeten indienen. Daarmee heeft de Franse Belastingdienst gelijktijdig al het (directe en indirecte aangehouden) vastgoedvermogen van deze huishoudens in beeld en hun fiscaal relevante inkomen. Ik wil benadrukken dat het hier gaat om een specifieke groep miljonairs in Frankrijk, namelijk die met meer dan € 1,3 miljoen aan vastgoed. Er is niet gekeken naar bezit van ander type vermogen zoals spaargelden aandelen en aanmerkelijk belang in andere activa dan vastgoed, pensioenregelingen, ondernemingsvermogen anders dan vastgoed.
In Nederland kennen we een dergelijke vermogensbelasting niet.[70] Ik ben hier uitgebreid op ingegaan bij de beantwoording van het schriftelijk overleg over de aanpak van belastingontwijking.[71] In die beantwoording heb ik ook aangegeven dat het voor de Nederlandse situatie om een vele malen ingewikkeldere exercitie gaat om specifiek voor alle huishoudens met een totale waarde aan vastgoed van meer dan € 1 miljoen na te gaan wat zij in enig jaar aan inkomstenbelasting hebben betaald. En dat het relevanter is om bij de belastingdruk van de rijksten te kijken naar het totale vermogen van huishoudens. En dan speelt het totale bezit aan aanmerkelijk belang (ab) een grote rol omdat dit verreweg de grootste vermogenscomponent is van de rijkste huishoudens. Omdat de waarde van een ab niet wordt geregistreerd in de aangifte inkomstenbelasting, bestaat er ook geen eenduidig inzicht in het vermogen van Nederlandse huishoudens en dat geldt met name voor ab. Zie ook mijn brief ‘Minimumvermogensbelasting van 2% voor zeer rijke personen’ die ik op 6 maart jl. naar de Tweede Kamer heb gestuurd.[72] Het ab per huishouden moet worden geschat omdat het vermogen in vennootschappen niet wordt geadministreerd naar huishoudens. Ook dient de waarde in het economisch verkeer van het vermogen dat in vennootschappen zit, te worden bepaald. Dit geldt met name voor aanmerkelijk belangvermogen waarvan de aandelen niet op de beurs worden verhandeld en waarvoor doorgaans geen marktwaardering voorhanden is. Om dan terug te komen op het concrete verzoek van de heer Stultiens ten aanzien van zijn motie het volgende. Ik ben voornemens op basis van een microbestand met de geschatte economische waarde van het totale vermogen van Nederlandse huishoudens (eigen woning en ondernemingsvermogen in box 1, ab-vermogen in box 2 en het vermogen in box 3) te analyseren welk deel van de huishoudens met een vermogen van € 1

[70] Wel geldt een onroerend zaakbelasting (OZB) voor alle eigenaren van woningen en eigenaren van bedrijfspanden, daarvoor geldt geen vermogensdrempel. De OZB is een gemeentelijke heffing.
[71] Kamerstukken, II, 2025/26, 25087, nr. 357
[72] Kamerstukken II 2025/26, 32 140, nr. 290.

miljoen of meer in een meest recent jaar (waarschijnlijk 2023) per saldo geen tot weinig inkomstenbelasting zijn verschuldigd. Ik ben voornemens de uitkomst van deze analyse voor de plenaire behandeling van het Belastingplanpakket 2027 in de Tweede Kamer te delen. Ik moet hierbij uiteraard wel een strikt voorbehoud maken voor het geval de uitkomst kleine aantallen betreft. Het voorkomen van onthulling van personen of bedrijven is daarbij te allen tijde het uitgangspunt. Het wordt een recht-toe-recht-aan analyse van het percentage huishoudens waarbij niet de achterliggende oorzaken (inkomens- en vermogenssamenstelling, fiscale regelingen, etc) worden geanalyseerd waarom huishoudens weinig tot geen inkomstenbelasting verschuldigd zijn.

De heer Stultiens vraagt wanneer de plannen komen die zorgen voor een eerlijke en betaalbare energierekening en om het wagenpark te verduurzamen. Mevrouw Beckerman vraagt of dit het moment is om in te grijpen in de oplopende energierekening en waarom de energiebelasting op elektriciteit niet wordt verlaagd tot het minimum uit de EU-Richtlijn energiebelastingen. Daarnaast vraagt de heer Dassen waarom het kabinet niet komt met maatregelen die elektrisch rijden bevorderen, energiebesparingsmaatregelen voor huishoudens om de energierekening te verlagen. Er wordt al een aantal fiscale stappen gezet om de energierekening te verlagen en het wagenpark te verduurzamen. Zo treedt op 1 januari 2027 de pseudo-eindheffing in werking, waardoor de nieuwverkoop in de zakelijke markt voor personenauto’s richting 2030 stijgt naar bijna 100%. Daarnaast daalt het tarief in de energiebelasting elektriciteit tot 10.000 kWh de komende jaren verder: van 9,16 cent/kWh in 2026 naar 7,73 cent/kWh in 2030 (prijspeil 2026). In het voorjaar van 2027 weegt het kabinet , mede in het licht van de nieuwe Europese plannen, welke aanvullende nationaal geborgde maatregelen nodig zijn om het doel van 2040 te halen en hebben daarbij oog voor betaalbaarheid, handelingsperspectief en concurrentiepositie.

De heer Stultiens vraagt om een reactie op het rapport van Natuur&Milieu met voorstellen voor fiscale maatregelen met positieve effecten op CO2-uitstoot en biodiversiteit. Ik heb met belangstelling kennisgenomen van het rapport. In het rapport presenteert Natuur&Milieu een reeks fiscale maatregelen op het gebied van luchtvaart, mobiliteit, industrie, energie en landbouw.  Voor een deel bevat het voorstellen waar het kabinet zelf al van heeft gezegd nader onderzoek naar te doen, zoals een heffing op gewasbeschermingsmiddelen, een heffing op het lozen van verontreinigend afvalwater in het oppervlaktewater en een circulaire hefboom. Voor een deel gaat het om nieuwe voorstellen die Natuur&Milieu doet, zoals een verdere differentiatie van de vliegbelasting, een fiscale koploper korting voor de industrie, tariefaanpassingen in de energiebelasting en het afschaffen van het verlaagd tarief voor ondernemers in de motorrijtuigenbelasting. Het kabinet weegt in het voorjaar van 2027 welke aanvullende nationaal borgende maatregelen nodig zijn om de afgesproken klimaatdoelen te halen en de fiscaliteit kan hier een belangrijke rol in spelen. Hierbij heeft het kabinet oog voor betaalbaarheid, handelingsperspectief en concurrentiepositie. Daarnaast is de uitvoerbaarheid een belangrijk aspect om naar te kijken. Dat gezegd hebbende, ben ik bereid om de voorstellen die Natuur&Milieu doet mee te wegen in de voorjaarsbesluitvorming van 2027. Daarnaast zal er (ambtelijk) ook een gesprek plaatsvinden met Natuur&Milieu om hun voorstellen goed te doorgronden.

Mevrouw Van Eijk vraagt of ondernemers die nog steeds een pensioen in eigen beheer in hun besloten vennootschap (bv) hebben, opnieuw de keuze zouden moeten krijgen die zij tussen 2017 en 2019 hadden gehad om het pensioen in

eigen beheer fiscaal geruisloos over te kunnen zetten in een aanspraak ingevolge een oudedagsverplichting (ODV). Zij refereert in deze samenhang aan de administratieve lasten, fiscale risico's, hoge advieskosten en problemen bij echtscheidingen in samenhang met de waardering van de aanspraken.
Het in stand houden van een pensioen-bv brengt inderdaad jaarlijks administratieve lasten met zich mee zoals onder meer het opstellen van een jaarrekening, een actuariële berekening, een aangifte vennootschapsbelasting en een uitkeringsadministratie als het pensioen is ingegaan. Van deze administratieve lasten zou een ondernemer echter niet worden verlost met de overstap naar een ODV. Ook voor de administratie van de ODV dient de bv in stand te blijven en moeten er jaarrekeningen worden opgesteld, aangiftes vennootschapsbelasting worden ingediend en een uitkeringsadministratie voor de ODV worden gevoerd. Alleen de jaarlijkse actuariële berekening is dan niet meer nodig.
Om van de administratieve lasten af te komen kan het pensioenvermogen fiscaal geruisloos worden overgedragen naar een pensioenproduct (2e pijler) bij een professionele verzekeraar. Dat is fiscaal reeds mogelijk. Als het pensioenvermogen wordt ondergebracht in een pensioenproduct (2e pijler) bij een verzekeraar zijn deze jaarlijkse administratieve lasten er niet meer. Desbetreffend geeft mevrouw Van Eijk aan dat dergelijke producten nauwelijks worden aangeboden door professionele verzekeraars en stelt daarom voor om opnieuw de "ODV-route" open te stellen.
In de situatie dat er onvoldoende vermogen is in de pensioen-bv kan op grond van het overgangsrecht van de Wet LB 1964 op de ingangsdatum van het pensioen een deel van het pensioen worden prijsgegeven. Het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen van de Belastingdienst heeft hierover een vraag en antwoord gepubliceerd waarin dit nader is uitgewerkt.[73] Als een pensioen in eigen beheer in het geheel niet langer voor verwezenlijking vatbaar is dan kan hiervan worden afgezien zonder fiscale gevolgen. Dit is eveneens in een vraag en antwoord gepubliceerd op de website van het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen van de Belastingdienst.[74]
Het opnieuw openstellen van de mogelijkheid om een pensioen in eigen beheer om te zetten naar een ODV zou betekenen dat opnieuw breed de mogelijkheid moet worden geboden om het pensioen in eigen beheer af te stempelen van de commerciële waarde naar de fiscale waarde. Dit zou gepaard gaan met een budgettaire derving, waarvoor dekking zou moeten worden gevonden. Gelet op de in de jaren 2017, 2018 en 2019 bestaande keuzemogelijkheid om het pensioen in eigen beheer om te zetten in een ODV en de huidige mogelijkheden van het gedeeltelijk of geheel prijsgeven van het pensioen in eigen beheer, ziet het kabinet op voorhand geen noodzaak voor het opnieuw mogelijk maken van een fiscaal geruisloze overdracht van pensioen in eigen beheer naar een ODV.
Indien uw Kamer dat wenselijk vindt is het kabinet wel bereid te verkennen of een wettelijke regeling budgettair neutraal en uitvoeringstechnisch mogelijk is bijvoorbeeld per 1 januari 2028 waarbij wordt geregeld dat het aanwezige pensioenvermogen in de vennootschap fiscaal geruisloos kan worden afgestort naar een lijfrente. Dit komt tegemoet aan de administratieve lasten die worden ervaren bij het in stand houden van een pensioen-bv. Na het afstorten van het pensioenvermogen in een lijfrente kan de bv worden geliquideerd. De afwikkeling van de oudedagsvoorziening van de gerechtigde tot het pensioen verloopt dan via een lijfrente bij een professionele lijfrente-uitvoerder. De belastingclaim blijft

[73] V&A 17-011, https://centraalaanspreekpuntpensioenen.belastingdienst.nl/
[74] V&A 08-078, https://centraalaanspreekpuntpensioenen.belastingdienst.nl/

daarbij voor zover het pensioen voor verwezenlijking vatbaar is ongewijzigd bestaan.

Mevrouw Van Eijk van de fractie van de VVD heeft gevraagd of het kabinet bereid is een redelijke termijn te geven aan de erfgenaam die krachtens erfrecht een schuld aan de eigen vennootschap heeft verkregen, om deze schuld te kunnen aflossen of terug te brengen voordat het fictief regulier voordeel in aanmerking wordt genomen. Wanneer de erfgenaam de excessieve schuld in het jaar van verkrijging van deze schuld aflost of terugbrengt tot het maximumbedrag van € 500.000 (cijfer 2026), kan de erfgenaam zelf ervoor zorgen dat in dat jaar geen box 2-heffing over de excessieve schuld is verschuldigd. Ingeval de (gedeeltelijke) aflossing echter in een volgend jaar plaatsvindt, wordt in het jaar van verkrijging van de schuld wel een fictief regulier voordeel in aanmerking genomen. Als in een volgend jaar de schuld (deels) wordt afgelost, is sprake van een negatief fictief regulier voordeel dat eventueel kan worden verrekend met het inkomen uit box 2 uit het voorafgaande jaar. Hiermee wordt conform de Wet excessief lenen bij eigen vennootschap het aflossen van de excessieve schuld door de erfgenaam gestimuleerd. Volgens het kabinet past de gevraagde redelijke termijn aan de erfgenaam die de schuld aan de eigen vennootschap krachtens erfrecht heeft verkregen niet binnen de doelstelling van de Wet excessief lenen bij eigen vennootschap en is een dergelijke regeling ook niet nodig gelet op de verliesverrekeningsmogelijkheden.

**Voorbeeld**
Stel dat A op 1 december een aanmerkelijk belang in een bv erft en tegelijkertijd ook schuld aan die bv van € 800.000. Als gevolg van de verkrijging krachtens erfrecht heeft A een schuld verkregen aan de bv die eerder toekwam aan de erflater. A heeft daardoor een schuld aan de bv. A heeft geen andere schulden aan de bv. Ervan uitgaande dat A op deze schuld op de peildatum 31 december niets heeft afgelost, is A over het gedeelte boven het maximumbedrag van € 500.000 – dus over € 300.000 – inkomstenbelasting in box 2 verschuldigd. A lost in het volgende jaar € 300.000 op deze schuld af. Dan wordt deze aflossing als negatief fictief regulier voordeel aangemerkt. Als geen ander inkomen uit box 2 wordt genoten in dat jaar ontstaat een verrekenbaar verlies in box 2. A kan dit verlies verrekenen met het inkomen uit box 2 uit het voorafgaande jaar (carry-back).

Mevrouw Van Dijk vraagt of er andere redenen zijn voor een papieren schenking dan een fiscaal voordeel. Veruit de meeste papieren schenkingen worden gedaan voor het behalen van fiscaal of ander financieel voordeel. Er zijn ook andere redenen denkbaar voor een papieren schenking. Het kan voorkomen dat een ouder een schenking aan één van diens kinderen wil doen. Bijvoorbeeld een geldschenking zodat dat kind een bepaalde uitgave kan doen of de schenking van een onderneming die dat kind gaat voortzetten. Het kan zijn dat de ouder dan aan de andere kinderen een schenking van dezelfde omvang wil doen, maar op dat moment niet over voldoende liquide middelen beschikt of die nog in eigen beheer wil houden. De ouder kan er dan voor kiezen om aan de andere kinderen een schenking op papier te doen. Met de in de bijlage opmerkelijke belastingconstructies beschreven maatregelen blijven dergelijke papieren schenkingen mogelijk, maar vervalt het financiële voordeel ervan of wordt het voordeel kleiner.

Mevrouw Van Dijk vraagt hoe de staatssecretaris kijkt naar het feit dat burgers voor enkele berichtenstromen nog niet alle extra informatie in de notificatie te zien krijgen in het kader van de fiscale rechtsbescherming.

Ik onderschrijf de meerwaarde van het opnemen aanvullende informatie in de notificatie, ook met het oog op de fiscale rechtsbescherming. Deze aanvullende informatie kan namelijk bijdragen aan het vergroten van de kenbaarheid van het bericht, en bijdragen aan het tijdig handelen door de ontvanger van het bericht. De uitzondering hierop die in het wetsvoorstel is opgenomen is beperkt tot drie berichtenstromen, te weten de uitnodiging tot het doen van aangifte inkomstenbelasting, de voorlopige aanslag inkomstenbelasting en de aanslag inkomstenbelasting. Voor deze drie berichtenstromen is het uitvoeringstechnisch nog niet mogelijk is om per 1 januari 2027 te voldoen aan de verplichting om aanvullende informatie in de notificatie op te nemen. Gedurende 2027 zal de Belastingdienst deze aanvullende informatie ook voor deze berichtenstromen implementeren.
Daarbij wil ik benadrukken dat er nog altijd een notificatie wordt verstuurd in de uitzonderingsperiode als een bericht digitaal wordt verzonden. Daarnaast worden de betreffende berichten in de uitzonderingsperiode ook nog altijd per papier worden verstuurd, tenzij een ontvanger van het bericht ervoor kiest deze berichten uitsluitend digitaal te willen ontvangen. En tot slot bevat de aanvullende informatie in de notificatie nooit meer informatie dan in het bericht zelf staat waardoor de te verrichten handeling uiteraard ook uit het bericht zelf volgt. Hierin staat namelijk uitdrukkelijk vermeld wat de ontvanger van het bericht kan of moet doen. Daarom verwacht ik dat deze tijdelijke uitzondering beperkte invloed heeft op de fiscale rechtsbescherming.

Mevrouw Van Dijk vraagt of het afschaffen van aftrekposten van de IB-ondernemer los kan worden gezien van een meer integrale benadering en of het niet kortzichtig is om deze los van elkaar te zien. Zij vraagt verder of niet meer een integrale benadering zou moeten worden gehanteerd.
Het kabinet deelt met mevrouw Van Dijk het belang van het stimuleren van ondernemen in plaats van het ondernemer zijn. In dat kader zet het kabinet daarom ook stappen zoals met het verruimen van de innovatiebox voor het mkb. Ook zijn al middelen gereserveerd in het kader van de motie Bontenbal waarbij het kabinet ook juist kijkt naar hoe we ondernemen en niet ondernemerschap kunnen ondersteunen. Dit sluit echter niet uit dat gelijktijdig het kabinet al stappen zet om het belastingstelsel te vereenvoudigen en te komen tot een doeltreffender en doelmatiger belastingstelsel. De stroomlijning van het belastingstelsel is niet een opdracht gebleken van grote stappen snel thuis. Daarom ziet het kabinet ook kleine stappen, los van een integrale benadering, als waardevol. Veel kleine stappen maken immers ook een grote zolang ze in dezelfde richting gezet worden. Het herzien van de IB-ondernemerfaciliteiten is een beperkte stap naar een meer integrale verbetering waarbij de nadruk in het fiscale ondernemersinstrumentarium verschuift van ondernemer zijn naar ondernemen.

Mevrouw van Dijk benoemt dat een teeltpachtovereenkomst niet geldt voor grasland en dat voor die situaties de BOR en DSR ab niet toegepast kunnen worden. Volgens mevrouw van Dijk is dat niet wenselijk in het kader van de nieuwe stikstofplannen. Het klopt dat voor grasland en ook voor maïs geen teeltpachtovereenkomst kan worden gesloten. Zoals aangegeven, werkt het kabinet echter aan een maatregel in de Fiscale Verzamelwet 2028 die dit knelpunt zoveel als mogelijk beoogt weg te nemen voor de BOR en DSR ab. Verder vraagt mevrouw van Dijk of de staatssecretaris bereid is om voor de toepassing van de landbouwvrijstelling weer terug te gaan naar de praktische werkafspraken die sinds 2014 de standaard waren, in plaats van de cumulatieve eisen onder het

genoemde beleidsbesluit over vruchtwisseling en de landbouwvrijstelling uit 2025. Mevrouw van Dijk verwijst naar de werkafspraak tussen de Belastingdienst en LTO Nederland. De afspraken uit deze werkafspraak zijn het vertrekpunt geweest voor de invulling van het onderdeel over vruchtwisseling in het beleidsbesluit. De werkwijze die het beleidsbesluit voorschrijft verschilt niet wezenlijk van de werkwijze die al sinds de genoemde werkafspraak wordt gehanteerd. Op bepaalde onderdelen bestond verschil van inzicht tussen LTO Nederland en de Belastingdienst. Omdat behoefte bestaat aan duidelijkheid en transparantie over het standpunt van de Belastingdienst over de toepassing van de landbouwvrijstelling als sprake is van vruchtwisseling, is dit standpunt opgenomen in deze actualisatie van het beleidsbesluit. Een beleidsbesluit heeft een bredere werking dan een werkafspraak. De verschillen tussen de werkafspraak en het beleidsbesluit komen tot uitdrukking in de vormgeving van de voorwaarden in het beleidsbesluit. Een aantal van deze voorwaarden lijkt op het eerste gezicht strikter dan die in de werkafspraak, maar hoeven dat – afhankelijk van de feiten en omstandigheden – niet te zijn. De voorwaarden in het beleidsbesluit bieden de inspecteur meer ruimte om met de concrete feiten en omstandigheden van het specifieke geval rekening te houden. Op die manier wordt naar de mening van het kabinet meer recht aan de praktijk gedaan dan eerder in de werkafspraak het geval was. Ik ben daarom niet voornemens het beleidsbesluit op dit punt in te trekken of aan te passen.

De heer Vermeer vraagt wat het kabinet gaat doen om dubbele energiebelasting in relatie tot bi-directioneel laden van elektrische auto’s te voorkomen. Het kabinet is zich bewust van het effect van de dubbele energiebelasting op de business case voor bi-directionele voertuigen en zoekt naar oplossingen om dubbele energiebelasting te voorkomen. Verder onderzoek is nodig om een beter beeld te krijgen van hoe de business case zich naar verwachting in de tijd zal ontwikkelen en welke factoren daarbij het meest bepalend zijn, waaronder elektriciteitsprijzen, de energiebelasting, tijdsafhankelijke nettarieven en vergoedingen voor congestiediensten voor netbeheerders. Dit is onderwerp van een bredere verkenning die de ministeries van Financiën, Infrastructuur en Waterstaat en Economische Zaken en Klimaat zijn gestart naar de technische mogelijkheden en de verschillende effecten van het wegnemen van dubbele energiebelasting. Het kabinet doet in dit kader ook nader onderzoek naar de marktontwikkeling van bi-directioneel laden, risico’s en kansen van bi-directioneel laden met betrekking tot netcongestie en geavanceerde meettechnieken die het eventueel wegnemen van de dubbele energiebelasting technisch mogelijk kunnen maken. Voor eind van dit jaar wordt uw Kamer geïnformeerd over de voortgang van dit onderzoek en de vervolgstappen. Op basis van dit onderzoek zal worden bekeken of er inmiddels technische mogelijkheden zijn om dubbele energiebelasting weg te nemen, en als die er zijn, of de baten van het wegnemen van dubbele energiebelasting opwegen tegen de lasten voor verschillende partijen als gevolg van de toename in complexiteit die met de oplossing gepaard gaat.

De heer Vermeer vraagt waar het kabinet staat in gesprekken met andere overheden en autofabrikanten rond het aanjagen van bi-directioneel laden. De staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat heeft de Nationale Routekaart Bidirectioneel Laden opgesteld die op 22 juni jl. is aangeboden aan uw Kamer.[75] Bij de totstandkoming van de routekaart zijn uiteenlopende partijen geconsulteerd. De ambitie die het kabinet wil realiseren met de routekaart is dat

[75] Kamerstukken II 2025/26, 31 305, nr. 541, bijlage 4.

iedereen die vanaf 2035 een nieuwe auto koopt, bi-directioneel kan laden – thuis, op het werk en op straat. De routekaart beschrijft de belangrijkste uitdagingen en oplossingen voor de opschaling en introduceert een Nationale Actieagenda voor de periode tot 2035. Het Rijk werkt momenteel aan de uitvoering van de Nationale Actieagenda en is daarvoor in gesprek met andere partijen, waaronder medeoverheden, netbeheerders en autofabrikanten. Gezamenlijk worden oplossingsrichtingen voor opschaling verder uitgewerkt.

De heer Vermeer vraagt hoe vruchtwisseling met melkveehouders mogelijk moet zijn, terwijl deze melkveehouders door het nieuwe beleidsbesluit hun landbouwvrijstelling verliezen als ze hun grond beschikbaar stellen voor ruil. Verder vraagt de heer Vermeer om uitleg over een beleidsbesluit.
In een beleidsbesluit geeft ik als de staatssecretaris van Financiën uitleg in mijn hoedanigheid van uitvoerder van belastingwetgeving over de toepassing van die wetgeving. Het vertrekpunt is dat alleen inspecteurs van de Belastingdienst gebonden zijn aan die uitleg. Een dergelijk beleidsbesluit biedt de praktijk ook rechtszekerheid en duidelijkheid over de toepassing van het recht. Op 5 november 2025 is een actualisatie van het beleidsbesluit gepubliceerd over landbouwgerelateerde onderwerpen in de winstsfeer.[76] Nieuw is het onderdeel over het begrip vruchtwisseling en de toepassing van de landbouwvrijstelling. In het beleidsbesluit komt tot uitdrukking dat de landbouwvrijstelling in beginsel niet van toepassing is op grond die ter beschikking wordt gesteld aan een ander. Dit volgt uit de jurisprudentie en is volgens de jurisprudentie slechts anders als sprake is van (noodzakelijke) vruchtwisseling ter behoud van de kwaliteit van de bodem van de grond door de grondeigenaar. In het beleidsbesluit worden concretere voorwaarden geschetst wanneer sprake is van noodzakelijke vruchtwisseling voor de grondeigenaar. Voor een melkveehouder die grond ruilt met bijvoorbeeld een akkerbouwer zal de landbouwvrijstelling niet van toepassing zijn voor de waardeontwikkeling gedurende de tijd dat de grond van de melkveehouder beschikbaar wordt gesteld aan een ander. Voor die melkveehouder is er vanuit het perspectief van vruchtwisseling namelijk geen noodzaak om het grasland tijdelijk te ruilen voor het behoud van de bodemkwaliteit van die grond. Zoals aangegeven in de antwoorden op de Kamervragen van de leden Stoffer en Flach (beiden SGP) van 9 maart jl.[77] en de leden Vermeer en Van der Plas (beiden BBB) van 2 oktober jl.[78] is het kabinet geen voorstander van een verdere (wettelijke) uitbreiding van de landbouwvrijstelling ten aanzien van dit knelpunt, mede gelet op de uitkomsten van de recente beleidsevaluatie.[79] Een dergelijke verruiming doet ook afbreuk aan de systematiek dat waardeaangroei wordt belast op het moment dat landbouwgronden niet meer in het eigen landbouwbedrijf worden aangewend. Een dergelijke uitzondering betekent ook een wetswijziging, waarvoor verschillende (bijvoorbeeld uitvoeringstechnische en Europeesrechtelijke) toetsen moeten worden doorlopen. Ook zullen er budgettaire consequenties zijn die in beeld moeten worden gebracht.

De heer Stoffer wijst erop dat de lasten voor bedrijven over de periode 2018-2027 met 16,3 miljard euro zijn toegenomen en vraagt om een reflectie hierop. De heer Stoffer doelt hiermee op de indicator voor de beleidsmatige lasten ontwikkeling (BLO) waarvan op jaarbasis de mutaties worden gerapporteerd door het CPB in de

[76] Besluit Staatssecretaris van Financiën 5 november 2025, Stcrt. 2025, nr. 38606.

[77] Aanhangsel Handelingen II 2025/26, 1269.

[78] Aanhangsel Handelingen II 2026/27, 16.

[79] SEO 2024, evaluatie Landbouwvrijstelling, Kamerstukken II 2023/24, 36418, nr. 137, bijlage.

bijlage bij de MEV 2027. De BLO-indicator kijkt naar de effecten van beleidswijzigingen, zoals wettelijke aanpassingen in belastingtarieven, en niet naar de effecten van economische ontwikkelingen zoals de winstontwikkeling. Hierbij geldt als eerste de kanttekening dat de gerapporteerde ontwikkeling tot stand komt uit het optellen van alle onderliggende beleidsmaatregelen die gedurende deze periode zijn ingevoerd. Dit gaat in alle gevallen om vooraf geraamde effecten, op basis van inzichten en omstandigheden zoals die golden bij invoering van die maatregel. Deze inzichten en omstandigheden veranderen uiteraard ook weer met de tijd. Dit maakt dat het optellen van jaarlijkse BLO-mutaties over een lange tijdshorizon van tien jaar niet geheel zuiver is en het genoemde bedrag dus vooral als indicatief geïnterpreteerd moet worden.
Dat gezegd hebbende herkent het kabinet dat gedurende deze periode de BLO voor bedrijven is toegenomen. Het gaat om het totaaleffect van vele maatregelen ingevoerd door verschillende kabinetten. Dit maakt het niet mogelijk een overzichtelijke totaallijst op te stellen. Enkele maatregelen met een belangrijke invloed op de BLO in deze periode zijn grondslagverbredingen in de vennootschapsbelasting in het kader van de anti-tax avoidance directive (ATAD). Hierbij is bijvoorbeeld in 2019 de maximale rente-aftrek voor bedrijven beperkt. Daarnaast is in opvolging van het rapport van de Adviescommissie Belastingheffing van multinationals vanaf 2022 de maximale verliesverrekening beperkt tot 50% van de winst. Het huidige kabinet voert tot slot een vrijheidsbijdrage in, waarbij ook een bijdrage van bedrijven wordt gevraagd in de vorm van hogere premies. Daarnaast zijn er ook diverse lastenverlichtingen voor bedrijven doorgevoerd, bijvoorbeeld de afschaffing van de verhuurderheffing.
Het kabinet heeft als prioriteit om ondernemerschap, investeringen en innovatie te stimuleren. Het kabinet herkent dat te hoge lasten voor bedrijven kunnen knellen. Ondernemers zijn in het bijzonder ook gebaat bij stabiel (fiscaal) beleid. Daarom heeft het kabinet expliciet oog voor het gelijke speelveld en heeft afgesproken fiscale regelingen als de innovatiebox en expatregeling te behouden.

De motie van de leden Grinwis en Flach[80] verzoekt de regering voor de behandeling van het Belastingplan uiteen te zetten ‘welke tijdelijke schijfverlenging en/of tariefsverlaging in box 2 het effectiefst is in het verleiden van ondernemers om veel dividend uit te keren op korte termijn, inclusief een onderbouwing onder de gemaakte keuze’. Ook vroeg de heer Grinwis tijdens het eerste wetgevingsoverleg over het Belastingplanpakket 2027 over een mogelijk slimmere maatvoering bij het sleutelen aan de box 2-tarieven en de schijfgrens om het gewenste gedragseffect te sorteren. Ik wil allereerst vooropstellen dat waar mogelijk het ministerie van Financiën bij veronderstelde gedragseffecten zich – net als het Centraal planbureau (CPB) - baseert op een combinatie van empirisch bewijs en modelsimulaties. Wat betreft het effect van tariefswijzigingen in box 2 is er empirisch bewijs op basis van diverse maatregelen uit het verleden. In de periode 2001 t/m 2019 gold er een uniform box 2-tarief van 25%. In 2007 is het tarief tijdelijk verlaagd naar 22% voor dividenduitkeringen tot een maximum van € 250.000. In 2014 is dit herhaald. Het doel van deze twee tijdelijke tariefsverlagingen was om aanmerkelijk-belanghouders (ab-houders) te stimuleren om ingehouden winsten eerder uit te keren en daarmee de belastinginkomsten van het Rijk op korte termijn te verhogen en het begrotingstekort te verkleinen. De tijdelijke tariefsverlaging tot 22% gold tot een grens van € 250.000 omdat de toenmalige kabinetten wilden voorkomen dat de vermogende ab-houders onbeperkt zeer hoge bedragen tegen een sterk verlaagd tarief konden uitkeren. In zowel 2007 en 2014 waren zowel het aantal

[80] Kamerstukken II, 2026/27, 37020 IX nr. 34.

dividenduitkeringen als het totale bedrag fors hoger dan in reguliere jaren zonder tariefsverlaging. Er kon dus terecht worden gesteld dat ab-houders sterk reageren op een wijziging in het box 2 tarief. In 2020 is dit uniforme tarief verhoogd naar 25,3% en in 2021 verder verhoogd naar 26,9%. Voorafgaand aan deze tariefverhogingen hebben zich sterke anticipatie-effecten voorgedaan om nog gebruik te kunnen maken van het 25% tarief. Wederom bleken ab-houders gevoelig voor een wijziging in het tarief. Ten slotte is in 2023 de Wet excessief lenen van kracht geworden en is in 2024 een gedifferentieerd tarief ingevoerd van 24,5% tot een dividenduitkering van € 67.000 en 33% daarboven (dat vanaf 2025 weer is verlaagd naar 31%). Het doel van het gedifferentieerde box 2 tarief is enerzijds een jaarlijkse winstuitkering te bevorderen door een lagere eerste schijf aan te bieden, en anderzijds het behoud van globaal evenwicht in de belastingdruk. Als gevolg van de invoering van het gedifferentieerde box 2 tarief en de invoering van de Wet excessief lenen was er in 2023 een enorme verhoging van het bedrag aan dividenduitkering. Op basis van deze gerealiseerde gedragsreacties bij opeenvolgende beleidswijzigingen raamt het Ministerie van Financiën de effecten van nieuwe beleidswijzigingen. De gemaakte veronderstellingen over gedragseffecten zijn afgestemd met het CPB. Deze worden jaarlijks door het CPB gepubliceerd.[81]
Om dan terug te komen op de vraag in de motie het volgende. Om een bepaald bedrag aan belastingopbrengst naar voren te halen tegen een zo laag mogelijke derving op de langere termijn blijkt een verlaging van het hoge box-2-tarief het meest doelmatig. Daarbij geldt dat de doelmatigheid vermindert naarmate de tariefsverlaging toeneemt, aangezien de derving steeds groter wordt ten opzichte van het gedragseffect (“dead-weight-loss”). Een verlaging van het lage tarief of een schijfverlenging zijn daarom minder efficiënt. De motie benoemt expliciet het feit dat in het Belastingplan 2014 werd gekozen voor een eenmalige verlaging met 3 procentpunt voor de eerste € 250.000 inkomen. En dat daarom mogelijk een schijfverlenging in het lage box 2 tarief dan wel een verlaging van het lage box 2 tarief effectiever zouden zijn wat betreft het verleiden van de ab-houders tot het doen van dividenduitkeringen. Daarbij wordt echter voorbijgegaan aan het feit dat er in 2014 een vlak tarief gold in box 2 en dat juist voor de tijdelijke tariefsverlaging een maximum is ingesteld voor de hoogte van het dividendinkomen waarvoor dat lage tarief geldt, om op die manier het belastingvoordeel binnen de perken te houden voor extreem hoge winstuitkeringen. Zonder dat maximum zouden de dividenduitkeringen naar alle waarschijnlijkheid nog veel hoger zijn geweest in 2014 (en in 2007). Tot slot wil ik er op wijzen dat komend jaar de introductie van het gedifferentieerde box 2 tarief wordt geëvalueerd. In 2027 hebben we de beschikking over genoeg aangiften over 2024 en kan het volledige effect van de maatregel in 2024 worden geëvalueerd.

De heer Grinwis vraagt hoever de staatssecretaris is met de belofte om een update over het behoud van de schenk-/erffaciliteit bij tijdelijke grondruil te geven. Tijdens het Commissiedebat van 24 juni 2026[82] is toegezegd dat de Kamer een update ontvangt over de stand van zaken met betrekking tot de geschetste opties in de Kamerbrief[83] in reactie op de motie Stoffer[84] en de motie Grinwis c.s.[85]

[81] CPB, ‘Gedragseffecten belastingmaatregelen’, september 2026.

[82] Kamerstukken II 2025/26, 32140, nr. 337.

[83] Kamerstukken II 2025/26, 36812, nr. 120.

[84] Kamerstukken II 2025/26, 36800, nr. 53 (motie-Stoffer).

[85] Kamerstukken II 2025/26, 36812, nr. 97 (motie-Grinwis c.s.).

en over de gesprekken die lopen over de familievrijstelling in de overdrachtsbelasting. Naar aanleiding van de motie Stoffer en de motie Grinwis c.s. heeft het kabinet diverse knelpunten geïnventariseerd bij belangenorganisaties, via deze weg wordt een update gegeven over hetgeen het kabinet heeft besloten om voor te stellen naar aanleiding van deze inventarisatie. Op basis van de inventarisatie is allereerst onderzocht of de bedrijfsopvolgingsregeling in de schenk- en erfbelasting (BOR) en de doorschuifregeling voor het aanmerkelijk belang in de inkomstenbelasting (DSR ab) kan worden verruimd voor gevallen waarbij sprake is van vruchtwisseling. Tijdens dit onderzoek is er overleg geweest met de sector. De conclusie is dat ik mogelijkheden zie voor verruiming van de BOR voor vruchtwisseling, die rekening houdt met de bestaande landbouwpraktijk. Deze maatregel wordt daarom opgenomen in de Fiscale Verzamelwet 2028. Deze maatregel is in concept uitgewerkt en ook al voor internetconsultatie aangeboden. De sector heeft daar al op gereageerd. Met die maatregel wordt het, dit in antwoord op een vraag van mevrouw Van Dijk hierover, mogelijk om de BOR en de doorschuifregeling aanmerkelijk belang toe te passen op verpacht land van bijvoorbeeld een akkerbouwer aan bijvoorbeeld een melkveehouder.
Daarnaast is besloten om budget te reserveren in de Miljoenennota 2027 voor een mogelijke introductie van een fiscale investeringsfaciliteit dier en klimaat. Over deze maatregel is uw Kamer geïnformeerd in de Kamerbrief ‘Stand van zaken pakket Belastingplan 2027’.[86]
Tot slot zal ik de voortgang toelichten van de gesprekken rond de familievrijstelling in de overdrachtsbelasting. De leden van Dijk en Korevaar (beiden CDA) hebben Kamervragen[87] gesteld naar aanleiding van zorgen vanuit de praktijk over het kennisgroepstandpunt van de Belastingdienst over de vrijstelling voor gefaseerde bedrijfsoverdracht, de zogenoemde familievrijstelling in de overdrachtsbelasting. Bedoeling van de vrijstelling is dat de gehele onderneming wordt overgedragen. Onder voorwaarden is daarvoor een vrijstelling van overdrachtsbelasting van toepassing. Als uiteindelijk niet de gehele onderneming overgaat, kan de overdracht niet worden voltooid. Dat geldt bijvoorbeeld omdat de verkrijger tussentijds het gedeelte van de onderneming dat hij verkregen heeft inbrengt in een besloten vennootschap en daardoor de onderneming niet in eigen persoon voortzet. De onderneming wordt namelijk voorgezet door de besloten vennootschap, waarvan de verkrijger aandeelhouder is. Het gevolg is dat de in een eerdere fase toegepaste vrijstelling dan teruggenomen wordt. Naar aanleiding van deze Kamervragen is door het ministerie van Financiën het gesprek gevoerd met de sector tijdens het overleg in het Platform Landbouw. Het Platform Landbouw is een periodiek overleg waarin onder meer LTO Nederland met de Belastingdienst in gesprek gaat over, onder andere, mogelijke (fiscale) knelpunten. Aan dit overleg nemen ook organisaties zoals de Samenwerkende Registeraccountants- en administratieconsulenten (SRA) en de Vereniging van Accountants en Belastingadviesbureaus (VLB) deel. Ook het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur sluit hierbij aan. In dit overleg hebben de verschillende beroepsorganisaties knelpunten naar voren gebracht. In de beantwoording op de Kamervragen is toegezegd om bij de evaluatie van de vrijstelling, die naar verwachting in de eerste helft van 2027 wordt afgerond, knelpunten uit te praktijk mee te nemen. Vervolgens kan worden gewogen of dit aanleiding geeft tot aanpassing van de vrijstelling.
Verder vraagt de heer Grinwis hoe de in het beleidsbesluit landbouw benoemde voorwaarden voor vruchtwisseling binnen de landbouwvrijstelling en de BOR zich

[86] Kamerstukken II 2026/27, 21870, nr. 337.
[87] Aanhangsel Handelingen II 2025/26, nr. 1884

tot elkaar verhouden: wordt hier voor verduurzaming of voor vereenvoudiging gekozen? Het beleidsbesluit Landbouwproblematiek van eind 2025 geeft binnen de bestaande wetgeving en jurisprudentie een zo ruim als mogelijke uitleg van het begrip vruchtwisseling bij de toepassing van de landbouwvrijstelling. Voor de landbouwvrijstelling moet worden getoetst of het voor de grondeigenaar noodzakelijk is dat de grond uit gebruik moet worden gegeven ter behoud van de bodemkwaliteit door vruchtwisseling. Zoals hiervoor aangegeven, vergt een verdere verruiming van de landbouwvrijstelling op dit punt een wetswijziging. Het kabinet is wel voornemens, naar aanleiding van een vergelijkbaar knelpunt in de BOR en DSR ab, op die gebieden een wetswijziging voor te stellen voor gevallen van vruchtwisseling voor de BOR en DSR ab. Onroerende zaken die ter beschikking worden gesteld aan een ander komen sinds 1 januari 2024 niet langer in aanmerking voor de BOR en DSR ab, de zogenoemde vastgoedmaatregel. Er geldt echter een uitzondering op deze maatregel voor de terbeschikkingstelling van los land in het kader van teelten waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is als bedoeld in de teeltpachtwetgeving zoals opgenomen in titel 5 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek (BW).[88] Teeltpacht wordt – anders dan bij de landbouwvrijstelling - beoordeeld vanuit het gewas dat op de grond geteeld zal worden door de pachter (gebruiker van de grond). Bepaalde gewassen, zoals gras of maïs, zijn uitgezonderd van de teeltpachtwetgeving, omdat voor deze gewassen vruchtwisseling niet noodzakelijk is. Als een akkerbouwer grond verpacht aan de melkveehouder die hier gras of maïs op teelt, kan geen teeltpachtovereenkomst worden gesloten. De BOR en DSR ab zijn dan niet van toepassing. In de Fiscale Verzamelwet 2028 wordt een maatregel uitgewerkt die dit knelpunt oplost. De gevolgen van de verschillende maatregelen voor enerzijds de BOR en DSR ab en anderzijds de landbouwvrijstelling kunnen het best toegelicht worden aan de hand van het volgende voorbeeld.
Stel dat een melkveehouder grond ter beschikking stelt aan een akkerbouwer die op die grond gewassen zal telen waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is. De akkerbouwer zal op zijn beurt ook grond ter beschikking stellen aan een deze melkveehouder (of een andere agrariër). Dit zal hij doen ter behoud van de bodemkwaliteit van die grond, zodat hij in de toekomst op deze grond de gewassen kan blijven telen waarin hij gespecialiseerd is. Voor de melkveehouder is geen sprake van noodzakelijke vruchtwisseling voor de toepassing van de landbouwvrijstelling. Op de grond van de melkveehouder zal doorgaans sprake zijn van grasland of er wordt maïs geteeld. Zoals aangegeven, zijn dit geen bodemuitputtende gewassen waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is. Bij verkoop van de grond aan een derde is de landbouwvrijstelling niet van toepassing over de periode dat de melkveehouder de grond aan de akkerbouwer ter beschikking had gesteld. Daarentegen kan de akkerbouwer de landbouwvrijstelling wel toepassen voor de grond die hij ter beschikking had gesteld in het kader van noodzakelijke vruchtwisseling bij verkoop van de grond aan een derde. Voor de BOR en DSR ab kan onder de huidige wetgeving alleen voor de grond die de melkveehouder ter beschikking stelt aan de akkerbouwer sprake zijn van teeltpacht en kan de vastgoedmaatregel buiten toepassing blijven (als ook aan de overige voorwaarden wordt voldaan). Op die grond zal namelijk een gewas geteeld worden waarvoor vruchtwisseling noodzakelijk is door de akkerbouwer. Aan de hand van de uit te werken maatregel in de Fiscale Verzamelwet 2028 kunnen beiden echter wel de BOR en DSR ab toepassen (als aan alle wettelijke voorwaarden wordt voldaan) bij schenkingen of vererving van een landbouwonderneming waartoe de grond behoort. In dat geval zal de belastingclaim op de waardeontwikkeling van de landbouwgrond niet tot acute

[88] Artikel 7:396 BW.

belastingheffing leiden ondanks dat de landbouwvrijstelling niet kan worden toegepast bij verkoop van de grond. Het kunnen toepassen van de DSR ab dan wel de doorschuifregeling in de winstsfeer van box 1[89] betekent in voorkomende gevallen dat de belastingclaim op de waardeontwikkeling van de landbouwgrond bij het niet van toepassing zijn van de landbouwvrijstelling niet tot acute belastingheffing in de inkomstenbelasting zal leiden.

De heer Dassen vraagt of het klopt dat de Belastingdienst nu voor € 400 miljoen moet bezuinigen, terwijl de Belastingdienst een gigantische werkdruk heeft en of dit niet juist moet worden geïntensiveerd. De Belastingdienst heeft net als andere uitvoeringsorganisaties te maken met een taakstelling op het budget. Voor de Belastingdienst komt dit jaarlijks neer op € 438 miljoen vanaf 2035. Dit is een forse opgave. Zoals ik uw Kamer met de stand-van-zakenbrief van 1 september jl. heb gedeeld, gaat de Belastingdienst deze taakstelling langs een drietal lijnen invullen. Door in te zetten op AI, materiële uitgaven te verlagen en wet- en regelgeving te vereenvoudigen die veel uitvoeringslast meebrengen, kunnen besparingen worden gerealiseerd. De Belastingdienst heeft de verantwoordelijkheid om te kijken waar processen efficiënter ingericht kunnen worden, maar ik zie ook zeker een gezamenlijke rol, daar waar het bijvoorbeeld gaat over de vereenvoudiging van wet- en regelgeving. Wel zijn er grenzen aan wat je met efficiëntie en vereenvoudiging aan besparingen kan realiseren. In het Commissiedebat Belastingdienst van 7 oktober jl. heb ik uw Kamer daarnaast toegezegd om bij de Voorjaarsnota 2027 de definitieve plannen met bijbehorende bedragen te delen.

De heer Dassen vraagt of het klopt dat er meer fossiele subsidies in de brede zin van het woord zijn bijgekomen dan afgeschaft. In bijlage 13 van de MJN2027 is een overzicht gegeven van de omvang van de fossiele voordelen. Hiervoor worden twee benaderingen gebruikt. Ten eerste wordt gebruik gemaakt van de externe kosten benadering. In deze methode wordt het beprijzingstekort, oftewel ‘fossiele voordeel’, berekend door het verschil tussen de referentieprijs van de externe klimaatkosten en de geldende CO2-beprijzing te berekenen voor alle broeikasgasemissies in een sector. Het Planbureau voor de Leefomgeving maakt hiervoor ieder jaar een nieuwe raming. Hieruit blijkt dat het beprijzingstekort in 2025 met 23,3 miljard euro (prijspeil 2025) nog steeds hoog is, maar wel met 0,4 mld. is gedaald ten opzichte van 2024. De reden dat het beprijzingstekort niet veel lager is in 2025 dan in 2024, is dat weliswaar de heffingen op uitstoot zijn verhoogd maar ook het niveau van klimaatschadekosten waar dit tegen afgezet wordt. De tweede benadering is de inventarisatiemethode, waarin wordt gekeken welke regelingen aan de inkomsten- en uitgavenkant van de begroting (kunnen) leiden tot een financieel voordeel voor fossiel verbruik voor specifieke gebruikersgroepen. Het totale fossiele voordeel in deze benadering is in 2026 29,6 miljard euro en nagenoeg gelijk aan vorig jaar. Op basis van deze twee benaderingen klopt de conclusie dus niet, dat er meer fossiele subsidies zijn bijgekomen dan afgeschaft.

De heer Stoffer vraagt of ik enige bespiegeling kan geven over koopkrachtaanpassingen die uiterlijk twee november naar de Tweede Kamer worden gezonden. De heer Stoffer geeft aan zich in dit kader zorgen te maken over een beperking van het recht op amendement.
Een belangrijke wens die tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen door uw Kamer is geuit, is om werken meer te laten lonen en de koopkracht van mensen

[89] Artikel 3.63 Wet IB 2001.

verder te versterken.[90] Daarom heeft het kabinet eerder extra middelen vrijgemaakt om het koopkrachtpakket verder uit te breiden.[91] Deze wijziging is inmiddels per nota van wijziging verwerkt in het wetsvoorstel Belastingplan 2027. U ontvangt uiterlijk maandag 2 november meer informatie over de wijze waarop deze motie wordt uitgevoerd. Allereerst wil het kabinet benadrukken dat de amendementenservice van het ministerie van Financiën beschikbaar blijft voor technische ondersteuning bij amendementsverzoeken. Zolang het koopkrachtpakket nog niet definitief is, kunnen de amendementen die hierop zien nog niet volledig en wetstechnisch juist worden uitgewerkt. Zodra het koopkrachtpakket definitief is, zal de oplevering van de koopkracht gerelateerde amendementen zo snel mogelijk worden hervat. Het staat de leden van uw Kamer uiteraard vrij om wel amendementen in te dienen wanneer zij dat nodig achten. De leden van uw Kamer hebben immers het in de grondwet opgenomen recht tot amendement.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Financiën

Eelco Eerenberg

[90] Kamerstukken II 2026/27, 37 020, nr. 9.
[91] Kamerstukken II 2026/27, 37 020, nr. 62.